

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ VE OTELCİLİK ANABİLİM DALI

BALIKESİR SINDIRGI İLÇESİNDE YAŞAYAN YEREL HALKIN
SAKİN ŞEHİR HAREKETİNE YAKLAŞIMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Adnan Burak ACAR

Balıkesir, 2017

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ VE OTELCİLİK ANABİLİM DALI

BALIKESİR SINDIRGI İLÇESİNDE YAŞAYAN YEREL HALKIN SAKİN
ŞEHİR HAREKETİNE YAKLAŞIMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Adnan Burak ACAR

Tez Danışmanı

Doç. Dr. İsmet KAYA

Balıkesir, 2017

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ ONAYI

Enstitümüzün Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı'nda 201412501008 numaralı Adnan Burak Acar'ın hazırladığı "Balıkesir Sındırgı İlçesinde Yaşayan Yerel Halkın Sakin Şehir Hareketine Yaklaşımı" konulu Yüksek Lisans tezi ile ilgili Tez Savunma Sınavı, Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 17.11.2017 Tarihinde yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda tezin onayına OY BİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

Üye (Danışman)

Doç. Dr. İsmet KAYA

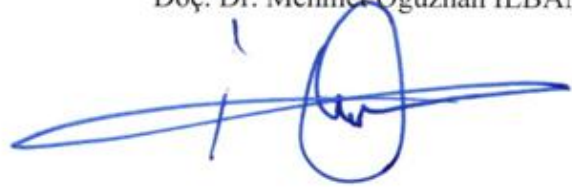
Üye

Yrd. Doç. Dr. Hacı Mehmet YILDIRIM

Üye

Doç. Dr. Mehmet Oğuzhan İLBAN

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylarım.

14/11/2017

Enstitü Müdürü

Doç. Dr. Halil İbrahim ŞAHİN
Müdür

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın her aşamasında yardımlarını esirgemeyen değerli danışmanım Doç. Dr. İsmet Kaya'ya teşekkürü bir borç bilirim

Çalışmanın araştırma ve anket bölümünde içtenliği ve sıcaklığı ile yardımlarını ve desteklerini esirgemeyen başta Sındırgı Belediye Başkanı Ekrem Yavaş olmak üzere, Sındırgı Belediyesi Kültür Müdürü Salih Durak, Sındırgı Belediyesi Büro Personeli Mustafa Çelik ve tüm Sındırgı Belediyesi personeline değerli katkıları için teşekkür ederim.

Sadece bu çalışma değil tüm hayatım boyunca beni destekleyen ve her kararımda yanımda olan sevgili aileme çok teşekkür ederim.

Adnan Burak ACAR

ÖZET

BALIKESİR SINDIRGI İLÇESİNDE YAŞAYAN YEREL HALKIN SAKİN ŞEHİR HAREKETİNE YAKLAŞIMI

ACAR, Adnan Burak

Yüksek Lisans, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. İsmet KAYA

2017, 141 Sayfa

Günümüzde kentlerin hızla büyümesi, içinde yaşadığı toplumun yaşam şekline etkide bulunarak, üretimden yoksun tüketim toplumuna dayalı bir sistemin benimsenmesine sebep olmuştur. Rekabetin ön planda olduğu günümüz ekonomik dünyasında zaman ile para neredeyse birbiri ile eş değer konuma gelmiştir. Tüm bu gelişmelere küresel bir tepki olarak İtalya’da yavaş hareketi ortaya çıkmış bunun neticesinde “sakin şehir” kavramı günlük hayatımızda yer almaya başlamıştır.

Dünyada birçok kentin dâhil olduğu sakın şehir hareketi Türkiye’de de oldukça ilgi görmüş ve 2017 yılı itibari 14 sakın şehir ülkemizde yer almıştır. Sakin şehir hareketine olan yaklaşımın belirlendiği bu çalışmada Balıkesir’in Sındırgı ilçesinin araştırma evreni olarak seçilmesinin öncelikli sebebi, gerek coğrafi özellikleri sayesinde alternatif turizm türleri için uygun alanları, gerekse sahip olduğu tarihi ve kültürel zenginlikleri ile elverişli bir konuma sahip olmasıdır.

Sındırgı’da yaşayan yerel halkın sakın şehir hareketine olan yaklaşımlarının incelendiği bu çalışmada, araştırmanın literatür taraması bölümünde genel kavramlar incelenerek, analizlere geçiş için temel bilgiler işlenmiştir. Araştırmada veri toplama araçlarından anket formu kullanılmıştır. Anketin geçerliliği ve güvenilirliği sınanarak Temmuz – Ağustos 2017 tarihi içerisinde 357 kişilik örneklem üzerinde uygulanmıştır.

Uygulanan anket, A. Demografik Veriler ve B. Grup Sorular olmak üzere iki bölüme ayrılmıştır. Tek sayfada arkalı önlü bir şekilde tasarlanan anket kâğıdında bu

soruların A. Demografik Veriler kısmında katılımcıların betimleyici özelliklerine ilişkin 7 soru ve yörelerindeki turizme ve sakin şehir modeline destek ve tutumlarını belirlemek için ise 4 soru bulunmaktadır. Anketin B. Grup Sorular bölümünde ise yerel halkın Sındırgı'nın sakin şehir modeline yaklaşımlarını ölçen 22 kapalı uçlu soru bulunmaktadır.

Verilerin analizi kısmında anket sonucunda elde edilen veriler bilgisayar ortamında sosyal bilimler alanında kullanılan analiz programı ile test edilmiştir. Anket soruları faktör analizi ile boyutlarına ayrılarak, bu alt boyutlarla katılımcıların özellikleri karşılaştırılmıştır. Bu amaçla parametrik analiz tekniklerinde kullanılan Bağımsız İki Örnek T Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi testlerinden faydalanarak hipotezler geliştirilmiştir. Tüm bunlar sonucunda Balıkesir'in Sındırgı ilçesinde yaşayan yerel halkın bireysel özelliklerine göre sakin şehir formuna yönelik yaklaşımlarında bir takım farklılıklar olduğu fakat genel anlamda olumlu bir bakış açısının hâkim olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Sakin Şehir, Sındırgı halkı, Sürdürülebilir turizm

ABSTRACT

THE RESIDENT APPROACH TO MOVEMENT OF CITTASLOW IN BALIKESIR SINDIRGI

ACAR, Adnan Burak

Master Thesis, Department of Tourism and Hotel Management

Advisor: Associate Professor İsmet KAYA

2017, 141 Pages

Today, cities are beginning to grow rapidly. For this reason, the life of the society in which it lives has influenced the way in which the system based on the consumption society deprived of production has been adopted. In today's economic world, where competition is the forerunner, time and money are almost equal to each other. As a global reaction to all these developments, a slow movement has emerged in Italy, and the concept of "cittaslow" has begun to take place in our daily lives.

The cittaslow movement in which many cities are included in the world is also very popular in Turkey. In 2017, 14 cities from Turkey were entitled to receive the title of cittaslow. The primary reason for the selection of Balıkesir's Sındırgı district as a research universe in this research, in which the approach to cittaslow movement is determined, is that Sındırgı has a favorable position due to its geographical characteristics, suitable areas for alternative tourism types and historical and cultural riches.

In this study, the residents approach to movement of cittaslow in Sındırgı is examined and the basic information about the transition to the analyzes is analyzed by examining the general concepts in the literature search section of the research. Questionnaires were used from data collection tools in the survey. The validity and

reliability of the questionnaire were tested and it was applied to the sample of 357 people in July - August 2017.

The applied questionnaire is divided into two sections, A. Personal Questions and B. Group Questions. In the questionnaire designed on a single page, there are 7 questions on the descriptive characteristics of the participants in the A. Personal Questions section of these questions, and 4 questions to determine the support and attitudes of the local city model and tourism. In the B. Group Questions section of the questionnaire, there are 22 closed-ended questions that measure the resident approach to movement of cittaslow in Balıkesir Sındırgı.

In the analysis part of the data, the data obtained as a result of the questionnaire were tested with the analysis program used in the field of social sciences in the computer environment. The questionnaire was divided into dimensions by factor analysis and the characteristics of participants were compared with these sub-dimensions. For this purpose, hypotheses have been developed by using Independent Sample T tests and One Way ANOVA tests used in parametric analysis techniques. As a result, it can be said that Balıkesir has some differences in approach to the form of cittaslow according to the individual characteristics of the resident living in Sinalı county, but it has a general positive view.

Key Words: Cittaslow, Sındırgı, Sındırgı residents, Sustainable tourism

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	III
ÖZET.....	IV
ABSTRACT.....	VI
İÇİNDEKİLER	VIII
ŞEKİLLER DİZİNİ	XI
TABLolar DİZİNİ	XII
1.GİRİŞ	1
1.1. Problem.....	1
1.2. Amaç	2
1.3. Önem	3
1.4. Varsayımlar	3
1.5. Sınırlılıklar	3
2. TURİZM, SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM VE SAKİN ŞEHİR KAVRAMLARI	5
2.1. Turizmin Tanımı.....	5
2.1.1. Turizmin Özellikleri	7
2.1.2. Turist Kavramı	7
2.1.3. Turizmin Önemi	8
2.1.4. Turizm ve Çevre	10
2.1.4.1. Çevre	10
2.1.4.2. Çevrenin Boyutları	11
2.1.4.3. Turizm ve Çevre Arasındaki İlişki.....	12
2.1.4.4. Turizmin Çevre Üzerindeki Etkileri.....	13
2.1.4.5. Turizmin Çevre Üzerindeki Olumlu Etkileri	14
2.1.4.6. Turizmin Çevre Üzerindeki Olumsuz Etkileri	15
2.1.4.7. Çevrenin Etkisi İle Oluşmuş Bazı Turizm Türleri	15
2.1.4.7.1. Ekoturizm.....	16
2.1.4.7.2. Kültür Turizmi	17
2.1.4.7.3. Kırsal Turizm	18
2.1.4.7.4. Kent Turizmi	19
2.1.4.7.5. Etnik Turizm	19
2.2. Sürdürülebilirlik Kavramı.....	19
2.2.1. Sürdürülebilir Kalkınma.....	20
2.2.2. Sürdürülebilir Kentleşme	21
2.2.3. Ekonomik Sürdürülebilirlik.....	23
2.2.4. Çevresel Sürdürülebilirlik	24
2.2.5. Sosyokültürel Sürdürülebilirlik	25

2.3. Sürdürülebilir Turizm.....	26
2.3.1. Sürdürülebilir Turizmin İlkeleri	29
2.3.2. Sürdürülebilir Turizmde Taşıma Kapasitesi.....	30
2.3.2.1. Sosyal Taşıma Kapasitesi.....	32
2.3.2.2. Çevresel Taşıma Kapasitesi	34
2.3.2.3. Ekonomik Taşıma Kapasitesi.....	35
2.3.2.4. Fiziksel Taşıma Kapasitesi.....	36
2.3.2.5. Psikolojik (Algısal) Taşıma Kapasitesi	37
2.4. Sakin Şehir ile İlgili Kavramlar	38
2.4.1. Yavaş Yemek Kavramı (Slow Food)	38
2.4.2. Yavaş Hareketi	40
2.4.3. Sakin Şehir Tanımı ve Bu Fikrin Ortaya Çıkışı	42
2.4.4. Sakin Şehir ve Sürdürülebilirlik İlişkisi	45
2.4.5. Sakin Şehir Üyelik Süreci ve Kriterleri.....	48
2.4.6. Sakin Şehir Fikrinin Farklı Açılardan Değerlendirilmesi	55
2.4.6.1. Sakin Şehir Hareketinin Ekonomik Açıdan Değerlendirilmesi	55
2.4.6.2. Sakin Şehir Hareketinin Sosyolojik Açıdan Değerlendirilmesi....	56
2.4.6.3. Sakin Şehir Hareketinin Turizm Endüstrisi Açısından	
Değerlendirilmesi.....	57
2.4.6.4. Sakin Şehir Hareketine Yöneltilen Eleştiriler	58
2.4.7. Dünyada ve Türkiye’de Sakin Şehirler	59
2.5. İlgili Araştırmalar.....	71
3.ARAŞTIRMANIN EVRENİ	75
3.1. Sındırgı Hakkında Genel Bilgiler	75
3.1.1. Sındırgı’nın Konumu ve Coğrafi Yapısı	75
3.1.2. Sındırgı’nın Tarihi	75
3.1.3. Sındırgı İlçesinde Turizm	78
3.1.4. Sındırgı ile Özdeşleşmiş Değerler	81
4. YÖNTEM.....	87
4.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	88
4.2. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları.....	89
4.3. Araştırmanın Hipotezleri	89
4.4. Araştırmanın Yöntemi ve Örneklem	90
4.5. Verilerin Toplanması.....	91
4.6. Verilerin Analizi.....	92
5. BULGULAR VE YORUMLAR	94
5.1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular	94

5.2. Balıkesir Sındırgı İlçesinde Yaşayan Yerel Halkın Sakin Şehir Hareketine Yaklaşımına İlişkin Faktör Analizi Sonucu	97
5.3. Katılımcıların Sakin Şehir Formuna Olan Yaklaşımına İlişkin Bulgular	101
5.4. Hipotezlerin Test Edilmesine İlişkin Bulgular	109
5.5. Hipotezlerin Test Sonuçlarına İlişkin Bulgular	114
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	116
KAYNAKÇA	124
EK 1: Anket Formu	139

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1: Yavaş Yemek Hareketi Logosu	40
Şekil 2. Cittaslow ‘Sakin Şehir’ Logosu	44
Şekil 3. Orvieto Şehrinden Bir Görüntü	63
Şekil 4. Dünyaca Ünlü Bra Peynirleri	64
Şekil 5. Goolwa’da Sakin Bir Gün	66
Şekil 6. Gökçeada Sokaklarından Bir Görüntü	70
Şekil 7. Yeşillikler İçerisinde Şavşat	71

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Sürdürülebilir Turizmin 12 Hedefi	28
Tablo 2. Çevresel Tasıma Kapasitesi Açısından Önerilmiş Alan Standartları	35
Tablo 3. Hızlı ve Yavaş Akımının Karşılaştırılması	46
Tablo 4. Campell'ın 3-E Modeli	47
Tablo 5. Seferihisar Mükellef Sayıları, 2014	56
Tablo 6. Dünyadaki Sakin Şehirler	60
Tablo 7. Katılımcıların Demografik Özellikleri (%)	94
Tablo 8. Katılımcıların Yöredeki Turist Yoğunluğuna, Sakin Şehir Hareketine Yönelik Memnuniyetlerine ve Sakin Şehir Hareketinin Kaybolan Meslekleri Canlandıracağına İlişkin Görüşleri	96
Tablo 9. Katılımcıların Sakin Şehir Hareketine Yaklaşım Ölçeğine İlişkin Faktör Analizi Sonucu	98
Tablo 10. Faktör Sonuçları ve Güvenilirlik Analizi	100
Tablo 11. Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Ekonomik Özelliğinin Pozitif Etkilerine İlişkin Yaklaşımı Boyutu Kapsamında Elde Edilen Bulgular	101
Tablo 12. Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Sosyokültürel ve Çevresel Özelliklerinin Pozitif Etkilerine İlişkin Yaklaşımı Boyutu Kapsamında Elde Edilen Bulgular	103
Tablo 13. Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Sosyokültürel, Çevresel Ve Ekonomik Özelliklerinin Negatif Etkilerine İlişkin Yaklaşımı Boyutu Kapsamında Elde Edilen Bulgular	106
Tablo 14. Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Çözüm Odaklı Etkilerine	108

Yaklaşımı Boyutu Kapsamında Elde Edilen Bulgular	
Tablo 15. Demografik Özelliklere Göre Katılımcıların Sakin Şehir Hareketine Yaklaşımları Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığının Belirlenmesine Yönelik T Testi ve ANOVA	109
Tablo 16. Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Ekonomik Özelliğinin Pozitif Etkilerine İlişkin Yaklaşımı ile Medeni Durum Değişkeni Arasındaki Anlamlı Farklar	110
Tablo 17. Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Sosyokültürel ve Çevresel Özelliklerinin Pozitif Etkilerine İlişkin Yaklaşımı ile Medeni Durum Değişkeni Arasındaki Anlamlı Farklılıklar	111
Tablo 18. Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Sosyokültürel ve Çevresel Özelliklerinin Pozitif Etkilerine İlişkin Yaklaşımı ile İkamet Etme Süresi Değişkeni Arasındaki Anlamlı Farklılıklar	111
Tablo 19. Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Sosyokültürel, Çevresel ve Ekonomik Özelliklerinin Negatif Etkilerine İlişkin Yaklaşımı ile Yaş Değişkeni Arasındaki Anlamlı Farklılıklar	112
Tablo 20. Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Sosyokültürel, Çevresel ve Ekonomik Özelliklerinin Negatif Etkilerine İlişkin Yaklaşımı ile İş Durumu Değişkeni Arasındaki Anlamlı Farklılıklar	113
Tablo 21. Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Çözüm Odaklı Etkilerine İlişkin Yaklaşımı ile İkamet Etme Süresi Değişkeni Arasındaki Anlamlı Farklar	114
Tablo 22. Hipotez Sonuç Tablosu	115

1.GİRİŞ

Balıkesir'in Sındırgı İlçesinde yaşayan yerel halkın sakin şehir hareketine olan yaklaşımlarının incelendiği bu çalışmada ilk bölüm olan giriş bölümünde araştırmanın problemi, amacı, önemi, varsayımları ve sınırlılıkları ortaya konulmuş olup ikinci bölümde turizm kavramına genel bir bakış ve sonrasında sürdürülebilir turizm ve sakin şehir kavramları hakkında bilgiler verilmiştir.

Sürdürülebilirlik, turizm kavramının ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Bunun sonucunda hem farkındalık yaratmak hem de kendi öz değerlerini korumak ve tek tipleşmek istemeyen şehirler yeni kentleşme modelleriyle küreselliğe meydan okumaktadır. Bu nedenle dünyadan ve Türkiye'den sakin şehir örneklerine de yer verilmiştir.

Araştırmanın üçüncü kısmında Balıkesir'in Sındırgı ilçesi hakkında bilgiler verilmiştir. Araştırma dördüncü kısmında ise araştırma evreninin Sındırgı olmasının nedenleri tartışılıp, çalışmanın önemine, kapsamına ve sınırlılıklarına değinilmiş, yöntem ortaya konulmuştur. Araştırmanın beşinci bölümünde Sındırgı'da yaşayan yerel halkın yaklaşımlarına ilişkin toplanan veriler ve bulgular hakkında bilgiler verilerek sonuçlandırılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

1.1. Problem

Küreselleşmenin etkisi ile insanların içinde yaşadıkları şehirler hız odaklı olup üretimden yoksun, tüketim toplumuna dayalı ve kendi dinamikleriyle yetinemeyen yerler haline gelmiştir. Hammaddesi, doğal ve kültürel çevre olan turizm sektörü ise hızlı tüketim anlayışından zamanla zarar görmeye başlamış ve etkin bir planlama ihtiyacı ortaya çıkarak, kaynakların devamlılığı için sürdürülebilirlik kavramı yavaş yavaş turizm ile ismi yan yana anılmaya başlamıştır.

Turistik gelişme eğer başarılı bir şekilde planlanmaz ise, turistik çekiciliğin odak noktası olan doğal çevre ve insan yapımı çevre kısmen veya bütünüyle zarar görebilir, bozulabilir. Sürdürülebilir turizmin gerçekleşmesi için elde edilen gelirleri bilinçsizce maksimize etmekten daha çok, çevreye duyarlı bir ekonomik gelişim modeli gereklidir.

Tüketimin ve hızlı yaşamın egemen olduğu kentler hem insan yaşamını hem doğayı hem de tarihi ve kültürel mirasları tüketmektedir. Tüketim hayatından bunalan, mutluluğu ve kaliteli yaşamı arayan bir grup insanın girişimiyle ise ‘Cittaslow’ yani ‘Sakin Şehir’ kavramı hayatımıza girmiştir. Sakin şehir hareketi, yaşamdan zevk almaya dayalı, insanların birbirleriyle ve tüm canlılarla iletişim kurabilecekleri, sosyalleşebilecekleri, kendi kaynaklarıyla yetinebilen, kültürünü, kimliğini, el sanatlarını, geleneklerini, göreneklerini kısacası bizi biz yapan her şeyi koruyan ve sürdürülebilirliğini sağlayan bir mekanizmadır (Yurtseven, Kaya ve Harman, 2010).

Sakin şehir bugün sadece kentlerde yaşamı yavaşlatmak, sürdürülebilir bir gelişim sağlamak, şehrin kendi öz kimliğini ön plana çıkarmak amacıyla değil tüm bunların yanında sahip olduğu marka değeri sayesinde birçok kentin gerek sürdürülebilir gerek ekonomik faydaları için uygulamak istediği etkin bir modeldir. Bu çalışmada “Balıkesir’in Sındırgı ilçesinde yaşayan yerel halkın sakın şehir hareketine yaklaşımı nedir?” sorusuna cevap aranmıştır. Bu nedenle sakın şehir hareketi ile ilişkili olduğu düşünülen sürdürülebilirlik kavramı irdelenmiş ve sakın şehir konusu ile ilgili literatür çalışmasıyla içerik zenginleştirilerek sakın şehir olmuş yerlerde yapılan çalışmalardan elde edilen bilgiler ve ifadelerle anket çalışması yapılmıştır. Belirlenen örneklem kapsamında ortaya çıkan bilgiler ışığında yerel halkın sakın şehir hareketine olan yaklaşımı ölçülmüş, bu yaklaşımın betimsel özelliklere göre farklılık taşıyıp taşımadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Tüm bu bilgiler ışığında araştırmanın problemini, Sındırgılıların sakın şehir hareketine yaklaşımının belirlenmesi oluşturmaktadır.

1.2. Amaç

Bu araştırmanın temel amacı, Sındırgı’da yaşayan yerel halkın sakın şehir hareketine olan yaklaşımlarından yola çıkarak “Sındırgı neden sakın şehir olmalı?” sorusuna cevap aramaktır. Bu soru temelinde araştırma kapsamında “Yerel halkın betimsel özellikleri ile sakın şehir hareketine yaklaşımı arasında anlamlı bir fark var mıdır?” sorusuna cevap aranacaktır.

1.3. Önem

Bu çalışma sakin şehir yolunda Sındırgı ilçesine kaynak teşkil etmesi bakımından önem arz etmektedir. Bulgularda ortaya çıkan pozitif yaklaşımlara yoğunlaşarak bu olumlu düşüncelerin sürekli yüksek tutulması ve olumsuz görüşlere dikkat çekilip düzeltilmesi için farkındalık yaratılması, Sındırgı'nın sakin şehir olma isteğinde yerel halkın ilgisi ve desteğini sağlamasında çok önemli bir yer tutmaktadır.

1.4. Varsayımlar

Araştırmada iki temel varsayımı bulunmaktadır. Birinci temel varsayım; 352 örneklem sayısının evreni temsil edecek yeterlilikte olduğudur. İkincisi ise Sındırgı'da yaşayan yerel halkın sakin şehir hareketine olan yaklaşımlarını ölçmek için hazırlanan veri setinde yer alan soruları dürüstçe ve tarafsızca cevapladıkları varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Her araştırma çalışmasında olan bir takım sınırlılıklar bu çalışmada da vardır. Bu sınırlılıklar; zaman sınırlılığının olması, araştırmadaki verilerin geçerliliği ve güvenilirliğinin, kullanılan anket formundaki soruların geçerliliği ve güvenilirliği ile sınırlı olması, araştırmadaki bulguların, uygulanan anketlerden elde edilen veriler ile sınırlı olmasıdır.

Bu araştırma veri kaynağı olarak, 2017 yılı Temmuz ve Ağustos ayları içerisinde Balıkesir'in Sındırgı ilçesinde yaşayan 357 yerel halktan katılımcıyla sınırlıdır.

2. TURİZM, SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM VE SAKİN ŞEHİR KAVRAMLARI

2.1. Turizmin Tanımı

İnsanoğlu doğası gereği, yaşadığımız dünyaya ilişkin hep bir merak içinde olmuştur. Bu sebeple başka yerleri, oralara özgü canlıları, bitki örtüsünü, yeryüzü şekillerini, insanların ve onların kültürlerini öğrenme arzusu duymuşuzdur. Bugün, yükselen eğitim seviyesi, televizyon ve diğer iletişim araçlarının etkileri sayesinde dünyanın tamamı hakkında bir farkındalığa erişilmiş bulunmaktadır. Artık içinde bulunulan küresel ekonomi ve endüstriler sayesinde uluslararası ölçekte bir rekabetin içerisinde yer alınmaktadır (İlban ve Kaşlı, 2011). Bu sebeple küresel düşünmeliyiz. Birçok gelişmiş ülkede, yüksek yaşam standartlarıyla birlikte refah seviyesinin artması, yüz milyonlarca insanın seyahat edebilme imkânlarına ulaşabilmesine yol açmıştır. Seyahat edebilmenin altında yatan birçok sebebe rağmen, en yaygın olanları keyfi yapılan seyahatler, iş amacıyla ve öğrenme amacıyla yapılan seyahatlerdir (McIntosh, Goeldner ve Ritchie, 1995).

Theobald'a göre turizm, ilk insanların yer değiştirmeye başlamasıyla, sık sık büyük mesafeler kat etmesiyle, hayatta kalmak için yiyecek ve giyecek ihtiyacını sağlayacak uğraşlar içine girmesiyle zamanın başlangıcından beri her zaman mevcut olmuştur (Theobald, 1994). Turizmin bir bilim dalı olarak ortaya çıkışı 19. yüzyıl sonları ile 20. yüzyıl başlarında olmuştur ve turizmin tanımları da sözünü ettiğimiz bu tarihlerde yapılmaya başlanmıştır (Ürger, 1992: 2).

“Tornus” kelimesi Latince kökenli olup dönme hareketini ifade etmektedir. Bu kelime İngilizcede “touring” ve “tour” kelimelerine dönüşmüş ve turizm kavramının temelini oluşturmuşlardır. “Tour” yani Türkçe anlamıyla “tur” dairesel bir hareketi, herhangi bir amaçla gezmeyi kısaca “tur atmayı” ifade eder. “Touring” ise kültürel ve eğitsel özellikler taşıyan eğlenceli seyahatlerdir. Kısaca turizm kelimesi hareket edilen noktaya dönmek koşuluyla gerçekleşen kısa veya uzun gezilerdir (Akat, 2000: 2).

İkinci Dünya Savaşından sonra turizm kavramı insanların hayatında daha fazla yer almaya başlamış ve böylece üniversitelerde araştırma konusu olmuştur. Bu tanımların içinde en çok kullanılanı ve Milletlerarası Turizm İlmi Uzmanları

Cemiyeti (AIEST) tarafından kabul edilen Hunziker ve Krapt'ın tanımıdır. “Turizm, para kazanma amacı olmadan ve sürekli kalış şekline dönüşmeden, yabancıların bir yere seyahat edip o yerde konaklamalarından doğan olaylar, ilişkiler ve faaliyetler bütünüdür” (Uğur, 2015). Turizm olgusunu kuramsal bir bakış açısı ile tanımlarsak; ticari bir kazanç amacı olmadan, bir yerde sürekli konaklamamak şartıyla, devamlı ikamet edilen yerler dışında yapılan geziler, turlar, seyahat ve konaklamalardan oluşan faaliyetlerdir (Akat, 2000: 3).

Yaygın olarak kabul görmüş bu tanıma göre ise turizm; maddi bir kazanç amacı gütmemek ve sürekli ikamet etmemek şartıyla yabancıların bir yere ziyaretleri ve orada konaklamalarından doğan ilişki ve olayların tümüdür. Özetle turizm, bir insanın yaşadığı yer dışında tüketmek amacıyla yapılan ziyaretler ve geçici ikamet etme olayıdır (Aktaş, 2002).

Turizm keşfetme, eğlenme boş zamanı değerlendirme ve seyahat kavramlarıyla alakalıdır. Dünya Turizm Örgütü (DTÖ) turizm olgusunu, kazanç elde etme gayelerinin haricinde, konaklama, yeme-içme, ulaşım, eğlence gibi boş zamanların hepsini içine alan seyahat, bundan doğan hizmetler ve ilişkiler olarak tanımlamaktadır. DTÖ turizmin tanımını üç ögeyle açıklamaktadır (Demirel, 2010):

- Turizm yaşamın temel ihtiyaçları içerisinde yer alan iş, eğitim vb. amaçların dışında kalan ziyaretçi faaliyetlerini ifade etmektedir.
- Yapılan ziyaretler, seyahatler ve hemen hemen diğer her durumda bir yere ulaşmak için herhangi bir taşıt gereklidir.
- Varılan yerler, farklı ölçülerdeki faaliyetlerin toplandığı alanlardır ve bu faaliyetler çeşitli hizmetler ve tesisler ile desteklenmelidir.

Bu tanımlar dikkate alındığında Aktaş'a göre, kongre ve iş seyahatleri, dinlenmek ve eğlenmek gayesiyle yapılan kısa süreli geziler, kırsal bölgelerden büyük şehirlere yönelik yapılan her türlü seyahatler, sağlık amacıyla yapılan turistik özellikli seyahatler, araştırma ve inceleme turları, dini maksatla gerçekleşen konaklamalar turizm olayı içerisinde yer almaktadır. Bunlar dışında, öğrencilerin eğitim gayesiyle uzun zamanlı konaklamaları, sadece tedavi maksatlı hastane

konaklamaları ve günlük ihtiyaçları gidermek için yapılan düzenli ziyaretler turizm kapsamının dışında değerlendirilmektedir (Aktaş, 2002).

2.1.1. Turizmin Özellikleri

Turizm olgusu zamanla insanların yaşamlarının bir parçası haline gelerek gelişmiş ve ülke ekonomileri için de önemli unsurlardan birisi sayılmakla beraber kendi içerisinde bazı özellikler ortaya çıkmıştır. Tüm bu özellikler turizm sektörünün karakteristik özelliklerini belirlemektedir. Bu özellikler şu şekildedir (Ürger, 1992);

- Turizm hizmete dayalı bir sektördür. Turizmde meydana gelen mal ve hizmetler üretildiği yerde tüketilmektedir. Turizm sektöründe mal ve hizmetler müşteriye üretildikleri yerlere çekerler.
- Boş zamanın yaratılması, üretilen mal ve hizmetlerin tüketilmesinde anahtar rol oynamaktadır.
- Tur operatörleri ve seyahat acenteleri, turizm sektörü içerisinde ortaya çıkan arz ve talebi dengelemede çok önemli bir görev üstlenmektedirler.
- Turizmde arzın sunuluşu uzun süre gerektirir bu nedenle gelen talepler hızlı bir şekilde karşılanamaz.
- Turizm olayında aktif rol oynayan kişilerin karar süreleri uzundur, sebebi ise karar verme mekanizmalarını etkileyen birçok faktörün olmasıdır.
- Turistik işletmeler kendi içerisinde farklı yapılara sahiptir.
- Turizm hareketlerinin mevsimsel niteliği vardır bu nedenle belirli zaman aralıklarında yoğunluklar yaşanır.
- Turistik yoğunlaşma ülkelerin turizmde ön plana çıkan yerlerinde daha çok olduğundan bu bölgelerde dengesiz bir dağılım ve kalabalıklaşma söz konusudur.
- Ülkelerin turizm hareketliliği yerellik ön plandadır.

2.1.2. Turist Kavramı

Turizm olayının gerçekleşmesini sağlayan ve bu olayı yönlendiren kişiye turist denir. Diğer bir tanımla turist, devamlı konakladığı yer dışına belirli bir zaman aralığında, psikolojik rahatlama amacıyla bir yere giden ve turizm işletmelerinden faydalanarak yaşadığı yere geri dönen kişi şeklinde ifade edilebilir (Aktaş, 2002: 2).

Sarkım'a göre ise turist; keşfetmek, eğlenmek, psikolojik rahatlama sağlamak, tedavi, dini veya kongre gibi amaçlarla gittiği yerde kalıcı olmamak ve en az 24 saat herhangi bir konaklama tesisinde kalmak şartıyla minimum bir gece konaklayan kişidir. Ayrıca turistin ekonomik olarak güçlü denecek bir seviyede olması, boş zamana sahip ve rahatına düşkün olması genel olarak beklenmektedir (Sarkım, 2007: 20-21). İki tür ziyaretçi belirlenebilir (Kuntay, 2004: 19): Turist ve gezmen.

- Turist veya gezgin: Kendi rızası ve hissettiği ihtiyaç doğrultusunda, devamlı konakladığı ortamın dışındaki bölgeleri 24 saatten fazla ziyaret ederek psikolojik tatmin sağlayıp boş zamanlarını değerlendiren insandır. Ziyaretçi kendi ülkesi sınırları içerisindeyse yerli turist, farklı bir ülkeyi ziyaret ediyorsa yabancı turisttir. Türkçede farklı ülkede yaşayıp da kendi ülkesini ziyaret eden kişilere ise “gurbetçi” denilmektedir. Gurbetçi kavramında yaşadığı ülkeyi ziyaret etme özlemi de bulunmaktadır.
- Gezgin – Seyyah (Excursionist): Kalış süresi 24 saati geçmeyecek şekilde başka yeri, yöreyi gezen kişidir. Deniz taşıtları ile seyahat yapanlar; yat ve kruvaziyer (cruise passengers) bu gruba dâhildir. Bu kişiler gemide konaklayıp, birkaç gün için bir yeri keşfeden kişilerdir. Burada yeni günöbirlik ziyaret söz konusudur, gecelemeyi gemide gerçekleştirmektedirler. Göçebeler, geçici göçmenler ve devamlı göçmenler de bu grupta bulunmaktadır. Benzer anlamda devamlı oturdukları kentin yakınında bulunan bağ, bahçe veya yaylaya göçen kişiler de geçici göçmenlerdir. Yazlık ikinci konutuna göç edenleri hangi gruba dâhil edebiliriz? Bunlar da geçici göçmenlerdir. Ancak, ikinci konutların turizme kazandırılabilceğini, konutların turistlere kiralanabildiğini düşünürsek, “yazlıkçılar” bir açıdan turisttirler. Türkçedeki yazlıkçılar deyimini güzel bir tanımlamadır. Turistlerden ayrılan yönleri olduğunu göstermektedirler.

2.1.3. Turizmin Önemi

Bir bilim dalı haline gelmeden önce turizm hareketlerinin varlığından söz etmek mümkündür. İlk insanın ortaya çıkmasıyla turizm hareketi de başlamıştır. İnsanlar açlıklarını giderebilmek, avlanmak gerekli araç ve gereçleri elde etmek ve

farklı nedenlerle her zaman çevresi ile iletişim halinde olmuştur. Bunun yanında insanın yaradılışında olan arama, araştırma, öğrenme ve merak duygusu, onun yakın çevresi ile ilişki halinde olması gerekliliği fikrini uyandırmaktadır (Ürger, 1992: 2).

Gelir yaratıcı etkiye sahip ve bacasız sanayi olarak adlandırılan turizm sektörü dünya üzerinde birçok ülke için ekonomiye katkı sağlamada önemli bir unsur olarak görülmektedir. Siyasi anlamda söz sahibi olmak isteyen ülkeler ekonomilerinin gelişmesine önem vermekte ve bu gelişim esnasında turizmin nimetlerinden yararlanmak istemektedirler. Özellikle gelişmekte olan ülkeler uluslararası turizm faaliyetlerinin bir getirisi olan döviz kaynağı ve istihdam alanı sayesinde turizm sektörüne, kalkınmaları için umut bağlamaktadır (Yurtseven, Kaya ve Harman, 2010).

Uluslararası pazarın büyük olması ve sürekli bu pazara yenilerinin eklenmesiyle, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde en fazla ilgi çeken ve en hızlı gelişen sektörlerden biri turizmdir. Turizm sektörünün hammaddeşi şüphesiz tarihi ve kültürel değerler, sosyokültürel yapı, doğal doku ve coğrafi çekiciliktir. Birçok ülke, bölge ve yöre söz konusu unsurlara herhangi bir maliyete katlanmaksızın sahip olmaktadır. Asıl sorun, kültürel ve tarihi değerlerin ve doğal dokunun ürün haline getirilip pazarlanmasıdır ya da bu değerleri hizmetin bir parçası haline getirmektir. Doğal ve yapay çevre ile önemli ölçüde ilişkili olan turizm, sürdürülebilir bir anlayış temelinde bu değerleri geliştirme olanağına sahiptir. Sosyal sorumluluk bilinciyle hareket edildiği zaman turizm sektörü, milli gelire, yatırıma, istihdama, yabancı sermaye girişine ve dış ödemeler bilançosuna pozitif etkilerde bulunacağı için ülke ekonomileri için önemli ve dinamik bir sektördür. Dünyadaki teknolojik gelişmeler, uluslararası ilişkilerdeki değişkenlik ve hızlı değişen turist tercihleri nedeniyle ülke ekonomisine sürekli katma değer yaratması için hükümetler ve politika yapıcılar sürekli, turizm sektöründeki potansiyeli harekete geçirmenin yollarını aramaktadır (Uğur, 2015).

Turizmin ekonomik yönünün ağır basması beraberinde çevre sorunlarını da doğurmuştur. Turizm sektörü dünyada en hızlı büyüyen endüstrilerden birisidir. Ancak hizmet sektörünün bu genişlemesi kontrollü bir şekilde değildir. Buna karşın turizm, yüksek verimi devam ettirebilir (Manomaivibool, 2015: 69).

Son yıllarda turizmin dünya çapında boyutu önem kazanmaktadır. Turizm gelişen ülke ekonomisine ithal edilen bir endüstridir. İthal özelliği sonucunda uluslararası turizm, sağladığı ekonomik katkıların yanı sıra, kendisine özgü uluslararasılaşma ve küreselleşme boyutunu ve ileri teknolojiyi de beraberinde getirmektedir (Yarcan, 1996: 32).

Turizmin bağımsız bir bilim dalı olabilmesi, onun belli amaçlar taşıması ile mümkündür. Bu amaçları kısaca şöyle özetleyebiliriz (Ürger, 1992: 27);

- Turizmin çok yönlü bir olay olduğunu belirlemek,
- Turizm ile ilgili kavramları belirlemek ve bu kavramların açıklanmasına yardımcı olmak,
- Turizmin teorik öğretiminin yanı sıra onun uygulamalı eğitimine de önem ve öncelik vermek,
- Ekonomi ve İşletme Ekonomisi açısından turizm ile ilgili problemlerin çözümünü sağlamak ya da yardımcı olmak.

2.1.4. Turizm ve Çevre

Çevre birçok endüstri ile yakından ilgili olduğu gibi turizm endüstrisiyle de yakın bir ilişki içerisinde. Nitekim çevre temelinde meydana gelebilecek bir etki başta tarım ve turizm endüstrileri olmak üzere birçok endüstride zincirleme etki doğuracak ve ortaya olumlu ya da olumsuz birtakım sonuçlar çıkacaktır. Bu nedenle turizm ve çevre birbirinden ayrı düşünülemeyen, birbirini tamamlayan iki önemli unsurdur (Avcıkurt ve İlban, 2016: 146)

2.1.4.1. Çevre

Çevre, bir organizmanın yaşamsal fonksiyonlarını devam ettirebilmesi için gerekli biyolojik ve fiziksel unsurların bir birleşimidir. Bir insanı temel alarak tanım yapacak olursak; “çevre, insan hareketlilikleri üzerinde belirli bir süre içinde dolaylı ya da dolaysız bir etki yaratabilecek toplumsal, biyolojik, kimyasal ve fiziksel etkenlerin sınırlı süreçteki toplamıdır.” (Kahraman ve Türkay, 2009: 19)

Çevre birbirinden ayrılamaz gibi duran iki kavramın benzeşme noktasında yer bulur: İnsan ve Doğa. İnsan doğaya mutlak muhtaçtır ama doğa tamamen insansız

var olabilir ve aslında onsuz var olduğu bilinen bir gerçektir. Bu sebeple bu iki unsur kendi içlerinde birbirlerine karşı etken ve edilgen olma durumu içerisindeyler. Sonuç olarak çevre, evrenin dünya sahnesinde ortaya çıkardığı ve bu iki aktörün başrolü paylaştıkları, devamlılık söz konusu olan dramatik ilişkilerin anlatımıdır (Marın ve Yıldırım, 2004: 15).

Çevre kavramı ile birlikte kullanılan birçok kavram vardır. Bunlardan bir tanesi ise ekolojidir. İnsanların ve diğer canlıların hem birbirleri hem de çevreleriyle olan ilişkilerini inceleyen bilim dalına ekoloji denmektedir. Çok sık kullanılan bir başka kavram ise ekolojik sistemlerdir. Ekolojik sistemler, farklı tür ve şekillerdeki organizmalarla, onların doğal çevrelerinin oluşturduğu ve bir bütünü meydana getiren birimlerdir. Ekosistem, ekolojik sistemlerin kısaltmasıdır (Demir ve Çevirgen, 2006b: 73).

2.1.4.2. Çevrenin Boyutları

Çevre kavramsal olarak geniş bir alan içerisinde farklı boyutlar ile ele alınabilir. Bu boyutlarla birlikte çevre özellikleri bakımından fiziksel ve toplumsal çevre olarak ikiye ayrılır.

- **Fiziksel Çevre**

İnsanın içerisinde varlığını sürdürerek, nitelik ve özelliğini fiziki olarak hissettiği alana fiziksel çevre denir. İnsanın fiziki çevresini içinde yaşadığı mahalle, dağ, bayır, ova, yayla, deniz kıyısı, ırmak kenarı, köy, şehir vb. yerler oluşturabilir. Bütün bu doğal alanların yanında bu doğal kaynaklara bağlı olarak oluşturulmuş yapılaşma biçimleri de yine fiziksel çevrenin birer parçasıdır (Kahraman ve Türkay, 2009: 21). Fiziksel çevre kendi içerisinde meydana geliş açısından doğal ve yapay çevre olarak iki kategoride incelenir (Demir ve Çevirgen, 2006b: 74).

- ❖ **Doğal Çevre:** İnsanın hayata geldiğinde kendini içinde bulduğu çevredir. Oluşumuna katkıda bulunmaz fakat etkileyebilir. Doğal çevre içerisinde canlı ve cansız unsurları barındırır. Hayvanlar, bitkiler ve insan toplulukları canlı unsurları oluşturur. Canlıların hayatlarını sürdürebilmek amacıyla gereksinim duyduğu su, toprak, hava ile yer kabuğunu ortaya çıkaran katmanlar ve yer altı zenginlikleri ise cansız unsurlar olarak adlandırılır. Doğal çevre her ne

kadar insan varlığıyla oluşmasa da, insanların etkisiyle oluşmuş bir doğal çevreden söz edilebilir. Örneğin ağaçlandırma çalışmalarıyla ortaya çıkan ormanlar, barajlarla oluşan göletler, yeşil piknik alanları bu kapsamdadır.

- ❖ Yapay Çevre: İnsanın doğal kaynak ve zenginlikleri, kendi bilgi ve deneyimi ile birleştirerek ortaya çıkmasına aracı olduğu çevreye yapay çevre denilmektedir. Ayırt edici özelliği insan elinden meydana gelmesidir (Kahraman ve Türkay, 2009: 21). İnsanların yerleştikleri yerler yapay çevreyi oluşturur. Yapay çevre aynı zamanda dönemsel özellik taşır ve o dönemin bilgi birikiminin yansımasıdır. Bu sebeple kültürel bir mirastır. Üretilen zamanın toplumsal ihtiyaçları ve sosyo-ekonomik durum yapay çevreyi şekillendirir. Örneğin, yollar, gecekondular, anıtlar ya da sarayların her biri yapay çevrenin bir bölümüdür. Yapay çevrenin başka bir bölümü olan tarihi çevre ise, sahip olduğu özellikler gereği önemli bir konuma sahiptir ve gelecek nesillerin kültürel mirası bilmesinde temel unsurlardan birisidir.

- Toplumsal Çevre

Belirli bir fiziksel çevre içinde yaşayan insanların siyasi, toplumsal ve ekonomik sistemleri sebebiyle kurdukları ilişki toplumsal çevreyi meydana getirir. İş yaşamı, alışveriş, eğitim, komşuluk ilişkileri, halk ve yöneten kısım arasındaki ilişkiler hatta devletlerarası ilişkilere kadar resmi veya gayri resmi tüm ilişkiler toplumsal ilişkiler içerisinde değerlendirilip bu doğrultuda araştırmacılar tarafından incelenir (Kahraman ve Türkay, 2009: 22).

Çevre, fiziksel ve toplumsal boyutlarıyla bir bütündür. Fiziksel çevre toplumsal çevreyi içerisinde barındırır ve toplumsal çevre fiziksel çevreden etkilenmekle beraber, toplumsal çevreden bağımsız bir fiziksel çevre de düşünülemez (Demir ve Çevirgen, 2006b: 75).

2.1.4.3. Turizm ve Çevre Arasındaki İlişki

Turizm ile çevre arasında ikisinin de birbirinden etkilendiği karşılıklı bir ilişki vardır ve bu ilişki insanların doğal kaynakları ekonomik fayda sağlamak amacıyla kullanması, diğer bir deyişle sınırlı doğal kaynaklar karşısında sınırsız insan ihtiyaçlarının giderilmesi noktasında bir sınırlama getirilmesi gerekliliğinin anlaşılmasıyla beraber gündeme gelmiştir.

18 yüzyılda doğanın düzensiz olduğu ve insanların doğaya şekil vermesi gerektiği inancı ile turistik seyahatlerin bu tarihlerde başlaması tesadüf değildir. İnsanoğlu yeni yerler keşfettikçe kendi düzenini o bölgeye dayatmaya çalışmıştır. 19. yüzyılda dünyanın farklı yerlerinde inşa edilen demiryolları doğal görünümü değiştirmeye başlamıştır. 19. yüzyıl sonu ile 20. yüzyılda ise insanoğlu, gelişen teknolojinin yardımı ile sanayileşme adına 18. yüzyıldan önce görülmemiş bir düzeyde çevre ile savaşa girişmiştir. 1960'lerden itibaren dünya üzerinde radyasyon yayılmasının ortaya çıkması, büyük nükleer patlamaların yaşanması, böcek ilacı (DDT) gibi yaygın bir biçimde kullanılan bir takım maddelerin insan ve çevre sağlığı için tehlikeli olduğunun anlaşılması ve denizlerde yaşanan tanker kazaları ile denize boşalan petrolün şehirlerin kıyılarına gelmesi gibi olaylar sonucunda insanlar arasında çevrenin korunmasının gerekliliği fikri yaygınlık kazanmıştır. 1970'li yıllara gelindiğinde çeşitli endüstri ve iş sahalarının çevre ile ilişkisi tartışılmaya başlanmış ve ilk kez turizmin çevreyi olumsuz etkilediği görüşü ortaya çıkmıştır. Bu, zamanla, yalnız çevre koruma bilinci ile şekillenen bir düşünce değil, aynı zamanda bir ekonomik gereklilik halini almıştır. Çünkü bir turistik çekim yeri, onu fazla turistin ziyaret etmesi sonucunda yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kalabilmektedir (Kahraman ve Türkay 2009, 39).

Çevre ve turizm sektörü arasındaki ilişkiler; çevrenin turizmin belirleyici faktörlerinden biri olduğu, diğer taraftan turizmin çevresel kaynakları tükettiği çerçevesinde incelenmektedir. Bunların yanında turizmin çevre üzerinde koruyucu bir görevi de vardır. Böylece, çevre ve turizm ilişkilerinde çelişkili bir durumun varlığı ortaya konulurken, çevre ve turizmin ayrılmaz bir bütün oluşu, turizmin doğru yönlendirmeye çevreyi koruması bu ilişkilerin bir parçasıdır (Demir ve Çevirgen, 2006b: 86).

2.1.4.4. Turizmin Çevre Üzerindeki Etkileri

Düzensiz kentleşme kavramı nüfusun hızla artması, sanayileşme ve belli alanların kalabalıklaşması ile hayatımıza girmiş ve gürültü, hava, su ve toprak kirliliği ile çevre bozulmaya başlamıştır (Issı, 1989: 119). Çevreyi hammadde gibi işleyen ve kullanan turizm sektörü olası bir çevresel bozulmada kendi bindiği dalı kesmektedir. Turizm çevresel kaynakları ne kadar korursa kendi devamlılığını da o derece uzatmaktadır. Bu noktadan yola çıkarak, çevrenin turizmden olumsuz

etkilenmesine neden olan etmenlerin ve çevresel güzelliklerin korunmasına katkı verecek olumlu etkilerinin tartışılması ve değerlendirilmesi gerekmektedir (Kahraman ve Türkay, 2009: 57).

2.1.4.5. Turizmin Çevre Üzerindeki Olumlu Etkileri

Sağlıklı bir planlama ve iyi bir gelişme olduğu zaman, en büyük hammaddesi çevre olan turizm, çevreyi olumlu da etkileyebilmektedir. Turizmin çevre üzerindeki olumlu etkileri aşağıdaki gibidir (Demir ve Çevirgen, 2006b, 87):

- Önemli doğal alanların korunması: Turizmden elde edilen gelirlerin, turistik çekime sahip ulusal ve bölgesel parkların kurulması ve bu parkların geliştirilmesi için harcanması, bu alanların turizm dışında alternatif kullanımlarının yaratacağı olumsuzlukları ortadan kaldırır. Turizm bu alanları koruyarak çevresel mirasa sahip çıkar.
- Arkeolojik, tarihi yerlerin ve mimari karakterlerin korunması: Turizmden elde edilen gelirler bu tür bölgelerin bakım ve onarımına, geliştirilmelerine yardım eder.
- Çevre kalitesinin geliştirilmesi: Turizm; hava, su, gürültü kirliliği, atık ve diğer çevresel problemlerin giderilmesinde bir teşvik unsuru olarak yardımcı olabilir.
- Çevre değerinin artırması: İyi tasarlanmış turizm tesislerinin gelişmesi, şehir ve kırsal alanlardaki arazi değerlerinin artmasını sağlar.
- Altyapıdaki gelişme: Kanalizasyon, yollar, atık sistemleri ve havaalanları gibi alt yapıların gelişmesini sağlar.
- Çevresel duyarlılığı artırması: Turizmin gelişmesinin koruma için gerekli olduğunun anlaşılması, daha önce çevreye fazla duyarlı olmayan halkın doğal çevre ve onun korunmasında daha duyarlı olmasına yardımcı olur.

Çarpık yapılaşma için birçok etken vardır. Bunlardan en bilineni ise büyük şehirlere eğitim, alt yapı, iş sahası gibi etmenlerle göç eden insanların konaklayacakları yerleri gecekondü gibi alt yapısı bulunmayan temelsiz yapılarla inşa etmesidir ama turizmin mevsimlik olması ve turizm bölgelerinin sık denetlenmesi çarpık kentleşmeyi önler (Issı, 1989: 120).

2.1.4.6. Turizmin Çevre Üzerindeki Olumsuz Etkileri

Yerleşim yerleri ve turistik yapılar gibi turizmin fiziksel planlamasını göreceğimiz yerlerde kültürel ve doğal kaynakların turizm amacıyla kullanılıp korunmasında bir denge tutturulması çok önemlidir. Eğer yanlış planlama sonucunda, yanlış yerleşim ve kullanımlar olursa doğal kaynaklar zarar görebilir (Issı, 1989: 120). Çevrenin taşıma kapasitesi bağlı olan turizm gelişmesinin boyutu, çevresel etkinin boyutunu önemli bir şekilde etkiler. Turizmin çevre üzerindeki olumsuz sonuçları aşağıdaki gibidir (Şahin, 2014: 14-15):

- Görüntü Kirliliği Problemi
- Hava Kirliliği Problemi
- Gürültü Kirliliği Problemi
- Su Kirliliği Problemi
- Atık Problemi
- Ekolojik Bozulmalar
- Çevresel Tehditler
- Arkeolojik ve Tarihi Yerlerin Zarar Görmesi
- Arazi Kullanım Problemleri

2.1.4.7. Çevrenin Etkisi İle Oluşmuş Bazı Turizm Türleri

Turizm ve çevre arasında birbirini tamamlayan yakın bir ilişki vardır. Çevre, turizme hayat veren bir kavram olmakla beraber, turizmde çevreyi etkilemektedir. Tüm bu ilişkiler hayati önem taşımaktadır, turizm var olmak için çevreye muhtaçtır (Demir ve Çevirgen, 2006a: 8).

Tüketim alışkanlıkları, küreselleşerek değişen ekonomik, sosyal ve teknolojik koşullara uygun olarak farklılaşmaktadır. Bu farklılaşma turizm alanında da sıra dışı bir çizgide turizm talebini yönlendirmektedir. Bu değişim amacına göre yapılan turizm çeşitlerini de etkilemiş ve deniz, kum, güneş turizminden kültürel ve tarihi yerlere yapılan seyahatlere veya kitle turizminden özel ilgi turizmine doğru bir yönelim ortaya çıkmıştır. Günümüzde turistler ziyaret edeceği yer hakkında önceden bilgi sahibi olarak birçok destinasyonu kriterlerine göre karşılaştırma ve seçim yapma şansına kavuşmuştur. İnsanlar artık deniz kenarında veya sıcak kumlar

üzerinde günlerini harcamaktansa, kendilerine farklı ve anlamlı gelen ve geçirdikleri zamanı daha değerli yapacak özellikleri aramaktadırlar. Turizm arzı unsurları, farklılaşan talep karşısında, çeşitli ürünler ortaya çıkararak pazardaki bu sert rekabetten sıyrılmak istemektedirler. Böylece, turist tipi ve tüketim anlayışındaki farklılıklar ve bu farklılıklardan ilham alınarak pazarda yer alan yeni ürünler, çevresel kaynakların koruma-kullanma orantısı içinde kullanımı öngören “yumuşak turizm”, “ekoturizm”, “sürdürülebilir turizm” gibi yeni kavramların doğmasını tetiklemiştir. Bu yepyeni kavramlar ekonomik olarak gereksinimler karşılanırken çevre üzerinde olumlu etkiler oluşturarak turizmin hayati fonksiyonlarını devam ettirebilmesini mümkün kılmaya çalışmaktadırlar. Böylece çevrenin turizm açısından ne kadar önemli olduğunu bir kez daha görmekteyiz. Bunun yanında, bu anlayışla şekillenen ve çevresel kaynakların biçimlendirdiği yeni turizm şekilleri ortaya çıkmaktadır. Turizmi bir endüstri olarak geliştirme ve bu gelir sahasından daha fazla yarar elde etme amacıyla olan hükümetlerde bu amaçla turizmi çeşitlendirerek değişik politikalar ortaya çıkarmakta, turizmi ülkenin her bölgesine ve her mevsime yayacak plan ve projelerin desteklenmesine vesile olmaktadır (Kahraman ve Türkay, 2009: 40-41). Çevrenin etkisi ile oluşmuş turizm türleri aşağıdaki gibidir.

2.1.4.7.1. Ekoturizm

Turizmde sürdürülebilirliği sağlama çalışmaları ekoturizm kavramının gündeme gelmesine sebep olmuştur. Sürdürülebilir bir kalkınma için ekoturizm turizm pazarında önemli bir noktadadır. Ekoturizmin odak noktası fiziksel çevre değerleridir. Uluslararası Ekoturizm Topluluğu (The International Ecotourism Society) ekoturizmi; yerel halkın refahını gözetirken çevreyi korumayı ihmal etmeyen çevre duyarlılığı yüksek seyahatler şeklinde tanımlamaktadır (Kahraman ve Türkay, 2009: 41).

Ekoturizm, korumacılığı geliştiren ve zararlı etkileri asgari seviyeye doğru baskılayabilmenin en doğru şeklini arayan doğal çevre felsefesine dayalı bir turizmi ifade eder. En sade şekli ile ekoturizm; vahşi yaşam ve bitki örtüsünün korunmasına, istihdam ve gelir yaratmaya destek olurken yerel kültür ve çevre konusunda en düşük etkiyi yapacağını ileri süren bir sektördür. Ekoturizm ayrıca ekolojik ve kültürel hassasiyete sahip sorumlu bir turizm çeşidi olduğunu savunmaktadır. Çevresel eğitim ile asgari seyahat konforunu birleştireceğini, yerel flora ve faunanın korunmasına

yardımcı olacağını ve yerel halka sağlayacağını öne sürmektedir. Ekoturistlere yönelik faaliyetler yaban hayatı ve doğal kaynakların aşırı tüketilmeden kullanılması, işgücü ve finansal yardımlarla bölgenin korunmasına doğrudan fayda sağlaması şeklinde ziyaret edilen yöreye katkı sağlamaktadır (Demir ve Çevirgen, 2006a: 55).

Anlam ve kullanımında birtakım karmaşalar olsa dahi ekoturizm sahip olduğu potansiyel ile günümüzde katılımın yoğun olduğu bir turizm çeşidi olarak göze çarpmaktadır. Ekoturizm dünyanın kabul ettiği sürdürülebilir ve küresel ekolojik uygulamalar sonucunda önemli bir gelişme kaydetmiştir. Turizmin çevre üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması bilincin gelişmesi ile birlikte doğa ile ilgili unsurları içeren seyahatler ekoturizm seyahatlerine olan talebi desteklemiştir (Ersoy, 2017: 14-15).

Alternatif turizm türlerinin en göze çarpanlarından birisi ekoturizmdir. Ekoturizm yerel topluma sağladığı istihdamla, onların çevresel açıdan hassas ekosistemlerdeki madencilik, ormancılık ve aşırı otlama gibi faaliyetlerinde bir değişikliği sağlayabilir. Diğer turizm türleri gibi ekoturizm de faaliyetlerin aşırı yoğunluğundan dolayı sürdürülebilir olmayan bir gelişme gösterebilir. Diğer bir deyişle bir bölge dikkatli yönetim stratejileri uygulanmadan ziyaretçilere açıldığında onun popülaritesi hızlı bir şekilde yükselir. Kitle turizmine benzer şekilde ekoturistlerin bir bölgeye akışını kontrol eden uluslararası işletmeler ortaya çıkar. Bu durum o destinasyondaki işletmelerin elde edeceği gelir oranlarını azaltmaktadır. Turizmin ulusal ve bölgesel planlarla bütünleşme sağlanmadığı sürece sürdürülebilir bir seçenek olarak ekoturizmin uygulanması zordur (Şahin, 2014: 28-29).

2.1.4.7.2. Kültür Turizmi

İlk kez 1969 yılında bir konferansta dile getirilen kültür turizmi; bir bölgenin kültürel değerlerinin temel çekilme noktası olarak ziyaret edilmesi olarak tanımlanabilir. Bölge halkının yaşayış biçimleri, adetleri, gelenekleri, sanat değeri taşıyan eserler bu kapsamda değerlendirilir (Hacıoğlu ve Avcıkurt, 2008).

Gelişmiş ülkeler baz alındığında müzeler, tiyatro salonları, opera salonları vb. etkinlikler kültür turizmi için turistik çekim alanlarıdır. Gelişmekte olan veya gelişmemiş ülkelerde ise bunlar, dini ritüeller kapsamında oluşan sanat eserleri, el sanatları, geleneksel yaşam tarzları, bölge halkının günlük yaşamda kullandığı

araçlarından inanış biçimlerine kadar her olgu, durum ve objedir. Avustralya yerlilerinin doğa felsefeleri gereği yaşadıkları doğal yaşamın turistik çekim ögesi oluşturması, ortaya kültür turizmi amaçlı seyahatleri çıkarabileceği gibi Viyana Senfoni Orkestrası'nı izlemek üzere yapılan seyahatte kültürel bir özellik taşımaktadır (Özdamar, 2011).

Kültür turizmi ile ekoturizm arasında sıkı bir ilişki vardır. Sebebi bu iki tür adına düzenlenen ziyaretler kendi aralarında ortak unsurları da kapsar. Örneğin, Karadeniz kıyılarına yapılacak bir ekotur, bu bölgenin doğal yapısı kadar bölge insanların kültürel değerleri ile ilgili deneyimleri de sunmaktadır.

2.1.4.7.3. Kırsal Turizm

Kırsal turizm; kırsal alanlarda devam eden yaşamlarda doğal çevre ve tarım ikilisini turistik çekim unsuru sayan turizm türüdür. Bu yüzden gerek bölgesel ve ulusal gerekse uluslararası organizasyonlar vasıtasıyla içeriği zenginleştirilen ve bu şekilde farklı kesimlerden birçok ziyaretçiyi içine çeken kırsal turizm, boş zamanların değerlendirilmesinde ve insanın doğa ile bütünleşmesinde önemli rol oynayan turizm çeşitlerindendir (Soykan, 2003).

Kırsal turizm temel anlamı ile kırsal alanlarda gerçekleşen ziyaretler olarak tarif edilebilir. Fakat kırsal turizmi bu tanım gibi yüzeysel değerlendirmek araştırmacıların hataya düşmesine sebep olabilir. Bu kapsamda gerçekleşen festivaller, el sanatları gösterileri, kültürel etkinlikler, tarımsal turizm gibi doğaya dayalı etkinlikler kırsal turizmin bir parçasıdır. Kırsal turizm içerisinde tarım turizmi etkinliklerini, eğitici turları, sağlık turizmini ve ekoturizmi dâhil eden çok yönlü karmaşık bir bütündür (Torun, 2013: 33) .

Kırsal turizmin ve diğer çevresel değerlere bağlı olarak oluşan turizm çeşitlerinin en önemli özelliği, şehrin o hızlı ve gürültülü yaşamından uzakta doğa ile iç içe sakin bir boş zaman aktivitesi vaat etmesidir. Bu bakımdan çevresel değerler, bu tür faaliyetlerin temelinde yer almaktadır. Bu tür turizm çeşitleri sürdürülebilirlik ilkelerini en fazla içeren turistik faaliyetlerdir (Kahraman ve Türkay, 2009: 49).

2.1.4.7.4. Kent Turizmi

Kent turizmi kültürel çevre değerleri ile oluşan ürünlerin odak noktası olduğu bir turizm çeşididir. Kentler, toplumsal hayatın içinde yer alan yerlerdir. Bu nedenle de, sahip olduğu tüm kültürel birikim kentlerde yaşar. Yaşadığı tarihin izlerini hala üzerinde taşıyan birçok kent günümüzde varlığını sürdürmektedir. Birçok tarihi eser bu kentlerin değişen manzaraları içerisinde yerlerini almıştır. İstanbul, Roma, Floransa, Barselona Pekin, Londra, Münih, Viyana, Kahire, Moskova, Prag, Rio de Janerio gibi birçok kent eşsiz kültürel değerleri günümüzde yaşatmaya çalışmaktadırlar. Bu sayede birçok turisti hem kendilerine hayran bırakmakta hem de ülke ekonomileri için gelir kapısı yaratmaktadırlar (Kozak ve diğerleri, 2015: 41-42).

2.1.4.7.5. Etnik Turizm

Etnik turizm kültürel değerler ile beslenip hayat bulmuş bir diğer turizm çeşididir. Herhangi bir etnik grubun kendine ait özellikleri ile hayat tarzını dikkate almaktadır. Farklı şekillerde ortaya çıkabilmektedir. Kişinin kendini ait hissettiği toplumun etnik kimliğine uygun geleneksel törenleri için bölgeyi ziyaret etmesi amacı taşıdığı gibi, “ötekinin tanınması” şeklinde bilinen ve bilinmeyen bir topluluk ile ilgili bilgi sahibi olmak amacıyla yapılan gezilerden oluşmaktadır. Etnik turizm bu hali ile kültür turizmiyle çok yakın özellikler göstermektedir. Ancak daha özellikli bir alan olduğu bellidir (Kahraman ve Türkay, 2009: 57).

2.2. Sürdürülebilirlik Kavramı

Çevre üzerinde sürdürülebilirliğin sağlanması ve olumsuz etkilerin en aza indirgenmesi için bir takım kriterler geliştirilmesi ve bunların uygulanması gerekmektedir. Bu kriterlerin devamlılık arz etmesi ve çevresel yapıya uyması, dünyamızın doğal kaynaklarının gelecek nesillere aktarılmasında kritik öneme sahiptir (Demir ve Çevirgen, 2006b: 93).

Sürdürülebilirliği kavramsal olarak incelediğimizde bir durumun belli bir zaman boyunca devam ettirilmesi anlamına geldiğini söyleyebiliriz. Yüzeysel anlamı ile sürdürülebilirlik birçok farklı disiplin tarafından farklı şekillerde tanımlanabilmektedir (Akman, Negiz ve Akma, 2013). Sürdürülebilirliği, temelde gelecekte devamlılığını sağlayabilmek için doğal zenginliklerin fonksiyonlarının

korunması olarak tanımlayabiliriz (Kuter ve Ünal, 2009). Dünyamızın sınırlı kaynaklarının eğer önlem alınmazsa yakın bir gelecekte hızla tükeneceği bilgisi artık herkes tarafından bilinen ve endişe ile takip edilen bir durumdur. Bu bakış açısı ile değerlendirdiğimizde sürdürülebilirlik doğanın yarattığı kaynakların zamanla kendini yenilenebilmelerine imkân sağlayacak seviyede kullanılmasıyla sağlanabilir. Sürdürülebilirliği toplumsal olarak açıklarsak; bugünkü kaynakların torunlarımıza aktarılmasında etkin kullanma biçimlerinin benimsenmesi olarak tanımlayabiliriz. Bu kavramı, ekonomik açıdan düşündüğümüzde, sürdürülebilir kalkınma kavramı ortaya çıkmakta ve yenilenebilir kaynakların üretim süreçlerine adaptasyonu, üretim esnasında çevreye olan etkiler ön planda yer almaktadır (Yavuz, 2010: 64-65).

Nüfus ve çevre arasındaki ilişkilerin negatif sonuçları doğrultusunda sürdürülebilirlik, yeni bir boyut kazanmıştır. Doğal kaynakların sınırsız olmadığını ve hızla tükenmekte olduğunu geçte olsa fark eden insanoğlu, nüfusun çoğalması ve fazla tüketime karşı bir tepki koymuştur. Aşırıya kaçılan tüketim anlayışında, bilinçli bir büyüme ile çevre arasında dengeli bir ilişki kurulması çok önemli bir noktadır. Bu nedenle sürdürülebilirlik; dengeli bir kalkınma, çevre, büyüme ve gelişme arasındaki bağlarda olumsuz etkilerin bitirilmesi ya da en aza indirgenmesini hedefleyen bir önem kazanmıştır. Sürdürülebilirlik, beşeri yaşamda yer alan ilkeler, stratejiler ve hedeflerin bir bütün halinde tüm sektörlerde gerçekleştirilmesidir. İşte bu durumlardan dolayı “sürdürülebilirlik” kavramı “koruma” kavramı ile benzer özellikler taşımaktadır. Sürdürülebilirlik, günümüz insanların ihtiyaçlarını karşılarken, gelecekteki insanların ihtiyaçlarının gözetilmesi ve önleyici tedbirlerin alınmasıdır (Demir ve Çevirgen, 2006b: 94).

2.2.1. Sürdürülebilir Kalkınma

Sürdürülebilirlik kavramı açıklanırken ekonomi ile ilgili tanımlamalar içermesi, sürdürülebilir kalkınma ile aralarında sıkı bir bağ olmasına sebep olmuştur. Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu’na göre sürdürülebilir kalkınma kavramı; şimdiki neslin ihtiyaçlarının sonraki nesillerin ihtiyaçlarını da gözeterek ve etkin bir şekilde planlayarak giderilmesi yeteneği olarak ifade edilmektedir (Yavuz, 2010: 65).

Sürdürülebilir kalkınma içerisinde eş zamanlı olarak iki tane kavramı barındırmaktadır. Bu kavramlar koruma ve kalkınmadır. Bu yüzden önemli olan

nokta, kalkınmayı sağlarken korumayı da aynı zamanda sağlayabilmektir. Örnek olarak, insanların daha iyi yaşama koşullarına sahip olabilmesi için toplumsal kalkınma gerçekleştirilirken, doğal çevreyi, bitki örtüsünü, canlı çeşitliliğini de eş zamanlı olarak korumak gereklidir (Kaya, 1997: 2).

Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu’da sürdürülebilir kalınma kavramını diğer yapılan tanımlara benzer bir şekilde yaparak; gelecek nesillerin ihtiyaçlarının umursanmamasına mahal vermeden günümüz ihtiyaçlarının karşılanması şeklinde tanımlamıştır (Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu, 1991: 71, Kaya, 1997: 3).

Kalkınma kavramını sürdürülebilirlik boyutu ile incelediğimizde 3 önemli alan ön plana çıkmaktadır (Eryılmaz, 2011):

- Ekonomik ilerleme; ekonomik kalkınma ve gelişmeyi kapsar.
- Sosyal ilerleme; bir toplumun her ferdinin aynı sosyal haklardan eşit bir şekilde faydalanmasıdır.
- Çevresel koruma; çevresel politikalara dayalı büyüme ve kalkınma anlayışları geliştirilerek, günümüz kaynaklarının gelecek nesiller için muhafaza edilmesidir.

2.2.2. Sürdürülebilir Kentleşme

Değişen ve gelişen mekânlar olarak kentlerin farklı çalışma alanlarına göre farklı tanımları mevcuttur. Bir sosyal bilimci kenti aynı fiziki çevreyi paylaşan aynı yerde hayatını sürdüren bireylerin kendi aralarındaki devamlı etkileşimleri sonucunda ortaya çıkmış ilişkiler bütünü olarak tanımlamışlardır. Ekonomistler ise; sanayi devrimi ile sosyal ve ekonomik olarak gelişen toplumların ekonomik uğraşlarının farklılaşarak eğitim ve sağlık gibi temel hizmetlerden yaralandıkları yerler olarak tanımlamışlardır (Altuntaş, 2012).

Kent kavramını ekolojik bir bakış açısıyla ile incelediğimizde ise kentler, sınırlı bir yerde yaşamını sürdüren, birbirleriyle devamlı iletişim halinde olan canlılar ile cansız çevrelerinin bir kompleksin parçalarını oluşturdukları kültürel ekolojik sistemlerdir (Atıl, Gülgün ve Yörük, 2005).

Yukarıda 3 farklı bilim dalından yararlanılarak oluşturulan tanımlamalar bize gösteriyor ki, kent kavramından söz edebilmemiz için öncelikle belirli bir alan olması ve o alanı canlı bir organizma haline getirecek olan birbirleriyle etkileşim halindeki canlıların olması gerekmektedir.

Nasıl bir insan vücudu yaşamını devam ettirebilmesi için etkileşim halindeki organlara ihtiyaç duyuyorsa, kentlerde yaşamını devam ettirebilmesi için fiziksel etkileşimin yanında, kültürel, siyasal, ekonomik ve toplumsal etkileşimlerin oluşturduğu bir üretim alanına ihtiyaç duymaktadır (Altuntaş, 2012).

Literatür incelendiğinde sürdürülebilir kent ile alakalı yapılmış farklı tanımlamalardan bir kaç şunlardır; “bireysel gereksinimlerin karşılanmasında günümüz kentlerinden daha iyi işler çıkaran ve kentsel sistemleri geliştirirken gelecek kuşakların taleplerinin giderilmesine mani olmayacak bir biçimde geliştirilmesini sağlayan kent”. Bir diğer tanım ise; “değişimi sürekli bir şekilde sağlamak için sosyoekonomik beklentilerin çevre ve enerji ile ilgili kaygılarla planlı bir şekilde dengelendiği kenttir (Karakurt Tosun, 2013).

Unesco’ya göre kentler sosyoekonomik değişimin en ön saflarında yer almaktadır. Küreselleşme ve demokratikleşme, sürdürülebilir kalkınmanın en önemli parçalarıdır. Dünya nüfusunun yarısı kentlerde yaşarken, diğer yarısı ise ekonomik, sosyal, kültürel ve politik bakımından kentlere bağımlı durumdadır. Şehirlerde, eğitim politikaları, tipik olarak çok çeşitli nüfusa hizmet etmelidir. Bilhassa bu eğitim kızlar, engelliler, göçmenler, yoksullar ve marjinal olanları kapsayan etkili kamu hizmetleri ve sayısız ortağın işbirliğini gerektiren karmaşık bir uygulamadır (Unesco, 2017). Kentlerde sürdürülebilir olarak birlikte yaşamının öğrenilmesi, zamanımızın en önemli eğitimsel zorluklarından biridir. Bu nedenle üzerine odaklanılması gereken hususlar şunlardır;

- Sürdürülebilirliği destekleyen kaliteli bir öğrenme ve eğitim ortamı yaratmak
- Şehirlerde ömür boyu öğrenim imkânı sağlamak
- Kentsel toplumlarda hoşgörü ve karşılıklı anlayışı öğretmek
- Çocukların ve gençlerin kent yaşamında yaşama katılmayı öğrenmelerini sağlama
- Şehirlerde tüm toplumu kapsayan öğrenme stilleri ile öğrenmeyi arttırmak

- Öğrenmeyi farklı biçimlerde geliştirmek

Tüm bu bilgiler ışığında sürdürülebilir kentleşmenin, içerisinde barındırdığı toplumu her yönüyle ele alması ve gelişirken, gelecek kuşakların ihtiyaçlarını göz ardı etmeden devamlılık sağlanacak şekilde bir kentin büyümesi gelişmesi ve bunu yaparken de sürdürülebilirliği destekleyen eğitim anlayışı ve eğitim politikalarının oluşturulması ile mümkün olacağı sonucu çıkarılabilir.

2.2.3. Ekonomik Sürdürülebilirlik

Ekonomik sürdürülebilirlik, gelecekteki ihtiyaçlardan ödün vermeden, mevcut tüketim seviyelerini karşılayan bir üretim sistemini belirtir. Ekonomik sistemin kendi içerisinde sürdürülebilirliğini sağlamayı amaçlamaktadır. Bu kavram ilk kez İngiliz ekonomist John Richard Hicks tarafından ortaya çıkarılmıştır. Hicks'in klasikleşmiş çalışması olan "Value and Capital" de 'gelir' kavramı; 'bir dönem boyunca tüketilebilen ve periyodun sonu gelindiğinde tükenebilecek olan miktar' olarak tanımlanıyor (Basiago, 1999). Sürdürülebilir kalkınma çalışmalarında en önemli bölümlerden biri olan ekonomik sürdürülebilirlik; bir bölgenin kalkınmasında, özellikle bölge insanının sosyoekonomik refahının artırılmasında büyük oranda etkili olmaktadır (Eryılmaz, 2011).

Bugün bir ekonomide gelişmeyi ve büyümeyi sağlayabilmek için o ekonomide sürdürülebilirliğin sağlanması gerçeğini tüm iktisatçılar kabul etmektedir (Mayer ve Knox, 2013). Uzun süre kendi potansiyelini kullanamamış ekonomilere yeni bir yönetim modeli getirilmek istenmesi konusunda yapılan düzenlemeler ve kısa vadeli sermaye girişleriyle yaşanan bir hızlanma büyümeyi de hızlandırmaktadır. Bunun ise geçici olmayıp devamlılığının sağlanması, ekonomik verimlilik noktasında radikal değişiklikleri yapılması ve ekonominin dış etmenlerden etkilenmemesi için nitelikli politikalara ihtiyaç vardır. Bu politikaların uygulanabilmesi için ise öncelikle piyasa mekanizmasını iyi çalışabilmesi için eldeki kaynakların etkin bir şekilde kullanılmasını kısıtlayan faktörlerin yok edilmesi gerekir. Özellikle iş gücü piyasasında ekonomik sürdürülebilirlik odaklı sistemlerin getirilmesi işsizliği de önleyecektir. Böylece iş gücü ve üretim kalitesi artabilecektir. Bu politikaların uygulanmasında ikinci husus ise ekonomideki büyümeyi kalıcı hale getirecek politikaların tercih edilmesi gerekliliğidir. İşte bu şekilde sürdürülebilir bir

ekonomik başarı için büyüme temelli ekonomik politikalarla başarı yakalanabilir (Ö. Uysal, 2013).

Ekonomistler, doğal kaynakların kısıtlı olduğunu ve kaynak verimliliğini artıracak ekonomik politikaların geliştirilmesi gerekliliğini varsaymaktadır. Aynı zamanda ekonomistler, ekonomik büyümenin getirdiği teknolojik gelişmenin, üretim sürecinde zarar gören doğal kaynakların tekrar geri kazanılması noktasında etkin bir rol oynayabileceğine inanmaktadırlar. Günümüzde ise artık doğal kaynakların sonsuz olmadığı bilinen bir gerçektir. Bu nedenle doğal kaynakların korunmasını temel alan ekonomik büyüme sistemlerinin uygulanması zorunlu hale gelmiştir. Ekonomik sürdürülebilirlik ışığında oluşturulan bir ekonomik sistem içerisinde çevresel sürdürülebilirliği de barındırmalıdır. Doğal kaynakların sürdürülebilirliğini temel alan çevresel sürdürülebilirlik olmadan ekonomik sürdürülebilirliğin başarıya ulaşması mümkün değildir (Basiago, 1999).

2.2.4. Çevresel Sürdürülebilirlik

Çevre bir canlının yaşamını sürdürdüğü süre boyunca iletişimi, ilişki ve ilişki halinde oldukları ekonomik, sosyal, fiziki, biyolojik ve kültürel ortam olarak açıklanabilir (Tıraş, 2012). Sürdürülmez üretim ve tüketim yapısında olan ekonomik etkinlikler çevresel tahribata sebebiyet verir. Burada problemin merkezinde, üretim ve tüketim esnasında ortaya çıkan çevresel tahribat sonucu oluşan maliyetin üretme ve fiyatlandırma aşamasında önemsenmemesi vardır. Önemsenmeyen bu standartlar piyasa yapısını bozar ve bozulan piyasa çevreye verilen zararın artmasına neden olur (Toprak, 2006).

Bir turizm bölgesinin çekiciliğinin uzun vadede azalmaması, kısa vadede ise korunup artırılabilmesi için çevresel sürdürülebilirlik oldukça önemlidir (Gössling, 1999). Çevresel sürdürülebilirlik doğal kaynakların devamlılığı anlamını taşımaktadır. Kaynakların kullanım düzeyi ne kadar? Kaynaklar kendini ne kadar sürede yeniler? gibi soruların sorulmasını sağlar. Aynı zamanda insan sağlığı, biyolojik bolluk, toprak, su, hava kalitesi, hayvan çeşitliliği ve bitkisel zenginliğin korunması da çevresel sürdürülebilirlik alanının içerisinde (Kaypak, 2011).

Çevrenin sürdürülebilirliğini etkileyen önemli üç faktör vardır. Bu faktörler; sanayileşme, buna paralel hızlı nüfus artışı ve bunun sonucunda ortaya çıkan

kentleşmedir. Bir bölgede nüfusun hızlı bir şekilde artması beraberinde çevresel bir takım sorunları da getirebilir. Teknolojinin de gelişmesi sayesinde doğal kaynak kullanım hızı fazlaşmıştır. Önceden sınırsız kabul edilen doğal kaynakların günümüzde bir sınırının olduğu anlaşılmıştır (Lale, 2016).

Bir bölgedeki turizm politikaları oluşturulurken, çevresel sürdürülebilirlik politikaları ile desteklenmeli ve turizm kaynaklarının sürdürülebilir bir şekilde kullanılması ve korunması teşvik edilmelidir. Çevresel sürdürülebilir turizm ise şu ilkeler üzerinde durmaktadır (Spenceley, 2005);

- Ekonomik, sosyal, kültürel ve doğal çeşitlilik korunup, teşvik edilmelidir
- Yerel kaynakların sürdürülebilir kullanımına dikkat edilmelidir
- İsrraftan ve gereğinden fazla tüketimden kaçınılmalıdır
- Turizm kalkınmasının, sosyal, ekonomik ve çevresel etkileri değerlendirilmelidir
- Turizm etkilerinin incelenmesi, bilgilendirmeye açık bir şekilde olmalıdır.

2.2.5. Sosyokültürel Sürdürülebilirlik

Geniş bir kapsamda değerlendirilen sürdürülebilirlik kavramının içerisinde barındırdığı ekolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel boyutlar birbirlerini tamamlayan ve açıklayan nitelikte olup devamlı etkileşim halindedir. Bu doğrultuda sosyokültürel sürdürülebilirlik insan yaşamında konfor sağlayan ve sosyal ve kültürel değerlerin muhafaza edilmesiyle stratejilerin oluşturulduğu ilkelerdir (Dikmen ve Özçetin, 2012: 1, Tekeli, 1989).

Bir toplumda sürdürülebilirlikten bahsedebilmek için ilk önce o toplumu oluşturan bireylerin temel ihtiyaçlarının sağlanması gerekir. Sürdürülebilir sosyal bir toplum ise kendi kaynaklarını var edebilme yeteneğine sahip olup, gelecekte karşılaşılabilecek olumsuzlukların önüne geçebilmelidir. Eğer bölgeler arası sosyokültürel ve ekonomik farklılıklar olursa o ülkenin ayakta kalması zorlaşabilir. Bu nedenle sosyokültürel sürdürülebilirlik bir toplum için hayati öneme sahip konuların başında gelmektedir (Karğı, 2010: 8)

Pek çok farklı boyutu ile incelediğimiz sürdürülebilirlik konusunda, bir toplumun devamlılığı ve kültürel mirasın gelecek kuşaklara aktarılması hususunda sosyokültürel sürdürülebilirlik, sürdürülebilirlik kavramının önemli bir parçasıdır.

2.3. Sürdürülebilir Turizm

Çevre turizmin ham maddesidir ve çevreyi şekillendiren en büyük etmenlerden bir tanesi turizmdir. Turistik gelişme eğer başarılı bir şekilde planlanmaz ise, turistik çekiciliğin odak noktası olan doğal çevre ve insan yapımı çevre kısmen veya bütünüyle zarar görebilir, bozulabilir. Belli bir bölgeye ziyaretçi sayısını hızlı bir şekilde arttırdığında ekonomik, sosyal, fiziki ve kültürel taşıma kapasiteleri aşılabılır. Böyle bir durumda bu bölgede turizmin gelişmesi durabilir hatta düşüşe geçebilir. Bunun sonucunda ise turizm sektörü negatif bir şekilde etkilenebileceği gibi zincirleme bir reaksiyon göstererek bu negatif etki diğer sektörlerle de sıçrar. İşte bu durum bölgede yaşayan yerel halkın ödeyeceği bir sosyal maliyet olarak büyük bir sektörden toplumdaki en küçük bireye kadar yansımaktadır (Kaya, 1997: 23-24).

Yenilenebilmesi zor olan ve zarar gördüğünde geriye dönüşü özgün haline benzemeyen doğal çevre ve doğal kaynakların, diğer sektörler ile birlikte turizm sektöründe de kullanılırken ‘sürdürülebilir’ odaklı olması gerekmektedir (Çelik, 2014: 10). Sürdürülebilir turizm, turizm sektörünün karmaşık yapısının yol açtığı gerilimleri azaltmada da olumlu bir yaklaşımdır (Ekinci, 2014: 179).

Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü’nün yayınladığı 2020 vizyon raporunda; 2020’de turist sayısı 1.6 milyar insana çıkacak ve gelişmekte olan ülkeler bu ziyaretçilerin çoğunu kendine çekecektir (UNWTO, 2017). Turist sayısındaki bu yükseliş ile beraber turizm ile alakalı olan sosyal doku, kültürel çeşitlilik, çevre kalitesi, güvenlik ve mutluluk düzeyinde büyük bir değişim yaşanması beklenmektedir. Bu durumda Türkiye’nin de dâhil olduğu gelişmekte olan ve turizm sektöründen ciddi anlamda döviz ve gelir girişi sağlayan ülkelerin ekonomilerinde pozitif gelişmeler olacaktır. Sözü geçen ülkelerde turizm endüstrisinin sağlıklı bir biçimde gelişmesi için ‘sürdürülebilir kalkınma’ ilkeleri benimsenmelidir. Eğer bu ilkeler benimsenmezse yerel halkın sosyal yaşantısında, doğal kaynakların kullanımında ve buna paralel çevresel dengede sorunlar çıkması kaçınılmaz

olacaktır. Bu nedenle turizmin gelişmesinde sürdürülebilirliğin sağlanması ve bunu destekleyen strateji ve politikaların üretilmesi hayati bir önem taşımaktadır (TÜSİAD, 2012).

Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü (United Nations World Tourism Organization-UNWTO) sürdürülebilir turizmi; insanın ilişki halinde olduğu çevrenin korunarak bozulmaya yol açmadan kültürel birliğin, ekolojik aşamaların, biyolojik farklılıkların ve sürekli yaşam sistemlerinin devamının sağlandığı, aynı zamanda tüm zenginliklerin söz konusu bölgedeki turistlerin ve insanların estetik, sosyal ve ekonomik gereksinimlerini karşılayacak şekilde ve sonraki nesillerin de benzer gereksinimlerini giderecekleri yönünde yönetilen bir kalkınma biçimi şeklinde tanımlamıştır (UNWTO, 2017).

Sürdürülebilir turizmi bir bina olarak düşünürsek, bu binanın temellerini turizm kavramının, çevreye, topluma, doğal ve kültürel kaynaklara, tarihe olumsuz bir etkisi bulunmadan, elde edilen faydanın bölgesel ve yerel bazda dengeli bir şekilde artırılması oluşturur (Ayaş, 2007). Bu artırım, ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel konular arasında bir bağ olduğunu göstermektedir. Kısaca sürdürülebilir turizm ekonomik gelişmelere turizmin adapte edilmesini sağlayan bir planlama sürecidir. İşte bu planlama süreci üç temel ilkeye ihtiyaç duymaktadır. Bu ilkelerden ilki, belli bir bölgede yaşayan insanların kısa ve uzun vadede yaşam standartlarının artırılmasıdır. Diğer ilkeler ise bölgedeki ziyaretçilerin taleplerinin karşılanması ve son olarak turizmin çevreyi garanti altına almasıdır (Ersin, 2009: 27, Mowforth ve Munt, 1998).

Aşağıda Tablo 1’de de görüldüğü gibi sürdürülebilir turizmin her bir hedefi birbiriyle eşit düzeyde öneme sahiptir. Aşağıda verilen örneklerden de anlaşılaacağı üzere, belirtilen bu 12 hedeften birçoğu sosyal, ekonomik ve çevresel etkilerin uyumu ve bir bütün halinde değerlendirilmesi ile bağlantılıdır (UNEP, 2005: 19).

- Turizmin ekonomik sürekliliği, çevre kalitesinin sürekliliğine bağlıdır.
- Ziyaretçilerin memnuniyeti, ihtiyaçlarının karşılanması ve fırsatlar sağlama (sosyal hedef) ile ilgilidir. Bu durum ekonomik sürdürülebilirlik açısından da büyük önem taşımaktadır.

- Kültürel zenginlik, genelde sürdürülebilirlik kavramının sosyal boyutu ile alakalıdır. Ancak çevresel yapı, doğa ve toplumun kültürel etkileşimi açısından çevre yönleri açısından güçlü bir etkiye sahiptir.
- Temel anlamda bakıldığında bir sosyal hedef olarak ele alınan toplumsal refah anlayışı ile çevresel kaynak yönetimi arasında güçlü bir bağ vardır. Örnek olarak temiz içme suyuna erişim gibi. İstihdam kalitesi ve sosyal eşitlik gibi konular, yoksullukla mücadelede olduğu gibi ekonomik ve sosyal sürdürülebilirlik ile de yakın bir ilişkiye sahiptir.

Tablo 1. Sürdürülebilir Turizmin Hedefleri

1. Ekonomik Devamlılık	Turistik bölgelerin ve işletmelerin uzun vadeli gelişimi için devamlılığının ve rekabetçiliğini sağlamak.
2. Yerel Refah	Turistlerin daha fazla tüketim yapmasını sağlamak ve o turistik bölgeye katkısını olabildiğince artırmak.
3. İş gücü Kalitesi	Engellilik, cinsiyet, ırk gibi konularda herhangi bir adaletsizlik yapmadan, hizmet ve ücret kalitesinin artırılmasını sağlayarak bölgesel iş gücünü ve kalitesini yukarı çekmek.
4. Sosyal Eşitlik	Turizmden elde edilen gelirlerin toplumda yaşayan her kesime eşit ve adaletli bir şekilde dağıtılmasını sağlamak, düşük gelirlere yardım ve hizmetlerin geliştirilmesi.
5. Ziyaretçi Memnuniyeti	Gelen tüm turistlere, nereden geldiğine neye inandığına, ne düşündüğüne bakmaksızın eşit davranmak.
6. Yerel Kontrol	Bölgede turizmin geliştirilebilmesi için yerel yönetimleri de işin içine katıp yetkilerini fazlalaştırarak turizmin etkinliğini artırmak.
7. Toplum Huzuru	Yerel halkın yaşam kalitesi en yüksek düzeye çıkartılırken istismara ve bozulmalara olanak vermeden her türlü kaynak ve sistemlere erişimler mümkün kılmak ve ihtiyaçları karşılamak
8. Kültür Zenginliği	Yerel halkın her türlü inanış, yeme içme, el sanatları gibi kültürel özelliklerine sahip çıkmak ve saygı duymak.
9. Fiziki Bütünlük	Çevrenin estetiksel görünümünü, fiziki durumunu geliştirmek, kentler ve kırsal alanların kalitesini yükseltmek ve muhafaza etmek.
10. Biyolojik Zenginlik	Doğal çevrede bulunan biyolojik çeşitliliği koruma altına almak, destekleyici önlemler almak.
11. Kaynak Verimliliği	Turistik hizmetlerin, şirketlerin, yenilenemeyen ve kısıtlı kaynakların kullanmasına sınırlılık getirilmesi
12. Çevresel Temizlik	Bölgeye gelen turistlerden ve işletmelerden kaynaklı kirliliklerin giderilmesi.

Kaynak: (UNEP, 2005: 18 - 19)

2.3.1. Sürdürülebilir Turizmin İlkeleri

Sürdürülebilir turizmin gerçekleşmesi için elde edilen gelirleri bilinçsizce maksimize etmekten daha çok, çevreye duyarlı bir ekonomik gelişim modeli gereklidir. Bunu yaparken de turizmin gerçekleşmesine sebep olan varlıkların nitelik ve niceliğini koruyarak sürekliliğini sağlayacak bir takım ilkelere uyulması gerekmektedir (C. Tosun, 2001). Bu ilkeler şu şekilde sıralanmıştır (Çelik 2014):

- Sürdürülebilir turizm gelişimi “ Sustainable Tourism Development = STD ”, turistik bölgelerde bugüne kadar dikkate alınmayan ihtiyaçlara ve temel doyumlara katkı sunmalıdır.
- STD, turist destinasyonundaki yoksulluğu ve gelir eşitsizliğini azaltmalıdır.
- STD, turizm bölgesindeki yerel halkın, cehaletten ve bilgisizlikten dolayı oluşturdukları ve onların gelişmesine engel olan korkulara, kötülöklere, özgüven eksikliklerine zemin hazırlayan ve kendi öz kültürüne zarar veren bir takım tabulardan uzaklaştırmalı, bölge halkının ufkunu açmalıdır.
- STD, en az ulusal ekonomik büyümelere verdiği önem kadar yerel ve bölgesel ekonomik gelişmeye de önem vermeli ve gelirlerin eşit bir şekilde paylaşılmasına öze göstermelidir.
- Turizm planlaması, kalkınması ve işlemleri, bir alanı korumaya yönelik, sürdürülebilir kalkınma stratejilerinin bir parçası olmalı ve sektörler arası işbirliğine zemin hazırlamalıdır.
- Gelen misafirler, işletmeler veya gruplar ev sahibi bölgenin çevresel ve kültürel özelliklerine, ekonomik durumuna, yerel yaşam tarzına, toplum davranışlarına ve politikalarına dikkat etmeli, etik kuralları gözetmelidir.
- Turizm sektörünün fayda ve maliyetleri, yerel halk ile işletmeler arasında adil bir biçimde dağıtılmalıdır.
- Toplum temelli projeler geliştirilerek turizmin yararları topluma hızlı bir şekilde dağıtılmalıdır.
- Turizmin doğası, insan ve kültürel çevre üzerine etkileri konusunda araştırma ve bilgilendirme çalışmaları yapılmalıdır.
- Büyük projelerde, öncelikle bütünleşmiş ekonomik, sosyal ve çevresel stratejileri geliştirilmelidir.

- Turizmin gelişmesi aşamasında yerel halkın değişikliklere uyum sağlaması ve fırsatlardan, avantajlardan nasıl yarar sağlayabilecekleri konusunda uyum programları oluşturulmalıdır.
- Ekonomik kalkınma planları, turizm strateji ve planlarıyla uyumlu olmalıdır.
- Turizm hedefleri gözetilirken kısa vadeli amaçlardan kaçınıp uzun vadeli planlar dikkate alınmalıdır.
- Nesiller arası eşitlik sürdürülebilir bir turizm gelişmesinde etkin rol oynamalıdır. Bugün elde edilen fırsatlar hem şimdi hem de gelecekte eşit bir şekilde dağıtılmalıdır.

Sharpley çalışmasında sürdürülebilir turizmin ekonomik, çevresel ve sosyokültürel olarak 3 temel dayanağı olduğunu belirterek, Dünya Turizm Örgütü'nün sürdürülebilir turizm prensiplerini şu şekilde belirtmiştir (Sharpley, 2009: 51):

- Turizm kalkınmasında anahtar nokta olarak, gerekli ekolojik sürecin devamlılığının koruyarak ve doğal mirasın, kültürel çeşitliliğin muhafaza edilmesine yardımcı olarak, çevresel kaynakları etkin bir şekilde kullanmak.
- Yerel halkın sosyokültürel zenginliğine saygı duymak, onların mimarilerini, geleneksel değerlerini ve yaşam tarzlarını korumak ve kültürler arası anlayışın ve toleransın artırılmasına katkıda bulunmak.
- Yaşam kalitesini artırmak, uzun vadeli ekonomik çalışmalar yapmak, adil bir şekilde tüm paydaşlara sosyoekonomik faydalar sağlamak, istikrarlı istihdam ve gelir-kazanç fırsatları ve ev sahibi halka sosyal hizmetler sağlamak, yoksullukla mücadele gibi yerel halkın yaşam kalitesini yükseltmesine katkıda bulunmak.

2.3.2. Sürdürülebilir Turizmde Taşıma Kapasitesi

Turizm sektörünün hammaddesi olan çevresel zenginliklerin, yenilenebilirlik ve devamlılık özelliğine uyarak kullanıldığı esnada dengeli bir biçimde korunması gereklidir. Uzun vadeli sistemin çarklarının iyi işleyebilmesi için taşıma kapasitesi kavramı önemli bir yer tutmaktadır. Özellikle günümüz ve gelecek nesilleri ilgilendirmesi bakımında taşıma kapasitesinin, kaynakların aşılması gereken kapasite limitlerini belirleyen sürdürülebilir gelişme kavramıyla çok yakından ilişkili

olduğu görülmektedir (Demir ve Çevirgen, 2006b, 156). Taşıma kapasitesi, turizmin yaşamak için ihtiyaç duyduğu çevrenin tüm kaynaklarının etkin bir şekilde kullanılmasında yol gösterici bir unsur olmak ile beraber, kaynak ve zenginliklerin sınırını belirleyen ve durulması gereken noktayı ortaya koyan etkili bir araçtır (Avcı, 2007: 491).

Turizmde sürdürülebilir bir gelişim sağlanabilmesi açısından turizmin, doğal girdilerinin dengeli ve yeniden üretimi yapılacak bir şekilde kullanılarak, fiziki ve sosyal taşıma kapasitelerinin sınırlarının aşılmaması, oluşturulan politikaların başında gelmelidir. Bu doğrultuda turizm sektörü odaklı düşündüğümüzde; taşıma kapasitesi olumsuz bir etkinin ortaya çıkabileceği bölgesel kaynaklar, yerel halkın ekonomik ve kültürel durumu gibi unsurlardaki risk seviyesini sıfırlarken, turistlerin memnuniyet seviyesinde azalma yaşanmadan en üst seviyeye çıkaracak şekilde kullanılmasını sağlayan seviyedir. Turizmin bu seviyeyi aşarak gelişmesi her ne kadar “sürdürülebilir” bir gelişme gibi gözükse de, orta ve uzun vadede aşılın taşıma kapasitesi zamanla doğal kaynakların, çevrenin ve kültürel değerlerin bozulmasına yol açacak ve bu sonuçla ham maddesini kaybeden turizm sektörü zamanla ekonomik istikrarsızlıklar yaşayacaktır. Tüm bunlar sonucunda ise bu bölge tüm sektörleriyle beraber domino etkisi gösterip geri dönülemez bir şekilde zarar görecektir (Can, 2013: 30)

Geleneksel anlamda taşıma kapasitesi belirli bir bölgenin barındırabileceği en üst miktardaki turist sayısı şeklinde belirtilebilir. Turizmin gelişmekte olduğu bölgelere baktığımızda, oluşan enerji ve su ihtiyacı, bu kaynakların kapasitenin artırılması gerekliliğini ortaya çıkarır. Taşıma kapasitesini aşacak derecede bölgeye ziyaretçi gelmesi ve onların faaliyetleri, bölgedeki flora, fauna, su ve hava kalitesini olumsuz bir şekilde etkileyecektir (D. Akman, 2007: 105).

Sürdürülebilir turizmi gerçekleştirebilmenin öncelikli koşulu çekim bölgesinin taşıma kapasitelerinin belirlenmesidir. Her turizm alanında turizm etkinliğinin büyümesi ve gelişimi istekli olunan bir konudur. Fakat bazı adalar, mercan kayalıkları, denize kıyısı olan alanlar, kurak yerlerdeki su kaynaklarının çevresindeki kalabalıklaşmış yerler ve bazı dağlık alanlar ve çevreleri bu fazla kullanım sonucu oluşan çevresel sıkıntılarla yüzleşmektedirler. Bunlar dışında insan eliyle oluşan çevresel alanlar da bozulmadan nasibini almaktadır. İşte tüm bu

sıkıntıları gidermek ve planlı bir gelişme için taşıma kapasitesinin belirlenmesi ve büyük bir ciddiyetle niteliklerin hayata geçirilmesi önemli bir yer tutmaktadır (Kahraman ve Türkay, 2009: 65).

Birçok farklı disiplin ile ilişki içerisinde olan turizm sektörü, bu alanlardaki gelişmelerden olumlu ya da olumsuz etkilendiği için taşıma kapasitesi değişkenlik gösterebilir. Bu nedenle turizm sektöründe taşıma kapasitesi olgusu diğer etmenler gözetenilmediğinde bir anlamı yoktur. Tüm bunlar doğrultusunda taşıma kapasitesi kendi içerisinde farklı türle ayrılmakta ve farklı çalışmalar ile çeşitlendirilmektedir. Taşıma kapasitesi türleri şu şekildedir (Tokmak, 2008: 46);

- Sosyal Taşıma Kapasitesi
- Çevresel Taşıma Kapasitesi
- Ekonomik Taşıma Kapasitesi
- Fiziksel Taşıma Kapasitesi
- Psikolojik Taşıma Kapasitesi

2.3.2.1. Sosyal Taşıma Kapasitesi

Turizm geniş halk kitlelerine hitap eden ve hem turizme söz konusu olan bölgedeki yerel halkın hem de o bölgeyi ziyarete gelen misafirlerin ilgisi uyandırabilecek unsurları bünyesinde barındıran bir sektördür. Ana unsurlarından birisi insan olan turizm endüstrisinin sosyal açıdan gelişimi kaçınılmazdır. Aynı zamanda gelir getirici bir etkiye de sahip olan bu sektör, turizm olayını yaşayan bir bölgenin sosyal yaşamında olumlu ve olumsuz özellikleri beraberinde getirmektedir. Sosyal taşıma kapasitesinin rolü ise yerel halkın sosyal yaşantısında olumsuz olmayan bir turizm anlayışı geliştirmektir (Özdemir, 2007).

Sosyal taşıma kapasitesi yoğunlaştığı asıl nokta toplumun ihtiyaç ve sorunlarıdır. Turistler açısından düşünüldüğünde sosyal taşıma kapasitesinin, bölge halkının turistlere olan bakış açısı ve onların davranışlarına, tutumlarına ve yerel halkın kendi kültüründe rastlamadığı bir takım farklı kültürel çeşitliliklerine olan hoşgörü düzeyleridir. Kısacası gelen turist edindiği turizm deneyiminden en az kabul edilebilir bir şekilde olumsuz etkilenmeli, yerel halkın yaşayış biçimi, kültürü,

davranışları, tutumu ve onların kimliklerini oluşturan her türlü özelliği de yine aynı şekilde en az biçimde olumsuz etkilemelidir (Tokmak, 2008: 47).

Keşfedilen bir turistik bölgeye büyük bir ziyaretçi akını olabilmekte ve bölge doyuma ulaştığı zaman yavaşça bu ziyaretçi akınları azalabilmektedir. İşte böyle bir yaşam döngüsünde bölgenin çevresel ve sosyokültürel yapısına yönelik etki olgunlaşma aşamasında görülebilmekte, doyum noktasına yaklaşıldıkça ve taşıma kapasitesinde bozulmalar meydana geldikçe, turistik alanın yerel kimliği kaybolmaya başlamaktadır. Bu bozulmalar ve kirlenmeler için, bölgenin tekrar canlandırılması adına yapılan temizlik ve yenileme faaliyetleri ise ekonomik açıdan turizm yatırım hedeflerini aşabilmektedir (Çalık, 2014: 32). Sürdürülebilir bir turizm gelişimi açısından doyum noktasına ulaşılmadan, olgunlaşma evresinde alınabilecek bir takım önlemler ile bu sorunlar giderilebilir. Bu önlemlerden bir tanesi de bu çalışmada irdelenecek olan ‘Sakin Şehir’ kavramı olabilir.

Sosyal kapasite daha çok değer yargıları ile alakalı bir konu olduğundan diğer taşıma kapasitesi türleriyle orantıladığımızda ayrımı en zor yapılabilir kapasite çeşididir. Ekonomik ve siyasi kararlar göç politikaları gibi bir takım sosyo demografik göstergeleri etkileyebilecektir. Sosyal taşıma kapasitesi hem turistik alana ev sahipliği yapan halkın hoşgörü düzeyi hem de bölgedeki turist deneyim kalitesi anlamında kullanılan bir terimdir (Çalık, 2014: 33).

Sosyal taşıma kapasitesinin en önemli iki unsuru turist ve yerel halktır ve bu iki unsurun arasındaki ilişkiler dengede tutulduğu müddetçe sorunlar daha az olacaktır. Bir turistik gittiği bölgeden beklentisi yeterli tatmine ulaşmaktır. Bu tatmin düzeyini ise ölçecek birçok çalışma mevcuttur. Burada turistik bölgenin yerel yönetimine düşen iş ise bu çalışmalardan yararlanmak, belirli sıklıklarla bu tatmin düzeylerini ölçerek takip etmektir. Diğer yandan ev sahibi nüfusun gelen turistlere olan tutumları, hoşgörülerini de araştırılmalı ve sosyal taşıma kapasitesi odaklı bir biçimde değerlendirilmelidir (Tokmak, 2008: 52-53). Ayrıca turistik yerlerin, standart yerleşim yerlerinin dışında inşa edilmesi, kültürel ya da dinlence–eğlence alanlarının yöre halkının ve ziyaretçilerin kullanımına sunulması, turizme karşı bakış açısının olumluya dönmesinde etki sahibi olabilir (Avcıkurt, 2015: 40).

2.3.2.2. Çevresel Taşıma Kapasitesi

Turizmin ana unsurlarından biriside şüphesiz çevredir. Bir bölgede turizmin gerçekleştirilmesi için çevrenin zenginliği ve kalitesi büyük bir önem arz eder. Ham maddesi çevre olan turizm endüstrisi için çevresel taşıma kapasitesi çok önemli bir konudur. Doğa kendini büyük ölçüde yenileyebilen bir özelliğe sahip olsa da belirli bir aşamadan sonra ne yazık ki telafi edilemeyecek noktaya gelmektedir. İşte bu aşamaya gelmeden, çevresel taşıma kapasitesinin tam manası ile anlaşılması gerekmektedir (Soylu, 2013: 36-37).

Kaynaklarda ve çevresel değerlerde meydana gelen, insanlığı çevre konusunda daha bilinçli olmaya itmektedir. Bu bilinç ise sanayi başta olmak üzere teknoloji, turizm, enerji gibi birçok sektörün suçlu ilan edilmesine sebep olmuştur. Bu bakış açısıyla düşündüğümüzde çevresel taşıma kapasitesinin ne kadar önemli olduğu ile bir kez daha yüzleşmekteyiz. Çevresel taşıma kapasitesi, turizmin söz konusu olduğu alanların flora, fauna, peribacaları, mağaralar, arazi yapıları, su kaynakları, dağlar, ovalar, travertenler gibi doğal oluşumlarla birlikte insan eliyle meydana gelmiş olan eski yerleşim merkezleri, antik kentler, höyükler, anıt mezarlar, yazıtlar vb. tarihi yapıları içeren bir kavramdır (Tokmak, 2008: 56).

Çevresel manada taşıma kapasitesi ile ilgili bir tanım yapacak olursak; “Çevrenin, çevresel değerlerin kalitesinde ve ziyaretçilerin tatmininde istenmeyen bir değişme olmaksızın, bir bölgeyi kullanan maksimum ziyaretçi sayısı” şeklinde açıklanabilmektedir (Tokmak, 2008: 58). Yine başka bir tanımda ise “Bir alanda ve ekosistemde, çevresel değerlerdeki kabul edilemez ya da yenilenmesi mümkün olmayan düşmeler ortaya çıkmadan önce, aktiviteler ve sayılar itibari ile sürdürülen maksimum rekreasyonel kullanım seviyesi” şeklinde tanımlanmıştır (Papageorgiou ve Brotherton, 1999). Castellani ve Sala’ya göre ise çevresel taşıma kapasitesi; belirli bir yaşam ortamının kalıcı olarak zarar görmeden destekleyebileceği azami insan sayısıdır (Castellani ve Sala, 2012: 297).

Çevresel taşıma kapasitesinin insan faaliyetlerinin çevre üzerindeki olumsuz etkilerinin sınırını ifade ettiği belirtilebilir. Tüm bu tanımların ve açıklamaların odak noktası çevresel taşıma kapasitesinin doğa ve turizm arasındaki ilişkinin belli standartları karşılayabilir nitelikte olabilmesi için standartların ve kısıtların

belirlenmesidir. Bu sınır aşıldığında ortaya değiştirilemez sonuçlar çıkabilir. Ham maddesi çevre olan turizm endüstrisi ise bundan en fazla zararı görecektir endüstrilerde biri olacaktır (Avcı, 2007: 491-492).

Çevresel taşıma kapasitesi ile ilgili Tablo 2’de görüldüğü gibi bir takım alan standartları geliştirilmiştir. Tabloda bahsedilen sayılar turistik alanların kendilerine has özelliklerinden dolayı değişebilmektedir (Tokmak, 2008: 59).

Tablo 2. Çevresel Taşıma Kapasitesi Açısından Önerilmiş Alan Standartları

<u><i>Rekreasyon Alanının Tipi</i></u>	<u><i>Doğal Çevresel Kapasite</i></u>
Temel Manzaralı Rota	Her km için 20 insan
Temel Özelliği Manzara Olan Alan	Her km kare için 20 insan
Temel Tarihi Alan	Her km kare için 30 insan
Ağaçlık Alan	Her km kare için 100 insan
Piknik Alanı	Her km kare için 60 insan
Kapalı Alan	Her km kare için 50 insan
Dağlık ve Yamaçlı Alan	Her km kare için 5 insan
Sahil veya Göl Kıyısı	Her km kare için 50 insan
Çekici ve Erişilebilir Sahil	Her km kare için 400 insan

Kaynak: (Hall ve Page, 2001) aktaran (Tokmak, 2008)

Turizmin çevre üzerinde sürekli olumsuz etkilerinin olduğundan bahsetmek çok doğru olmayacaktır. Turizm ile beraber kıymetlenen kültürel, tarihi ve coğrafik birçok yer olduğu gibi turizmden elde edilen gelirlerle bu alanların düzenlenip, buralara olan ilginin ve korumacılığında arttığı bir gerçek olarak göze çarpmaktadır (Soylu, 2013: 38).

2.3.2.3. Ekonomik Taşıma Kapasitesi

Turizmin gelir getirici özelliği hiç şüphesiz onun ekonomik özelliklerinin ön planda olmasını sağlamış ve döviz ihtiyacı olan ülkelerin ekonomilerinde, ödemeler dengesine yaptığı katkı ve döviz girdisi bazında önemini katlamıştır.

Turizm ile birlikte hem ulusal hem bölgesel ekonomilerde birçok değişiklikler meydana gelir. Ekonomik taşıma kapasitesi kavramı irdelendiğine ise; yerel halkın taşıma kapasitesini zorlayan ve katlanmak zorunda kaldığı maliyetler ya da turizmin gelişmesi ile beraber ortaya çıkabilecek pahalılık nedeniyle, satın alma gücünün zayıflaması durumu söz konusudur (Çalık, 2014: 29). Ekonomik taşıma kapasitesi

daha çok ekonomileri büyük oranda turizme bağımlı olan bölgeler için geçerlidir. Turizmin yöreye olumlu ve olumsuz etkileri arasındaki dengedir. Eğer bir ekonomi turizme gereğinden fazla bağımlıysa bu diğer sektörlerin ihmal edildiği sonucunu ortaya çıkarabilmektedir (Avcı, 2007: 492).

Ekonomik taşıma kapasitesi bir bölgede turizmin yararları ile zararları arasında dengeyi kurmamız için bize yardımcı olmaktadır. Ekonomik taşıma kapasitesini belirleyicileri ise şunlardır;

- Tatil maliyeti
- Turist hacmi
- Yatırım
- Elde edilen ekonomik yarar düzeyi
- Bölgede yaşayanlar için ekonomik fayda düzeyi

2.3.2.4. Fiziksel Taşıma Kapasitesi

Fiziksel taşıma kapasitesi içerisinde çevresel taşıma kapasitelerini de barındıran çok kapsamlı bir konudur (Çalık, 2014: 24). Turizmin alt ve üstü yapıya, çevreye, turistik tesislere, tarihi yapılara vb. birçok alana etkisi vardır. Fiziksel taşıma kapasitesi rekreasyonel ve turistik etkinliklerin gelişmesi, tesislerin aşırı kullanılması veya zamanla oluşan altyapı sistemlerinin yetersizliği ile meydana gelen fiziksel çevredeki bozulmalarla ilgili veriler bularak bunların iyi bir şekilde yönetilmesine yardımcı olmaktadır (Watson ve Kopachevsky, 1996; Soylu 2013).

Fiziksel taşıma kapasitesinin çevresel taşıma kapasitesini kapsayarak değerlendirilir ve bu durumda ortaya iki etki çıkacaktır. Bu etkilerden ilki turistlerin misafir edildiği fiziki ortamlarla, diğeri ise çevre ile bağlantılıdır. Yani yapılması gereken bu konunun ayrımlarının iyi bir şekilde yapılması ve çevre ile ilgili bölümlerin çevresel taşıma kapasitesi adı altında değerlendirilmesi gerektiğini dile getirmiştir (Çavuş, 2002).

Mathieson ve Wall'a göre fiziksel taşıma kapasitesi şu şekilde tanımlamıştır: Fiziksel çevre üzerinde telafi edilemez bir değişim gerçekleştirilmeden ve ziyaretçilerin deneyim düzeyinde kabul edilemez bir azalma olmadan birim alanda yaşayabilecek en fazla insan miktarıdır (Mathieson ve Wall, 1982).

Fiziksel taşıma kapasitesi, bir bölgenin fiziksel özelliklerinin ortaya koyduğu kullanım ünitelerinin azami miktarıdır. Yani bir bölgede veya mekânda yer alabilecek insanlar, araba, okul, hastane vb. unsurların en üst sınırını bulmamıza olanak sağlamaktadır. Fiziksel taşıma kapasitesine etki eden kriterler ise şunlardır;

- Konaklama yeri kalitesi
- Estetik
- İklim
- Erişilebilir alan
- Alan büyüklüğü
- Ulaşım
- İmkân sağlanabilecek kişi sayısı

2.3.2.5. Psikolojik (Algısal) Taşıma Kapasitesi

Psikolojik taşıma kapasitesi kısaca şu şekilde tanımlanabilmektedir: Ziyaretçilerin kafalarında oluşan gidecekleri yer ile ilgili beklenti ile bölgeye varıldığında karşılaşılan manzara arasında negatif bir durum var ise yeni yerlere yönelme isteğinin oluşmasıdır (Avcı, 2007: 492). Psikolojik taşıma kapasitesi ve algısal taşıma kapasitesi birçok çalışmada aynı anlamda kullanılmıştır. Söz konusu turizm merkezindeki turistik gelişim seviyesiyle turistler arası ilişkiyi kapsamaktadır (Soylu, 2013) aracılığıyla (Çavuş, 2002).

Psikolojik taşıma kapasitesi ziyaretçilerin tatmin düzeyi ile, ziyaretçilerin tatmin düzeyi ise bölgeye gelme amaçları ile yakından ilgilidir. Her turistin bir bölgeyi ziyaret ediş amacı ve beklentileri aynı değildir. Ziyaret etme amacı ve beklentisi farklı olan turistler bir takım karar verme aşamalarından geçerler. Bu aşamalar ise ihtiyaçların ortaya çıkması, bunun farkına varılması, araştırma yapılması, alternatiflerin oluşturulup tartışılması, satın alma kararı ve satın aldıktan sonraki tepkiler olarak belirlenmiştir (Tokmak, 2008: 70-71).

Turizm olayının gerçekleştiği bir bölgede yerel halkın turistlere, turistlerin yerel halka olan tutumlarında negatif değişimler olduğunda, çekim bölgesi kalabalıklaştığında veya fiziki çevrenin bozulmaya başladığı anlaşıldığında, o bölgenin psikolojik taşıma kapasitesinin aşıldığı sonucu ortaya çıkmaktadır (Soylu, 2013).

“Psikolojik taşıma kapasitesi, ayrıca algısal ve davranışsal bir kapasite olarak da ifade edilmektedir. Bir turistik alanda bölgede yaşayanların gelenekleri, etik kuralları, toplumsal değer yargıları veya refah düzeyine zarar vermesi açısından kabul edilmeyecek derecede artışın gerçekleşmesi psikolojik taşıma kapasitesi adı altında değerlendirilebilir” (Çalık, 2014: 28).

Bir turistik çekim merkezindeki yerel halk ve turistler arasındaki etkileşim sonucu ortaya çıkan memnuniyet düzeyi psikolojik taşıma kapasitesini belirler. Her ne kadar turizm planlaması içerisinde psikolojik taşıma kapasitesinin çok önemli bir yeri olsa da bölge halkının ve turistlerin yaşam tarzlarındaki değişimler, bu kapasiteyi ölçmeyi zorlaştırmaktadır (Çalık, 2014: 28).

2.4. Sakin Şehir ile İlgili Kavramlar

Sakin şehir kavramı ya da tüm dünyada bilinen ismi ile ‘Citta Slow’, nüfusu 1500 ile 50.000 arasında değişen küçük şehirlerin veya büyük kasabaların, kendi öz kimliklerini ve kültürlerini korumak ve sürdürülebilirliğini sağlamak amacı ile bir araya geldikleri uluslar arası bir ağdır. 1997 yılında bir grubun ‘fast food’ ve onun getirdiği hızlı yaşam tarzına tepki olarak doğan ‘yavaş yemek’ hareketiyle zamanla yavaş bir hareketin doğmasının fitili ateşlenmiştir. Şu anda dünyada 30 ülkede 238 kentte büyük bir hızla büyüyen sakin şehir hareketi, Türkiye’de ise 14 kente ulaşmıştır (Cittaslow Türkiye, 2017).

2.4.1. Yavaş Yemek Kavramı (Slow Food)

Slow Food Türkçeye çevrildiğinde ‘yavaş yemek’ anlamına gelmektedir. Bir kişinin sağlığında genlerinin ve içinde bulunduğu çevrenin etkisi olduğu kadar beslenme şekilleri de büyük önem arz etmektedir. Günümüzde zaman kavramının daha da önem kazanmasıyla birlikte insanlar adeta zaman konusunda birbirleriyle yarışır hale gelmişlerdir. İşte bu yoğun tempo arasında insanlar beslenmeye oldukça kısa ve kalitesiz bir süre ayırmışlardır (Aytimur, 2015: 9). Yavaş yemeğin tanımını yapacak olursak iyi yiyecek, temiz yiyecek ve adil yiyecek gibi unsurların bir araya gelmesi ile ortaya çıkan ve sürdürülebilir özelliğini üzerinde taşıyan kaliteli yiyecek anlamına gelmektedir (Günerhan, Erdem ve Günerhan, 2010: 33).

Yavaş yemek hareketi aynı zamanda yavaş hareketinin oluşmasına öncülük eden ilk kıvılcımdır. 1986 yılında Carlo Petrini ve bir grup arkadaşı Roma’nın tarihi

ve turistik meydanlarından birisi olan İspanyol Merdivenleri olarak bilinen ve orijinal adı (Piazza di Spagna) olan yere McDonald's restoranının açılışına tepki göstermiştir (Petrini ve Padovani, 2011). Bu tepki veya protesto Pajo ve Uğurlu'ya göre McDonald's restoranının camına hamur atarak gerçekleşmiştir (Pajo ve Uğurlu, 2015: 66). Çerçi ise yaptığı çalışmada bu tepkiyi, Carlo Petrini ve arkadaşlarının İspanyol Merdivenleri'nde uzun bir masa kurarak, bölgede gezinen İtalyanlara ve ziyaretçilere geleneksel İtalyan lezzetlerini ikram etmesi olarak belirtmiştir (Çerçi, 2013: 82). Tepkinin yolu her ne şekilde olursa olsun bu protestolar sonucunda hızlı yemek ve hızlı yaşam tarzına karşı başlatılan bu hareket zamanla yavaş felsefesinin oluşmasına zemin hazırlamıştır.

Tarihler 1989 yılını gösterdiğinde Carlo Petrini'nin başlattığı bu kıvılcımın etkileri tüm dünyaya yayılmaya başlamış ve 15 ülkeden katılan delegelerin Paris'te imzaladıkları yavaş yemek manifestosu sayesinde Slow Food kurulmuştur. Slow Food, yemeğin sadece lezzeti ile ilgilenmemiş aynı zamanda iyi, temiz ve adil yiyecek için bu üç özelliğin kültürel, sosyal, ekonomik ve etik unsurların sürdürülebilir bir figürü olarak tanımlanmıştır. Slow Food, Terra Madre ve Presidia projelerinin öncülüğünde insanların beslenme alışkanlıklarının ve dünyada kurulmuş olan gıda sisteminin artık değişmesi gerektiğini belirterek, küresel üretim-tüketim sürecinde meydana gelen ekonomik, sosyolojik, kültürel ve ekolojik sorunların giderilmesi ve genetiği ile oynanmamış sürdürülebilir yeni bir gıda sistemi kurulması çabası içerisindedir (Andarabi, 2012: 16).

1990 yılında gerçekleşen ilk Slow Food Uluslararası Kongresi İtalya'nın Venedik şehrinde yapılmıştır. 1992 yılında Almanya'nın Königstein kentinde, 1993 yılında ise İsviçre'de yavaş yemek hareketleri başlamıştır. Genel merkezi İtalya'nın Bra kenti olan yavaş yemek hareketi, güncel yiyeceklerin üretim ve tüketiminin devamlılığını ve çeşitliliğini sağlamayı amaçlamaktadır, 1996 yılında ise resmiyet kazanmıştır (Günerhan, Erdem ve Günerhan, 2010: 33).

Yavaş yemek, hızlı yeme kültürüne, bölgesel özellikler taşıyan yeme içme geleneklerinin zarar görmesine, insanların büyük bir hızla ne tükettikleri, yediği yiyeceklerin hani yerden geldiği, lezzetinin güzel olup olmadığı, nasıl üretildiği, tercih ettiği yemekleri umursamamalarına karşı kurulmuş, üyelerinin vermiş oldukları desteklerle ayakta duran, kar amacı ile hareket etmeyen bir eko-gastronomi

organizasyonudur (Slow Food, 2017). Hareketin sembolü olan salyangoz figürü ise yavaşlığı temsil etmekle beraber ana mesajı vermektedir.

Şekil 1: Yavaş Yemek Hareketi Logosu

Kaynak: (Slow Food, 2017)

Yavaş yemek hareketinin logosu olan “salyangoz”, patikasında yol alabilmek için fazla zaman harcar, hiçbir acelesi yoktur ve evini sırtında taşır. Bu felsefeye göre salyangoz yavaşlıktır, yavaşlık ise bir erdemdir. Akıllılığı ve ağır başlı olmayı temsil etmektedir. Salyangoz, insanoğlunun günümüzde ulaştığı doğa bilgisinin ne kadar değerli olduğunu ifade etmektedir (Acuner, 2015: 12).

Kurulduğu günden bu yana 160’den fazla ülkede milyonlarca insanın dahil olduğu yavaş yemek hareketi herkesin iyi, temiz ve adil gıdaya erişebilmesi için gayret göstermektedir (Slow Food, 2017).

İlerleyen süreçlerde Slow Food hareketi referans gösterilerek birçok farklı yavaş hareketler meydana gelmiştir. Bu yeni ve farklı hareketlerin ortaya çıkışı, yavaş düşüncesinin herkes tarafından anlaşılmaya başladığının da bir göstergesi anlamında düşünülebilir. Yavaş yemek ile yenilen yemekten haz alma düşüncesi, yeni hareketlere yön vermiştir. Bundan dolayı yavaş yemeği izleyen ilk akımlar haz odaklı olmuştur. Yavaş felsefesinin iyi bir şekilde anlaşılmaya başlanması, hayatın yavaşlatıldığında, kalıpları yıkan potansiyeli ve küresel sistemdeki bozuklukların daha iyi fark edilmesine yol açmıştır (Ünal ve Zavalı, 2016: 895).

2.4.2. Yavaş Hareketi

Yavaş hareketi hızlı yemek kültürünün bir figürü olan McDonald’s ve benzeri fast food restoranlarının yiyecek sektöründeki hegemonyasına karşı başlatılmış olan,

yerel yemeklerin gittikçe kaybolması ve hızlı yemek pratiğinin büyük bir hızla artması kaygılarını toplumsal boyuta taşıyarak ortaya çıkmış bir tepkidir (Keskin, 2010: 35).

Endüstri devrimi ile beraber batı dünyası için zaman kavramı önem kazanmış ve ‘hız’ hayatın her alanında kendine yer bulmaya başlamıştır. Günümüzde birçok insan daha hızlı bir bilgisayar, akıllı telefon, internet bağlantısı, araba vb. şeyler istemektedir. Her ne kadar her şeyin hızlısını istesek dahi bu bize daha fazla iş yükü ve daha fazla uğraşı olarak geri dönmektedir. Yavaş yaşam ise var olan bu düzeni insan lehine çevirebilmek için yoğun bir uğraş içerisindedir. Çünkü yavaş yaşam insanların zamanları daha verimli kullanmaları odaklı bir felsefeye sahiptir. Kısacası yavaşlık, anın tadını çıkarmaktır. Yavaş hareketin öncülerinden olan Carlo Petrini verdiği bir röportajda “eğer sürekli yavaşsanız aptallaşmaya başlamışsınız demektir ve bu bizim istemediğimiz bir durum. Yavaşlık hayatınızda ipleri elinize alabilmeniz demektir. Farklı durumlara karşı hızlı veya yavaş tepkiler vermek sizi elinizde olan bir şeydir. Eğer bugün hızlı olmak istiyorsam, öyle davranıyorum, eğer yarın yavaş olmak istersem, yavaş davranırım. Uğruna savaş vermek istediğimiz şey kendi tempomuzu belirleme hakkına sahip olmaktır” diyerek yavaş yaşam hareketi felsefesini kendi üslubu ile insanlarla paylaşmıştır (Öztürk, 2012: 59).

Yavaş hareketinin temeli adından da anlaşılacağı üzere hız kavramının zıttı olan yavaşlıktır. Hızlı ve yavaş terimleri her biri kendi içinde anlamı olan, varoluşa ve hayata dair söylenecek bir sözün olmasıdır. Hızlı kavramsal olarak; stresli, kontrolcü, zorba, yüzeysel, sabırsız, meşgul, acele eden, analitik düşünen, fazla olmasını kaliteye tercih edecek kapasitede olunması manasında kullanılmaktadır. Yavaş kavramıysa zıttı bir şekilde; açık, telaşlı olmayan, sakin, sessiz, düşünceli, dikkatli, sabırlı, sezgisel ve fazla olmasındansa kaliteli olması yeğlenen durumları belirtmektedir. Yavaşlık, yemekle, kültürle, insanlarla, işle her şeyle reel ve kayda değer ilişkiler yaratmakla ilgilidir (Honore, 2008). İnsanoğlu yavaşlık kavramını hayatına kattıkça yaşam kalitesi daha da artacak ve andan zevk alacaktır. Hayatın anlamını yakalayıp, tadına varıp, sakin ve kaliteli bir hayat sürecektir (Yılmaz, 2016: 32).

Yavaş hareketi dünyanın her yerinde yerel kimliğin korunmasını ve sahip çıkılmasını savunarak, küreselleşmeyi, sınırların kaldırılmasını reddedip, olumsuz

etkilerinin altını çizmektedir. Yavaş olma durumu hızlı yaşama tepki olmanın yanında, zaman hesabı yapmadan, aceleden kaçınarak, hayat kalitesini artırmak için meydana gelen hareketleri kapsamaktadır (Olgun, 2016: 5).

2.4.3. Sakin Şehir Tanımı ve Bu Fikrin Ortaya Çıkışı

İtalyancada sözlük anlamı şehir olan “citta” ve İngilizcede yavaş anlamında olan “slow” kelimelerinin birleşimiyle ortaya çıkan Cittaslow, Türkçede ‘Sakin Şehir’, ‘Yavaş Kent’ ya da ‘Yavaş Şehir’ anlamına gelmektedir. Bu hareket 1986 yılında hızlı yemek tarzına ve hızlı yemek restoran zincirlerine karşı ortaya çıkmış bir tepki olan ‘Yavaş Yemek’ hareketiyle başlamıştır (Öztürk, 2012: 66).

Küreselleşmenin etkisi ile insanların içinde yaşadıkları şehirler hız odaklı olup üretimden yoksun, tüketim toplumuna dayalı ve kendi dinamikleriyle yetinemeyen yerler haline gelmiştir. Kuruluş amacı bir arada güven içerisinde yaşamak olan, sosyalleşmenin, birlikte olmanın, yardımlaşmanın ve sıcaklığın en önemli unsuru olan kentler zamanla hızlı hareket edilip, hızlıca yaşanılması için tasarlanan, tüketmek için nefes alınan beton yığınları olmuştur. Mega kentlerde hızla geçen zamana ayak uydurmak için insanlar hızlıca yemek yemeli, hızlıca alışveriş yapmalı, acele etmeli, kısacası şu anı değil sürekli daha sonrasını düşünmek zorundadırlar. Bu nedenle sebzesini meyvesini manavdan, ekmeğini fırından, ilacını eczaneden, giyimini dükkânlardan tedarik etmek, yiyeceğini kendi evinde yemek yerine, hepsini aynı anda ve aynı yerde bulacağı ve hızlıca tüm işlerini halledeceği, yine aynı şekilde yemeğini de bu esnada ‘aradan çıkaracağı’, devasa şehirlere yakışan dev alışveriş merkezleri inşa etmiştir. Böylece manav, bakkal, terzi vs. gibi küçük esnafların giderek yok olmasına sebebiyet vermiştir. İnsan elindeki en büyük değeri olan kısıtlı yaşantısında, hava kirliliğiyle, sağlıksız yiyeceklerle, trafikle, kalabalık içinde yalnız kalmasıyla kısacası ‘modern’ hayatın getirdiği bu tip sorunlarla uğraşmak zorunda kalmıştır. Neredeyse her mahallede yer alan kafelerde, oturup yarım saat kahve içilip sohbet edebilecek zamanın kalmayışı ise çok büyük bir ironidir. İşine arabasıyla giden, kahvesini yürürken içen, yemeğini ayaküstü yiyen, yan dairedeki komşunu tanımayan modern insan modeli sürdürülebilir değildir (Yurtseven ve diğerleri, 2010: 6-7).

Tüm bu olanlar sonucunda nasıl ki bir insan depresyonla, kalp hastalıklarıyla, kanserle vb. rahatsızlıklarla baş etmek zorunda kalıyorsa ve artık obezite gibi bir gerçek hayatımıza girdiyse, içinde yaşanan kentler de aynı bu şekilde rahatsızlanmış ve sağlıksız yerler haline gelmiştir. Önüne ne konulursa tüketen bir insan gibi bu sağlıksız şehirlerde hem insan yaşamını hem doğayı hem de tarihi ve kültürel mirasları tüketmektedir. Tüketim hayatından bunalan, mutluluğu ve kaliteli yaşamı arayan bir grup insanın girişiyle ise ‘Cittaslow’ yani ‘Sakin Şehir’ kavramı hayatımıza girmiştir ya da hayatta kalma içgüdüleriyle bu kavram yaşantımızda yer almak zorunda kalmıştır. Sakin şehir hareketi, yaşamdan zevk almaya dayalı, insanların birbirleriyle ve tüm canlılarla iletişim kurabilecekleri, sosyalleşebilecekleri, kendi kaynaklarıyla yetinebilen, kültürünü, kimliğini, el sanatlarını, geleneklerini, göreneklerini kısacası bizi biz yapan her şeyi koruyan ve sürdürülebilirliğini sağlayan bir mekanizmadır. Sakin şehir demek kendini dünyadan koparmak değildir, aksine teknolojinin tüm imkânlarından faydalanan, alt yapı ve üst yapı sorunlarını bu şekilde çözen, yenilenebilir enerji kaynaklarıyla beslenen sağlıklı yaşam alanlarıdır (Cittaslow Türkiye, 2017).

İtalya’nın Orvieto şehrinde 1999 yılında, yavaş yemek hareketinden esinlenen ve bunu şehir modeline dönüştürmek isteyen Greve, Orvieto, Positano ve Bra belediye reislerinin girişimiyle Cittaslow yani Sakin Şehir ortaya çıkmıştır (Doğan ve diğerleri, 2014: 8). Kuruluşu 15 Ekim 1999 tarihinde Orvieto’da olan Yavaş Kentler Birliği’nin temeli; küreselleşme ile beraber iletişim kurmak, değerleri keşfetmek her ne kadar daha kolay olsa dahi insanları diğer insanlardan ayıran kültürel ve yerel özelliklerinin zamanla törpülenerek tek tipleşmeler yani birbirlerine benzemeleri doğrultusunda sıradanlığın hâkim olacağı endişesidir (E. K. Tosun, 2013).

Greve in Chanti’dan bir yetkili, “İtalyan şehirleri tek tipleşmeyle beraber Amerikan şehirlerine benzemeye başlamıştır. Böyle bir küreselleşmeyi reddettik ve önüne geçmek istedik” diyerek kısa bir şekilde sakin şehir felsefesinin altında yatan esası belirtmiştir (Keskin, 2010: 41).

Sakin şehir günümüzde şehirlerin kendi öz kimliklerinin ve değerlerinin küreselleşme tehdidi altında olduğu düşüncesiyle meydana gelmiş ve yaygınlaşmış bir yerel yönetim modelidir (Çakar, 2016: 26). Sakin şehir hareketi bulunduğu yerin

sahip olduğu kimliğe ve potansiyeline uygun olarak şekillenen esnek bir yapıdır. Hareketin sahip olduğu esnek yapısı ile beraber, bütün yerleşim alanlarına sunduğu ortak yol ise ‘yavaşlık’ tır. Bu doğrultuda kentsel çevre ve toplumlar arası ilişkilerin tekrar güçlendirilmesi, bölgesel değerlerin korunması, bölgenin sosyal, kültürel ve çevresel geliştirilmesi ve bunların gelecek nesillere bırakılması amaçlanmaktadır (Dogrusoy ve Dalgakiran, 2011).

Sakin şehir birliğinin logosu; kabuğunda hem gelişmiş ve hem de eski geleneksel binaları sırtlamış rengi turuncu olan bir salyangozdur. Logodaki tarihi şato ve onun yanı başındaki beton bina çağdaş hayatla tarihin iç içe olduğu izlenimini vermektedir. Tarihi bina ve çağdaş binanın önünde kendinden oldukça emin bir şekilde yürüyen bir salyangoz vardır (Acuner, 2015: 26).

Şekil 2. Cittaslow ‘Sakin Şehir’ Logosu

Kaynak: (Cittaslow Türkiye, 2017)

Adaylığı kabul edilen şehirler bir takım yetkileri kullanabilmektedir. Bu yetkiler Cittaslow manifestosunda belirtildiği üzere şu şekildedir (Acuner, 2015: 31);

- Cittaslow unvanını kullanarak, sakin şehir markasının nimetlerinden ve imajından faydalanabilmek,
- Kamu ve özel girişimlerde hareketin logosunun kullanılmak istenmesi durumunda, sakin şehir olmanın amaçlarını gözetmek,
- Sakin şehir hareketi doğrultusunda gerçekleştirilmek istenen faaliyetlere, ortak bir kararla alınan model ve yapılar kullanılarak destek vermek.

2.4.4. Sakin Şehir ve Sürdürülebilirlik İlişkisi

Sürdürülebilirlik kavramı, günümüzdeki ve gelecekteki kaynakların paylaşılması ve bu kaynakların paylaşılırken uzun dönemli planlar yapılması ve doğal kaynaklardan yararlanılması demektir. Bu kavram turizm ile ilişkilendirildiğinde, planlanan kaynakların korunmasını ve ekonomik gelirin hem şimdi hem de gelecek kuşaklara aktarılmasını temsil eder (Şerefoğlu, 2009: 17). Sürdürülebilirlik süreklilik temeline dayanmaktadır ve bir toplumun, ekosistemin veya arz eden bir sistemin ihtiyaçlarını kesintisiz bir şekilde, bozulma yaşanmadan ya da sistem kaynaklarının yıpranmasına olanak vermeyecek şekilde sürdürme yeteneği şeklinde tanımlanır (Kaypak, 2012: 15-16). Gelişmiş ülkelerde refah seviyesi ve yaşam kalitesi yüksektir, böyle bile olsa büyüme ve gelişmeleri devam ettirmeli, bunun içinde acımasız rekabet etmelidirler (Kuşat, 2014). Bu da sürdürülebilirliğin önündeki en büyük engeldir.

Tüm bu sürdürülebilirlik ile ilgili açıklamalara ek olarak sürdürülebilirliği, doğadaki canlıların çeşitliliğinin ve geri dönüşü olmayan kaynakların bizden sonraki kuşaklara aktarılması için, insanın ekosistem üzerindeki olumsuz etkilerini azami ölçüde azaltılması şeklinde tanımladığımızda ‘çevre’ odaklı yaklaşımı temel alıyoruz demektir. Yani sürdürülebilirliğin temeli ‘çevre’ unsurudur. Sakin şehir ile ilgili kıstasları incelediğimizde ise ‘çevre’nin en önemli konulardan birisi olduğunu ve bu kıstasların ana başlığını ‘çevre politikaları’ oluşturduğunu anlamaktayız. Bu bilgilere dayanarak, toprak, su ve hava kalitesine değer verilmesi, doğaya uygun yenilenebilir enerji kaynaklarının yaygınlaştırılmasına destek verilmesi, ev ve işletme atıklarının geri dönüştürülmesinin teşvik edilmesiyle beraber bunun özendirilerek yaygınlaştırılması Cittaslow’un öncelikleri arasında bulunmaktadır (Keskin, 2010: 51). Bu nedenle sakin şehir tüzüğündeki sakin şehirlerde bulunması gereken niteliklerin ya da üyelerin taşıdığı sorumlulukların, sürdürülebilirlik kavramı ile uyumlu olduğu görülecektir. Metropol yaşamı ile sakin şehirlerin arasındaki keskin çizgi, sürdürülebilirlik konusunda yerel halkın yaşam kalitesinin devamlılığını gösterecektir (Coşar, 2014: 224).

Kutlu ve Şahin yaptığı çalışmada yavaş ve hızlı kavramlarının karşılaştırıldığı çalışmaları incelemiş ve hızlı olmak kavramının büyük şehirlerin kendi mekanizmalarıyla eşleştiğini belirtmiştir. Hız kavramı, kalitesi az, sürdürülemez

yapıda, eşitliğin olmadığı, sanki birbirinin kopyası gibi binaların olduğu ve yine birbirinin kopyası yaşam tarzlarından oluşan, bölgenin kimliğini oluşturan tarihi ve kültürel unsurların umursanmadığı yapıların oluşuma zemin hazırlamaktadır. Yavaşlık kavramı ise sakinlik ve sakin şehir olma kavramı ile ilintilenmiştir. Yavaşlık ile bireysel ihtiyaçlara göre üretim ve tüketim yapıldığı, farklı alternatiflerle bireylere seçim şansı tanındığı, sürdürülebilir bir yapıda olduğu, kalitesi yüksek ürünlerin üretildiği şehrin kimliğinin, geleneklerinin, göreneklerinin, insanların kültürlerinin ve farklı özelliklerinin dikkate alınarak oluşturulan yapılardan bahsedilmektedir (Kutlu ve Şahin, 2014: 2-3).

Tablo 3. Hızlı ve Yavaş Akımının Karşılaştırılması

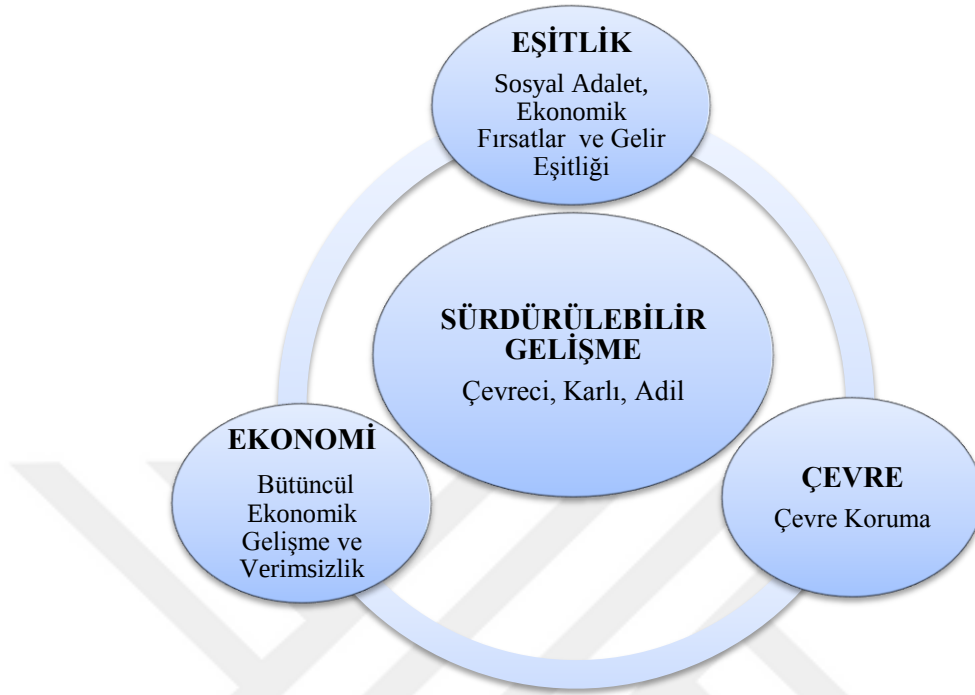
Yaklaşım	Hızlı	Yavaş
Özellikler	Homojen	Kişiyeye Özgü
	Tek Zorunluluk	Çoklu Zorunluluk
	Eşit Olmayan	Eşit
	Endüstriyel	El işi
	Standart	Özel
	Kurumsal/Şirket Destekli	Yerel/Halk Destekli
	Sürdürülemez	Sürdürülebilir
	Kopyalanmış	Özgün
	Kalitesi az	Kalitesi yüksek
	Yinelenen	Kişiyeye Özgü
	Tarih ve Kültürüne Duyarsız	Tarih ve Kültürüne Duyarlı
Örnekler	Mega Kent Projeleri	Toplumsal Ekonomik Kalkınma
	Hava Kirliliği	Sakin Şehir

Kaynak: (Grzelak-Kostulska, Hołowiecka ve Kwiatkowski, 2011)

Tablo 3'te görüldüğü üzere Cittaslow alternatif bir gelişim yolunu temsil eder. Cittaslow felsefesi sadece küçük kasabalarda değil aynı zamanda farklı eylemlerin uygulanması ve yaşam standartlarının geliştirilmesi için birçok şehirde temel alınması gereken önemli bir konudur (Grzelak-Kostulska, Hołowiecka ve Kwiatkowski, 2011: 187).

Sakin şehir hareketinin dayanağının bölgesel sürdürülebilirlik olduğu varsayılmaktadır ve Campell'in çalışmasında ortaya çıkardığı 3-E modeli yani çevre, ekonomi, eşitlik (environment, the economy, equity) ile aralarında sıkı bir bağ vardır (Mayer ve Knox, 2006).

Tablo 4. Campell’ın 3-E Modeli

Kaynak: (Campbell, 1996: 298)

Tablo 4’teki 3-E modelinden de görüldüğü üzere, sosyal eşitlik, ekonomik gelişme ve çevreyi koruma arasında bağlantılar vardır. Şehirlerdeki bu üç tip öncelik, üç farklı bakış açısına da öncülük etmektedir. Ekonomik kalkınma isteyen planlamacılar şehrin konumunu; üretimi, tüketimi, harcamaları, yenilikleri ve gelişmeleri inceler. Diğer şehirlerle yeni pazarlar ve yeni sektörler için bir yarış içerisindeyler. Bir çevre planlamacısı şehri; doğal kaynakları tüketen ve sürekli atıklar üreten bir yapı olarak görür. Şehir, kıt kaynaklar ve araziler için doğa ile sürekli rekabet halindedir ve her zaman doğaya bir tehdit oluşturur. Sosyal eşitlik bakış açısı ile yaklaşan bir planlamacı ise şehri; kaynakların, hizmetlerin ve fırsatların dağıtımında bir çatışma yeri olarak görür. Şehrin içerisinde farklı sosyal gruplar arasında bir yarış vardır. Şehir, yerel halkın, üreticinin, tüketicinin, örgütlerin, işçi sendikalarının hem ortak alanı hem de sosyal eşitlik anlamında da ayrım yaşadıkları yerdir (Campbell, 1996: 298). İşte bu farklı tip bakış açılarının birbirleri ile yaşadıkları çatışmaların çözüm noktası ise çevreci, karlı ve adil bir gelişme için sürdürülebilir gelişmedir.

Sakin şehir ve sürdürülebilirliğin 3-E modeli arasında ayrılmaz bir bağ vardır. Birçok araştırmacı sürdürülebilirlik ile sakın şehir kavramlarını yakın birer kavram olarak görmüştür. Sürdürülebilirliğin ana unsuru çevre ve çevreye yaklaşım tarzıdır. Sakin şehir kriterlerini incelediğimizde ise aralarındaki bağ çok daha açık bir şekilde ortaya çıkacaktır (Ekincek, 2014: 54).

2.4.5. Sakin Şehir Üyelik Süreci ve Kriterleri

Sakin şehir ismine sahip olmak için şehirlerin bir takım aşamalardan geçmesi gerekir. Bir şehrin Cittaslow olabilmesi için belirlenen hedeflerin öz değerlendirmeden 50 puan almış olması gerekir. Kısaca kriterlerin %50'sini gerçekleştirmiş olması gerekmektedir (Keskin, 2012).

Sakin şehir adaylık sürecindeki gerekli bilgilen Uluslararası Cittaslow Tüzüğü Ek B'de bulunmaktadır. Bu çalışmadaki bilgilerde Ek B'den alınarak özetlenmiştir. Sakin şehir olmaya adaylık süreci, bu uluslararası ağın bir parçası olmak isteyen yerin belediye reisinin üye olma isteğini başvuru ile beraber Koordinasyon Komitesi veya Ulusal Organizasyon Komitesi'ne iletmesi ile başlanır. Yazılacak başvuru mektubunda şehirli ilgili tanıtım (nüfus, coğrafya, tarihi, kültürü.), neden Cittaslow Birliği'ne başvurduğu ile ilgili gerekçeler (Sakin şehir felsefesiyle ilgi alakası, neden bu ağa katılmak istediği, vb.) belirtilmelidir. Ayrıca şehrin belirtilen sakın şehir olma kıstaslarından hangisi ile uyumluluk gösterdiği, uyumlu olmayan kıstaslarla ilgili devam eden projeler ve sakın şehir olmayı arzulayan şehrin birlikle sürekli iletişimde bulunacağı kişi veya kurumun kim olduğunun açıkça gösterilmesi gerekir. Bu işlemlerle beraber aday şehir başvuru mektubunun kabulüyle birlikte ön değerlendirme süreci başlar (Acuner, 2015: 32).

İkinci aşamada aday olan şehrin yerel halkı bilgilendirilmelidir. Bu projenin başarıya ulaşabilmesi için öncelikle yerel halk tarafından kabul görmesi gerekir. Adaylık dosyası ise en önemli hususlardan birisidir. Daha öncede belirtildiği gibi projelerden oluşan bu başvuru dosyası %50 oranından fazla başarılı olmalıdır. Bu dosya başarılı olursa, dosyalar genel merkeze yani İtalya'ya gönderilir. Üyelik başvurularını Koordinasyon Komitesi onaylar. Nüfusu 50.000'den az olan başkenti olmayan kentlerin ve sakın şehir kriterlerinin her birinden en az bir tane ve toplamda %50 kriteri sağlayan şehirlerin başvurusu onaylanır. Üye statüsü elde eden şehir dört

ay içerisinde giriş aidatını ödemelidir. Aynı yıl içerisinde yeni üye şehir, uluslararası etkinlikle ilan edilir ve üyelik sertifikasının sahibi olur. Koordinasyon Komitesi üyelik şartlarını ve sakin şehir performansını beş yılda bir ölçmekle yükümlüdür.

Sakin şehir hangi kıtada, hangi ülkede olursa olsun uymak zorunda oldukları bir takım kurallar vardır (Doğutürk, 2010: 6). Bu kurallar;

- Belirlenen çevre politikaları ile bölgenin ayırt edici özelliklerini ve şehir dokusunu iyileştirerek, geri dönüşüm yoluyla geliştirmek
- Bölgenin niteliklerine uyacak şekilde bir altyapı politikası oluşturmak
- Teknolojiyi, çevrenin ve şehir dokusunun korunması ve kalitesinin artırılarak standartların yakalanması amacıyla etkin bir şekilde kullanmak
- Çevreye zarar vermeyen ve doğal tekniklerle ortaya çıkarılan yiyeceklerin teşvik edilmesi, gerekli görülen durumlarda zor şartlar altında üretimi gerçekleştirilen örnek ürünlerin korunarak geliştirilmesi için ihtiyaç duyulan mekânların oluşturulması
- Üretici ve tüketici arasındaki sınırların araçlar ortadan kaldırılarak, yerel geleneksel ve kültürel ürünlerin desteklenerek korunması
- Konukseverliği teşvik etmek, ön yargıya mahal verebilecek fiziki ve kültür odaklı engellerin yok edilmesi ve toplumla sağlıklı bir iletişim için şehir kaynaklarının etkin kullanımı
- Bir sakin şehirde yaşıyor olmanın bilincinin gençler daha ön planda olmak koşulu ile toplumun her ferdine aşılması

Birliğe katılan şehirler aşağıdaki sözlere bağlı kalmalıdır (Doğutürk, 2010: 6);

- Sakin şehrin amaçlarını özümseyip bunları yayarak ve kamuyu yönlendirmek
- Seçimler yapılırken yerel özelliklerin dışında sakin şehir kıstaslarını da göz önünde bulundurmak
- Bu oluşumun gayelerine uygun olan girişimlere katılımı sağlamak

Birliğe katılan şehirlerin sahip olacakları imtiyazlar ise şu şekildedir (Doğutürk, 2010: 6);

- Cittaslow unvanını kullanma ve kendi imajlarını hareketin logosu ile bağdaştırma,

- Hareketin başarısına katkıda bulunacak her türlü kurumsal ve özel girişim ve aktivitede logonun kullanım hakkına sahip olmak
- Çeşitli oluşumlara katılma ve onlardan yararlanma hakkı kazanmak, belirli model ve yapılanmaların oluşturulmasında söz sahibi olmak.

1999 yılında oluşturulan kriterler, birliğin İtalya ve Avrupa'nın dışına çıkarak tüm dünyaya yayılmaya başlamasıyla evrensel bir nitelik kazandırılmaya çalışılmıştır. Uluslar arası Bilim Komitesi'nin yaptığı çalışmanın Birlik tarafından kabul görmesiyle beraber geçerli olan yeni kıstaslar öncelikle bir senelik deneme süresine tabi tutulur (Cittaslow Türkiye, 2017).

- Yeni kriterler ile eskileri arasında bir takım farklılıklar vardır. Bunlardan bir tanesi perspektif ve zorunlu kriterler diye birbirlerinden ayrılmalardır. Zorunlu olanlar ⁽¹⁾ şeklinde inisiyatif dâhilinde olanlarsa ⁽²⁾ ile belirtilmiştir. Bu kıstaslarda aday olan şehir daha kesin ve imtiyazlı taahhütleri benimsemiş olur. Prespektif kriterler gerçekleştiğinde kriter başına %15 puan daha verilir.
- Belediyenin gerçekleştirdiği her türlü proje, plan ve programlar üzerinden değerlendirilen kıstaslar puanlanırken projenin başlama tarihi ve başarı oranına dikkat edilecektir.
- Başvuru dosyası oluşturulurken format olarak “word” kullanılmalıdır. Önce kriterin ismi ve altına da bu kapsamda yapılanlar sıralanır. Kıstaslar doğrultusunda meydana gelen etkinliklerle ilgili fotoğraflar kullanılmalıdır.
- Başvuru dosyası oluşturulurken kıstasların gerçekleştirilmesi aşamasındaki her süreç belgelendirilmelidir.
- Kriterler puanlanırken, o kriterin hayata geçmesi için yapılan çalışmalar, süreç esnasında her türlü faaliyet belgelendirilmesi şartı ile dikkate alınır ve ona göre ara puan verilir.
- Yeni kriter sistemindeki en önemli özelliklerden birisi ulusal ağların artık kendi kriterlerini ekleyebilme yetkisidir. Her ülke kendi ağı için, belirtilen kriterlerin puanının %20'si oranına kadar ulusal kriterler ekleyebilir. Cittaslow Türkiye bu ulusal kriterler için çalışmalarını sürdürmektedir.

Cittaslow olabilmek için yerine getirilmesi gereken kriterler şu şekildedir (Cittaslow Türkiye, 2017);

A – Çevre Politikaları

- Önceden belirlenmiş yasaların kıstasları doğrultusunda hava temizliği belgelenmesi ¹
- Önceden belirlenmiş yasaların kıstasları doğrultusunda su temizliğinin belgelenmesi ¹
- Ülkesel bazda içe suyu tüketimi ile bölge seviyesinin karşılaştırılması
- Bölgedeki katı atıklara gerekli işlemler uygulayarak ayrıştırma ve toplama ¹
- Evsel ve işletme atıklarının işlenerek doğal gübrelemenin desteklenmesi
- Atık su arıtma tesisinin şehir veya toplu kanalizasyon için gerekliliği ¹
- Enerji tasarrufunun sağlanması (binalarda ve kamu kullanım alanlarında)
- Yenilenebilir enerji kaynaklarının kamuda kullanılarak enerji üretilmesi
- Şehirdeki görüntü ve trafiğin sebep olduğu ses kirliliğinin giderilmesi
- Kamuya açık alanlarda fazla ışığın sebep olduğu kirliliğin giderilmesi ¹
- Elektrik tüketiminin konut bazında hesaplanması
- Biyolojik farklılık ve çeşitliliğin koruma altına alınması.

B- Altyapı Politikaları

- Randıman alınabilecek bisiklet yollarının her kamu binasında olması
- Şehir içindeki karayolları ile hâlihazırda bulunan bisiklet yollarının mesafe açısından karşılaştırılması ¹
- Bisikletlerin park alanlarının toplu ulaşım aktarma merkezlerinde bulunması
- Çevreye uyumlu ulaşım sistemleri ile şahsi ulaşım araçlarına alternatif oluşturabilmek ¹
- Mimari göz önünde bulundurulurken engelli vatandaşlarında düşünülmesi¹
- Hamile kadınların hayatını kolaylaştırıcı bir takım planlama ve düzenlemelerin yapılması ¹
- Herkes için sağlık hizmetlerine ulaşım
- Özellikle tarihi alt yapısı olan şehirlerin merkezlerinde mal dağıtımını gerçekleştiren araçların çevreye uyumlu hava kirliliği yaratmayan bir şekilde görevlerini yerine getirmesi

¹ Zorunlu Kriter

- Çalışmak için kent dışına çıkan yerel halkın kaç kişi olduğu ¹

C- Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları

- Günümüzde kentler gerek yapay gerek doğal birçok kriz ile mücadele etmek zorundadır. İşte bu krizler ile mücadele sakin şehirlerin üstünde durduğu bir konudur. Bu nedenle yerel yönetimler olası krizler ile ilgili plan ve projeleri hayata geçirmelidir¹
- Şehrin estetik olarak düzenlenmesi, kamusal alanların ve binaların gerekli düzenlemeler ile geliştirilmesi, değer katılması, şehrin sahip olduğu değerlere iyileştirme çalışmalarının yapılması
- İnsanların rahat nefes alabilecekleri yeşil alanları geliştirmek yoksa oluşturmak, faydalı bitki ve ağaçlarla donatmak ²
- İnsanların kentte daha rahat ve kaliteli yaşayabilmeleri için trafik sıkışıklığı yaratacak mesai ve eğitim saatlerini düzenlemek veya insanların çalıştıkları yerde kreş açılmasını sağlamak gibi bir takım önlemler olarak yaşanabilirliği artırmak ¹
- Kamusal veya özel alanlar dışındaki yerlerden verim alıcı çalışmalar yapmak
- İlgili teknolojileri şehir sakinleri ve ziyaretçilerle etkileşimi artırmak maksadıyla etkin bir şekilde kullanmak ¹
- Çevreye uyumlu sürdürülebilir mimari stillerinin kullanılması ¹
- Güncel kablosuz internet ağlarının şehirde yer alması ¹
- Ses, görüntü ve çevre kirliliği gibi tüm kirliliklerin azaltılma çalışmaları ²
- İnternet ve bilgisayar yardımı ile evden çalışma alt yapısının geliştirilmesi
- Sürdürülebilirliği olan münferit şehir planlamalarının geliştirilmesi
- Sosyal tüm ihtiyaçları giderecek gerekli altyapıyı oluşturmak ve desteklemek
- Sürdürülebilirliği olan kamusal şehir planlamalarının geliştirilmesi ¹
- Şehirdeki verimli yeşil alanların kullanışlı bitkilerle değerlendirilmesi ²
- Şehrin kimliğini yansıtan ürünler için ticari kullanım alanları oluşturulması ¹
- Şehrin kimliğini oluşturan ve yerel ürünlerin üretildiğini her türlü atölye, fırın, kasap, çarşı, pazar gibi alışveriş odaklı yerlerin korunması ve teşvik edilmesi ¹
- Şehrin yeşil bölgelerinde metre küp bazında beton derecesi

¹ Zorunlu Kriter

² İnisiyatif Kriter

D- Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkârlara Dair Politikalar

- Tarımda ekolojik prensiplerin geliştirilmesi ¹ (Yerel ürünlerin sertifikalandırılması, kültür müzeleri kurulması)
- Şehrin sanatçı veya esnaflarının markalı ve el yapımı ürünlerinin korunması ¹
- Geleneksel iş tekniklerinin ve zanaatların değerinin arttırılması ¹
- Kırsal alanların değerini artırmak için bu bölgelerde yaşayan insanların merkezde yaşayan insanların eriştikleri hizmetlere erişimini sağlamak ¹
- Okul, kamu binası yemekhaneleri, aş evleri gibi kamu alanlarının mutfaklarında yerel ve organik ürünlerin kullanılması ¹
- Yerel ve doğal ürünlerin her hanenin ve işletmenin mutfağında yer alması, gerekli tat eğitimlerini verilmesi ¹
- Şehrin kimliğini yansıtan geleneksel kültürel etkinliklerin tanıtımının yapılması, değerinin yükseltilmesi ve korunması ¹
- Şehirdeki konaklama işletmelerinin yatak sayılarının artırılarak kapasitelerinin yükseltilmesi
- Doğal ve çevreye uyumlu tarım tekniklerini kullanıp, GDO'dan kaçınmak
- Eski tarım bölgelerinin yeniden değerlendirilmesi için gerekli imar planlarının oluşturulması

E- Misafirlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlar

- Şehre gelen misafirleri bilgilendirecek ve mağdur etmeyecek gerekli levha ve düzenlemelerin yapılması, bilgili bir görevlinin görevlendirilmesi, danışma ve tanıtma bürolarının oluşturularak mesai saatlerinin iyi bir şekilde düzenlenmesi ¹
- Şehre gelen misafirlerin fiyatlar hakkında daha iyi bilgi sahibi olması için esnafın ve ilgili yerlerin bilgilendirilmesi
- Şehirde, yazılı, basılı ve internet üzerinden belli olacak şekilde yavaş güzergâhların olması
- Yönetimsel karar sürecinde halkın her kesiminden insanın katılımını sağlayacak sistemlerin oluşturulması

¹ Zorunlu Kriter

- Şehir sakinlerinin sakin şehir kavramı ve önemi hakkında bilgi sahibi olması ve farkındalık oluşumu için gerekli eğitimler verilmesi ¹
- Sakin şehir temalarının daha iyi anlaşılması için çalışanlar, eğitimciler ve yöneticilerin devamlı eğitim almaları ²
- Obezite, şeker hastalığı gibi sağlık sorunları için eğitimler
- Sakin şehir ile ilgili destekleyici derneklerin var olması ve kamuyla işbirliği
- Sakin şehir ile ilgili geliştirilen kampanya ve etkinliklerin desteklenmesi ¹
- Sakin şehir logosun şehrin web sayfasında ve belgelerde kullanılması ¹

F- Sosyal Uyum

- Şehirdeki azınlıklara ve yabancılara yönelik ötekileştiriciliğin engellenmesi
- Azınlık veya farklı kökenli insanlar ile şehir sakinleri aynı mahallede bir arada yaşamalıdır. Eğer şehrin mahallelerindeki yoğunluk belirli alanlarda toplanıp bu alanlarda sayıca değişik etnik kökene sahip insanlar varsa veya azınlıklar çoğunluktaysa bu durumun ayrımcılık sonucu bu şekilde gerçekleştiği varsayılabilir. Sakin şehirlerde hep bir arada huzurlu bir şekilde yaşamak esastır bu nedenle farklılıkların birlikte güzel olduğu bilinci ile homojen bir yaşam desteklenmelidir.
- Sosyal yaşama engelli vatandaşların adapte edilmesi
- Çocuklara yönelik bakıcılık hizmeti
- Şehirdeki genç nüfusun çalışma durumu
- Fakirlik
- Şehirde sivil toplum kuruluşlarının var olması
- Sosyal yaşama farklı kültürlerin adapte edilmesi
- Her kesimin siyasete katılımı
- Yerel yönetimin konut projeleri ve yatırımı
- Şehirdeki genç nüfusa yönelik etkinliklerin geliştirilmesi ve merkezlerin kurulması

¹ Zorunlu Kriter

² İnisiyatif Kriter

G- Ortaklıklar

- Yavaş yemek ile ilgili etkinlikleri, oluşumları desteklemek
- Şehrin kimliğini yansıtan geleneksel ve organik gıdaları kurumlarla ve yavaş yemek kapsamında desteklemek
- Sakin şehir ağında yer alan diğer kentlerle etkin bir işbirliği ile onların geleneksel yeme içme alışkanlıklarını ve sakin şehir felsefelerinin bilinirliğini sağlamak

2.4.6. Sakin Şehir Fikrinin Farklı Açılardan Değerlendirilmesi

Bu bölümde sakin şehir hareketi ekonomik, sosyolojik ve turizm endüstrisi açısından değerlendirilecek ve yöneltelen eleştiriler paylaşılacaktır.

2.4.6.1. Sakin Şehir Hareketinin Ekonomik Açıdan Değerlendirilmesi

Yavaş hareketi ortaya çıktığı ilk günlerden beri birçok farklı bakış açıları ile değerlendirilmiş ve bu bakış açılarında sosyal ve psikolojik olanlar daha ön planda olmuştur. Bu hareketin asıl gayesi kapitalizm veya modern hayata karşı bir başkaldırı ve isyan değildir. Vurgulanmak istenen temel nokta (Steele, 2012: 179)'in çalışmasında belirttiği “time is money/zaman paradır” felsefesiyle parayı temel alan kapitalist politikaların yan etkilerinin ortadan kaldırılmasıdır amacıdır (Özür, 2016: 162). McDonalds ve diğer küresel dünya ikonları, kültürel ve ekonomik olarak farklılıkların olmadığı bir standartlaşma istemektedir ve yavaş felsefesi bunu sınırlandırıp hızlı bir kapitalizm yerine sürdürülebilir politikaların olduğu yeni bir ekonomik sistem hedeflemiştir (Steele, 2012: 179-180).

Ekonomik açıdan sakin şehir kavramını değerlendirildiğinde; sınırların kalkması ile birlikte bilgi ve teknolojiye daha rahat ulaşılması ve bunların her geçen gün gelişmesi ulusal ya da uluslararası ağ yapılarını değiştirmiştir. Ağ yapılarındaki sosyal ve ekonomik süreçler, küresel ekonomik rekabet sistemlerine önemli ölçüde etki etmiştir (Acuner, 2015: 55).

Sakin şehir ağı, bir şehrin ortak pazarlanması da dâhil olmak üzere, ekonomik kalkınma için yeni teşvikler aramaya duyulan gereksinimin bir ifadesi olarak düşünülebilir. Amacı hem yerel toplulukların ihtiyaçlarını karşılamak hem de insanları kentlere ve işletmelere çekmek, şehrin geleceğini sağlamak ve nüfusun

yaşam koşullarını iyileştirmektedir. Küçük kentlerden büyük kentlere olan göçlerin fazlalaşması ile ilgili duyulan endişeler ile de önemi git gide artmaktadır. Şehirlerde markalaşma sağlayıp hem ekonomik hem de sembolik değer kaynağı olan belirli bir görüntü oluşturarak şehrin konumunu seçme ve güçlendirme becerisi ortaya koymaktadır (Grzelak-Kostulska, Hołowiecka ve Kwiatkowski, 2011: 189).

Sakin şehir hareketi aynı zamanda bölge ekonomisine de bir takım canlılıklar getirmektedir. Tunçer ve Olgun yaptığı çalışmada, Tablo 5’te görüldüğü üzere İzmir’in Seferihisar bölgesini ekonomik yönden ele alarak 2010-2014 yılları arasındaki mükellef sayılarındaki artışı incelemiş, 2010 yılında 2143 olan mükellef sayısı 2014 yılında 2916’ya çıkmıştır. Gelir vergisi mükellef sayılarında da sürekli artış yaşanmış 2010 yılında 881 olan gelir vergi mükellef sayısı 2014 yılı sonunda 1035’e ulaşmıştır (Tunçer ve Olgun, 2017: 54-55).

Tablo 5. Seferihisar Mükellef Sayıları, 2014

Mükellefler	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014
Faal Olanlar	2.143	2.287	2.543	2.819	2.916
Gelir Vergisi	881	910	956	995	1.035
Kurumlar Vergisi	275	275	263	260	276
KDV	1.109	1.143	1.186	1.219	1.280
Gelir Stopaj	1.200	1.234	1.276	1.311	1.369
GMSİ	417	525	708	917	947
Basit Usul	480	485	503	517	534
Gelir Geçici	859	893	928	961	1.004
Kurum Geçici	250	246	244	241	262

Kaynak: (Tunçer ve Olgun, 2017: 54)

Bu bilgiler ışığında bölgede sakin şehir akımıyla beraber iş olanakları artmış bu mükellef sayılarına da yansımıştır. Sakin şehir hareketi, şehirlerin ekonomilerinin büyümesine de katkı sunmaktadır (Tunçer ve Olgun, 2017: 54-55).

2.4.6.2. Sakin Şehir Hareketinin Sosyolojik Açıdan Değerlendirilmesi

Sosyoloji, insanlar arasındaki ilişkileri inceleyen, sosyal davranışın ve insan gruplarının sistematik bir çalışma alanıdır (Avcıkurt, 2015: 1). Sosyoloji toplumun yapısını incelerken topluma etki eden olaylara ne şekilde tepki verildiğini ortaya koyan bir bilim dalıdır (Bozkurt, 2005: 15).

Küresel ile yerel, modern ile geleneksel arasında köprü görevi görerek, insan ilişkilerini, toplum yapısını ve çevreyi öne çıkaran sakin şehir hareketi, birliktelik ve birlikte yaşama felsefesini içerisinde barındırarak bir kalkınma modeli de sunmaktadır. Yerel üreticinin emeği değerini bulursa ve rağbet görürse, bireylerin ekonomik ve toplumsal statüleri değişir. Sosyolojik açıdan sakin şehri değerlendirdiğimizde; bölge insanı yerel üretimi ön planda tutarak bundan ekonomik bir kazanç elde edecek ve hem kendilerinin hem de bölgelerinin refah düzeyini artıracaklardır. Bu üreten toplum yapısıyla birlikte insanların toplumdaki konumlarında değişiklik olacak ve sosyolojik manada bir farklılık gerçekleşecektir (Acuner, 2015: 56-57).

Bir şehrin sakin şehir olduktan sonra sosyolojik açıdan ne kadar değişebileceğini Seferihisar'dan bir yetkili, kadınlar üzerinden örnek vererek şu şekilde açıklamıştır (Milliyet, 2011): “Hanımların konumu, en büyük değişiklik oldu. Para kazanmaya başladılar. Ev kadını olmaktan çıktılar. Toplum içindeki yerleri değişti. Sosyologlar bunu araştırmalı, 2 yılda oldu bu. Büyük toplumsal dönüşüm var. Mümkün, onu gördük. Kadınlar değişim kaldırıcı olabiliyor ve bu kavgasız, dövüşsüz olabiliyor!”

2.4.6.3. Sakin Şehir Hareketinin Turizm Endüstrisi Açısından Değerlendirilmesi

Küreselleşen dünyada her yönden tek tipleşme yaşanan şu günlerde ülkeler turizm noktasında da birbirlerinin benzeri olan politikalar geliştirerek aynı tip planlama ve pazarlama faaliyetleri yürütmüşler, bu nedenle farklı ve yöresel etkenler üzerine yoğunlaşmaya başlamışlardır (Tosun ve Bilim, 2004: 126). Küresel turizm yönelimlerini temel alarak sakin şehir kavramını değerlendirirsek sakin şehir ağı küçük kentlerin yerel kimliklerini, kendilerine özgü farklılıklarını koruyup geliştirerek turizmde fark yaratmaya çalışmakta ve çekiciliğini artırmaktadır (Acuner, 2015: 52).

Kuruluş amaçlarına baktığımızda ne yavaş yemek hareketi ne de sakin şehir hareketi, bir yerin veya bölgenin turizm potansiyelini yukarı çıkarmak ve daha fazla turist gelmesi amacıyla ortaya çıkmış kavramlar değildir. Fakat yavaş hareketi benimsemiş bir şehir, yerel kimliğini koruyarak, yerelliği destekleyerek diğer tep tip bölgelerden kendini ayırarak ister istemez birçok ziyaretçinin ilgisini çekmekte ve

buda turizm çabalarına iki şekilde etki etmektedir. Birincisi kalitenin artırılması, yerel ve kültürel kimliğin, farklılıkların ve değerlerin korunması ve genel bir büyüme yerine bu şekilde sürdürülebilir bir büyüme tercih edilerek turizm ürününün geliştirilmesidir. İkincisi ise ‘yavaş’ kavramını bir övünç kaynağı ya da pazarlama stratejisi olarak kullanılıp şehirle özdeşleştirerek, diğer turizm bölgeleri arasında kendilerinin farklı olduğunu belirtmektir. Bu şekilde hem yerel halkın buna sahip çıkması sağlanabilir hem de bölgeyi ziyaret eden turistlerin kafalarındaki bölge imajını yepyeni bir kimliğe büründürerek daha fazla turist çekmek için bir yöntem olarak tercih edilebilir (Çerçi, 2013: 97). Bu bilgiler ışığında yavaş hareketlerin bir bölgenin turizmini geliştirmesi noktasında katkısı olacağı savunulabilir. Cittaslow kavramı; ürün geliştirme, yerel kimlik ve kentsel dokunun ve görünürliğün iyileştirilerek turizm gelimi için dolaylı bir potansiyele sahip olduğu düşünülebilir (Yücel ve İnal, 2012: 73).

Artık insanlar kendi kimliğini kaybetmiş, özgün olmayan, birbirinin birer kopyası olan destinasyonları ziyaret etmekten bunalmış durumdadır. Amacı yeni yerler keşfetmek, görmediğini görmek, geldiği yerin mimarı, sosyolojik, kültürel özelliklerinden farklı ve özgün yerler görmek isteyen insanlar turistik talebi sakin şehir gibi bölgenin kendine has özelliklerinin korunduğu ve turizm çeşitlerinin olduğu yerlere kaydırmaktadır. Bu nedenle sakin şehir felsefesi modern eğilimlerle tam manası ile uyum gösterir (Acuner, 2015: 57).

Bahsi geçen konular sakin şehir ağını bir sürdürülebilir turizm projesi olarak gören yerler içindir. Daha öncede belirtildi gibi sakin şehir olmanın tek özelliği; turizm sektörünün geliştirilmesi veya söz konusu bölgenin pazarlanabilmesi için kullanılacak bir strateji değildir. Nitekim yavaş yaşam standartlarını kabul etmesine rağmen birçok gösterişsiz, küçük kasabalar mevcuttur (Acuner, 2015: 58).

2.4.6.4. Sakin Şehir Hareketine Yöneltilen Eleştiriler

Sakin şehir hareketine yönelik yapılan eleştirileri ele aldığımızda genellikle bu hareketin moralsiz, eskiye dönük ve soyutlaşmış topluluklar ortaya çıkarma üzerine olduğunu görürüz. Bu eleştirilerde odak nokta hızlı dünyanın maddeci tutunma karşı kendini kapatmış, sakin ve tutucu olduğu düşünülerek eleştirilen yavaş hareketin şehir yapılanmasıdır. Diğer yandan sakin şehirler, tek düze, çeşit olmayan,

gençler için sıkıcı, hareketsiz, izole ve aptallaştırıcı mekânlar olmak istememektedir. Sakin şehrin, yeni tesisler açılmasına, gelişen teknolojiye karşı durma gibi bir niyeti yoktur aksine yeni teknolojilerin sürdürülebilir olanlarını sonuna kadar desteklemektedir. Yavaşlığın getireceği bir takım tehlikelerin farkında olan bu sistem, festivallerle, hareketli çiftçi pazarları ile ilgi çekici kamusal alanlarla hareketlilik yaratılmasını amaçlamaktadır (Sungur, 2013: 642). Aynı zamanda Cittaslow hareket bölgesel kalkınmayı ve canlılığı artırmak için çaba gösterir. Hava, gürültü ve ışık kirliliği noktasında teknolojinin nimetlerinden faydalanmak ister. Modern enerji sistemlerini desteklemektedir (Acuner, 2015: 62).

Farklı bir eleştiri ise sakin şehrin markalaşması ve bilinirliğinin artması sonucunda ziyaretçi akınına uğraması ve buda savunduğu yerel kimliğin zarar görebilmesi durumudur. Sakin şehrin bilinirliği arttıkça daha fazla turist gelecek ve bu gelen turistler arasında ekonomik durumu yüksek olanlar ikinci konut tercihinin buradan kullanabileceklerdir. Kıstasları arasında 50 bin kişi sınırı olan sakin şehir bu nedenle zamanla göç alacak ve nüfusu kalabalıklaşabilecektir. Ayrıca bölgeyi tercih eden ziyaretçilerin fazla talebi pahalılığının da önünü açabilecektir. Bu gelişmeler doğrultusunda ise yerel halkın hem kimliği zarar görebilecek hem de bölgeye duydukları aitik hissi azalabilecektir. Hatta gelen ziyaretçilere düşmanlık besleyecek duruma bile gelebileceklerdir. Böyle bir durumda hareketin olabildiğine propagandası yapılmalı ve yavaşlık vurgulanmalıdır. Ne kadar yerel kimlik korunursa şüphesiz o kadar özgünlük sağlanabilir (Knox, 2005).

2.4.7. Dünyada ve Türkiye’de Sakin Şehirler

Sakin şehir ağı her geçen gün büyümekte ve yeni üyeleri bünyesine katmaktadır. İlk sertifikalar ise 2001 yılında 28 İtalyan şehrine verilmiştir. 2008 yılına gelindiğinde ise bu sayı 70’e ulaşmıştır ve yine çoğu İtalyan şehri olmasına rağmen dünyanın farklı ülkelerinden de katılım göze çarpmaktadır ve böylece sakin şehir kavramının ünü İtalya sınırlarını aşmıştır (Mayer ve Knox, 2010: 1555).

Tablo 6. Dünyadaki Sakin Şehirler

ÜLKELER	SAKİN ŞEHİRLER
Almanya	Bad Schussenried, Berching, Bischofsheim, Blieskastel, Deidesheim, Hersbruck, Lüdinghausen, Meldorf, Nördlingen, Penzlin, Überlingen, Waldkirch, Wirsberg
Amerika	Sebastopol, Sonoma, Fairfax
Avusturalya	Goolwa, Katoomba, Yea
Avusturya	Enns, Hartberg, Horn
Belçika	Chaudfontaine, Enghien, Estinnes, Evere, Lens, Silly
Büyük Britanya	Aylsham, Berwick upon- Tweed, Llangollen, Mold, Perth
Çin	Fuli, Shimenshan, Yanyang, Yaxi
Danimarka	Mariagerfjord, Svendborg
Finlandiya	Kristinestad
Fransa	Blanquefort, Créon, Labastide d'Armagnac, Loix, Mirande, Saint Antonin, Noble Val, Segonzac, Valmondois
Güney Afrika	Sedgefield
Güney Kore	Cheongsong County, Damyang County, Hadong County, Jecheon City, Jeonju City, Namyangju City, Sangju City, Shinan County, Wando County, Yeongwol County, Yesan County
Hollanda	Alphen-Chaam, Bellingwedde, Borger-Odoorn, Echt-Susteren, Heerde, Midden-Delfland, Vaals, Vlagtwedde
İrlanda	Clonakilty
İspanya	Begur, Lekeitio, Mungia, Pals, Rubielos de Mora
İsveç	Falköping
İsviçre	Mendrisio

İtalya	Abbiategrosso, Acqualagna, Acquapendente, Altomonte, Amalfi, Amelia, Anghiari, Asolo, Barga, Bazzano, Borgo Val di Taro, Bra, Brisighella, Bucine, Caiazzo, Capalbio, Casalbeltrame, Castel Campagnano, Castelnovo nè Monti, Castelnuovo Berardenga, Castel San Pietro Terme, Castiglione Olona, Castiglione in Teverina, Cerreto Sannita, Chiavenna, Chiaverano, Cisternino, Città della Pieve, Città Sant'Angelo, Civitella in Val di Chiana, Controguerra, Cutigliano, Fontanellato, Francavilla al Mare, Galeata, Giuliano Teatino, Gravina in Puglia, Greve in Chianti, Grumes, Guardiagrele, Levanto, Marradi, Massa, Marittima, Monte Castello di Vibio, Montefalco, Morimondo, Novellara, Orsara di Puglia, Orvieto, Pellegrino, Parmense, Penne, Pianella, Pollica, Positano, Pratovecchio – Stia, Preci, Ribera, Salorno, San Gemini, San Miniato, San Potito, Sannitico, Sant'Agata di Puglia, Santarcangelo di Romagna, San Vincenzo, Santa Sofia, Scandiano, Sperlonga, Suvereto, Teglio, Termoli, Tirano, Todi, Tolfa, Torgiano, Trani, Travacò Siccomario, Trevi, Turbigo, Vigarano Mainarda, Zibello
İzlanda	Djupavogshreppur
Japonya	Kesenuma
Kanada	Cowichan Bay, Naramata
Kolombiya	Pijao
KKTC	Lefke, Yeniboğaziçi, Mehmetçik, Tatlısu
Macaristan	Hódmezővásárhely
Norveç	Eidskog, Levanger, Sokndal, Ulvik
Polonya	Barczewo, Bartoszyce, Biskupiec, Bisztynek, Działdowo, Dobrze Miasto, Goldap, Górowo, Haweckie, Kalety, Lidzbark, Lidzbark Warminski, Lubawa, Murowana Goślina, Nidzica, Nowe Miasto Lubawskie, Nowy Dwór Gdański, Orneta, Olsztynek, Pasym, Prudnik, Rejowiec Fabryczny, Reszel, Ryn
Portekiz	Lagos, Sao Bras de Alportel, Silves, Tavira, Viana Do Castelo, Vizela
Tayvan	Fonglin
Türkiye	Akyaka, Eğirdir, Gerze, Gökçeada, Göynük, Halfeti, Perşembe, Şavşat, Seferihisar, Vize, Taraklı, Yalvaç, Yenipazar, Uzundere
Yeni Zelanda	Matakana

Kaynak: Farklı kaynaklardan elde edilen veriler ile yazar tarafından derlenmiştir, 2017.

Dünya üzerinde 2017 yılı itibari ile 30 farklı ülkede 238 tane sakin şehir vardır. Türkiye’de ise 14 Cittaslow bulunmaktadır (Cittaslow, 2017). Tablo 6’da

dünyada yer alan sakin şehirlerden birçoğu gösterilmiştir. Görüldüğü üzere sakin şehirlerin büyük çoğunluğu İtalya'dadır.

Dünyada sakin şehir ağına üye olan birçok şehrin farklı katılım amaçları vardır. Bazı şehirler bölgelerindeki turizmi düzenlemek için üye olmuşlardır. Bu bölgeler belirli bir turistik seviyeye gelmişler ve belli başlı kriterlere sahiptirler. Bazı şehirler ise kaybolan değerlerinden dolayı pişmanlık duymuşlar ve sakin şehir olarak yerel kimliklerini tekrar yakalamak istemişlerdir. Türkiye'nin gözde tatil mekânlarından Bodrum'un sakin şehre olan ilgisi bu durum için yerinde bir örnektir. Seferihisar gibi yerleşim yerleri ise kendilerini geleceğe taşımak ve geleceklerini şekillendirmek istemektedirler. Tüm bunların dışında turistik bir beklenti veya kalkınma amacı olmadan, doğa ile iç içe olma, çevreye karşı sorumluluk hissetme bilinci ile hareket eden ve tek amacı halkının sağlıklı yaşaması olan şehirlerde vardır. Tüm bu farklılıklar ise üye şehirlerin çoğunun sakin şehir modelini bir yerel kalkınma aracı olarak gördükleri gerçeğini çok fazla değiştirmemektedir (Keskin, 2010: 54-55).

- **Dünyada Sakin Şehirlere Örnekler**

2017 yılı itibari ile 30 ülkede 238 şehre ulaşan sakin şehir ağı, yavaş yemek felsefesini oluşturan düşüncelerin küçük şehirlerin estetik, planlama ve tasarım ölçüsünde yapılandırılması amacıyla ön plana çıkmaktadır. Sakin şehir hareketi başta Avrupa olmak üzere dünyanın birçok kıtasında hızla büyümektedir (Yurtseven ve diğerleri, 2010: 40). Dünyada bulunan sakin şehirlerden bazı örnekler ise şunlardır:

— Orvieto – İtalya

Eski kökenli bir merkez olan Orvieto, deniz seviyesinden 325 metre yükseklikte bulunmaktadır (Cittaslow, 2017). Tarihi 3000 yıl öncesine dayanan bir yerleşim yeri olan Orvieto 1999 yılında sakin şehir ağına katılmıştır (Yurtseven ve diğerleri, 2010: 46)

Üzüm bağlarının ve bahçelerinin olduğu yemyeşil bir doğanın ortasına kuruludur. Orvieto'nun amacı arabaları şehir merkezinden çıkarmak, insanlar yerel ürünlerini tüketmesi ve sürdürülebilir enerji tercih etmektir. Süper market ve McDonald's bulunmamaktadır. Orvieto Roma döneminde çömlekçilik sektörü

geliştiği için hep ön planda olmuştur. 12. yüzyılda Roma parçalanınca Vizigotlar tarafından istila edilmiş ve kardinale bağımlı kendini yöneten bir topluluk olarak Papa boyunduruğuna girmiştir. 15. yüzyıl sonlarında eski bölgelerde düzenli bir şeklin hâkim olduğu Orvieto'nun tarihi günümüze kadar ulaşmıştır. Sarımsı renkte tuf (sünger taşı) ve bazalt taşından yapılmış evler ve dar kemerli ortaçağ sokakları Orvieto'nun kentsel kimliğini oluşturmaktadır. Merkezde, Orvieto Katedrali'nin bulunduğu Doumo Meydanı'ndaki dar caddelerde el yapımı ürünlerin sergilendiği dükkânlar, demirden yapılan ürünler, çanaklar, çömlekler, seramikler, ahşap oyuncaklar, şarap dükkânları ve el yapımı çikolata dükkânları bulunmaktadır (Özgenç, 2012: 123-124).

Şekil 3. Orvieto Şehrinden Bir Görüntü

Kaynak: (Cittaslow, 2017).

Orvieto aynı zamanda sakin şehir felsefesinin ve yavaş yemek örgütlenmelerinin doğduğu yerdir ve yavaşlığın gerçekleşmesi, yerel tatlar ve yerel şaraplar üzerinden olmuştur. Orvieto'nun şaraplarını, makarnalarını, zeytinyağlarını, mantarlarını, peynirlerini, kısacası tüm yerel lezzetlerini tanıtmaları için birçok üretici-tüketici buluşması temalı organizasyon gerçekleştirmiştir. Şarap ve gıda üreticileri ile restoran/süpermarket sahiplerinin buluşması için tahsis edilen binalar mevcuttur. İlköğretim okullarındaki yemekler revize edilmiş ve yöresel ürünlerle hazırlanan

sağlıklı ve lezzetli yiyeceklerle çocuklara eğitim verilmiştir. Ayrıca 2006 yılından itibaren Mart ve Mayıs ayları arasındaki her Pazar günü ‘Yavaş Pazar’ ilan edilmiş, şehir merkezi motorlu araçlara kapatılmıştır. Orvieto’da yüzyıllardır süren yavaşlık bu şekilde korunarak gelecek nesillere bırakılmıştır (Özkan, 2011: 38-39).

— Bra – İtalya

Bra şehrinde de merkezde trafik yoktur ve insanın gözünü alana parlak tabelalar yasaklanmıştır. Modern şehirlerde sıkça rastladığımız büyük alışveriş merkezleri ve hızlı yemek restoranları yoktur. Bra bölgesindeki insanlar alışverişlerini tamamen yerel ürünlerin sergilendiği, sağlıklı, kaliteli ve ekolojik şartlara uygun belediye tarafından açılan pazarlarda yapmaktadırlar. Bra tamamen kendi yöntemleriyle ürettiği çikolatalar, sucuklar, salamlar, organik meyve ve sebzelerle bu yiyeceklerin patentlerini almıştır. Bu patentli ürünler, yılın belli dönemindeki organizasyonlar ile gelen ziyaretçilerle paylaşarak kentin ekonomisine katkıda bulunulur (Özgenç, 2012: 122).

Şekil 4. Dünyaca Ünlü Bra Peynirleri

Kaynak: (Formaggio Kitchen, 2017).

Bra’da peynir imalathaneleri bir hayli yaygındır. Kentte peynire ve peynirciliğe olan ilginin artması imalathanelerinin de artmasına sebep olmuş bu nedenle yerli hayvancılıkta kalkınmıştır. Bu sayede bölgede işsizlik sorunu da

çözüme kavuşmuştur. Bra peynirleri sadece İtalya’da değil tüm Avrupa’da büyük talep görmektedir (Özgenç, 2012: 122).

— Ludlow – İngiltere

İngiltere’nin ilk sakin şehri olan ve 2011 yılı itibari 10.266 kişinin yaşadığı Ludlow, tescilli 500 tane tarihi binaya ev sahipliği yapmaktadır. İngiltere’nin en iyi Pazar şehri olarak lanse edilen Ludlow sokaklarında büyük markalardan ve alış veriş merkezlerinden ziyade yerli küçük işletmelerin yer aldığı görülür (Wikipedia, 2017).

Cittaslow Ludlow amacını; yerel halkın ve çalışan insanların yaşam standartlarını ve kalitesini yükseltmek için elinden geleni yapmak olarak belirtmiştir. Bu doğrultuda; farklılıklara sahip çıkmak, kendi kültürünü ve geleneklerini yaşatmak, çevrenin sürdürülebilirliğini sağlamak, çocuklar ve gençler ön planda olmak üzere sağlıklı beslenme ve sağlıklı yaşamı desteklemek gibi faaliyetleri vardır. Ludlow, İngiltere’nin ilk sakin şehri olması dolayısıyla Birleşik Krallığın sakin şehir ağında başı çekmektedir ve sakin şehir ile ilgili bir takım projeleri desteklemektedir. Bu projeler (Keskin, 2010: 58-60);

- Ludlow’da Sanat: ”boş dükkân camlarına resimler” projesi
- Ludlow şehrinin geliştirilmesi projesi
- “Ludlow hoş bir kartpostalıdır” kampanyası
- Ludlow’a güveni artırma projesi
- Ludlow Ticaret Odası tarafından hazırlanan yeni bağımsız dükkân listesi projesi

— Goolwa – Avustralya

Goolwa, Avustralya’nın ilk sakin şehri olma özelliğini taşımaktadır. Sakin şehir olmadan önce bir liman kenti olan bu yerleşim yeri, limanına sürekli turist taşıyan teknelerin yanaştığı, içerisindeki tarihi binaların kafeler ve pansiyonlar olarak kullanıldığı bir turist çekim merkezi haline gelmiştir (Özgenç, 2012: 124).

12 Mart 2007’de Goolwa, Avustralya’nın ilk sakin şehri olarak akredite edilmiştir. Goolwa, kentte yaşayan ve çalışan herkesin yaşam kalitesini yükseltmek

için konseyin, iş dünyasının ve sakinlerin çabalarıyla uluslararası sakin şehir birliğine katılmıştır (Cittaslow Goolwa, 2017).

Goolwa ayrıca 9-12 Mayıs 2017 tarihinde yapılan Uluslararası Sakin şehir Genel Kurulu'na ev sahipliği yapmıştır. Bu genel kurulun odak noktası ise 10 şubat 2017 tarihinde açılan 'Sakin şehir Köşesi' olmuştur. Sakin şehir köşesi, Goolwa'nın sakin şehir hikyesinde attığı en son adım konumundadır. Bu köşe tarihi konsey odası olarak bilinen bina restore edilerek, etkinliklerin ve faaliyetlerin tanıtılması için ve önemli toplantıların gerçekleştirilmesi için kullanılacaktır (Cittaslow Goolwa, 2017).

şekil 5. Goolwa'da Sakin Bir Gün

Kaynak: <http://harcourts.com.au/Property/674953/SVH25287/20-Oliver-Street>,

(07.07.2017)

'Goolwa niçin sakin şehir oldu ?' sorusuna ise şu şekilde cevap verilmiştir (Keskin, 2010: 61);

- Goolwa kendine özgü bir mirasa sahiptir.
- Eşsiz bir çevreye sahiptir.
- Özel etkinliklere ev sahipliği yapmaktadır.
- Yiyecek, içecek ve geleneksel beceriler yönünden zengindir.

Sakin şehir Goolwa şehirde yaşayanlar ve ziyaretçiler için çeşitli faaliyetlerde bulunmuştur. Bu faaliyetlerden en göze çarpanı “Özel Çalışma Grupları” olmuştur. Başlıca özel çalışma grupları ise şunlardır (Keskin, 2010: 62);

- Sakin Şehir Yiyecekleri ve Şarap Grubu
 - Çevre ve Altyapı Grubu
 - Sakin Şehir Halk Bahçesi ve Sakin Şehir Tezgâhları Grubu
 - Sakin Şehir Turizm Grubu
 - Goolwa Etkinlikleri ve Sakin Şehir Bağış Toplama Faaliyetleri Grubu
- Türkiye’de Sakin Şehirler

Türkiye’nin sakin şehir macerası 2009 yılında İzmir’in Seferihisar ilçesinin Sakin Şehir Uluslararası Koordinasyon Komitesi toplantısında Cittaslow unvanını almasıyla başlamıştır (Cittaslow Türkiye, 2017). Bundan 2 sene sonra 2011 yılında Sakin Şehir Genel Kurulu’nda, Türkiye’nin ilk sakin şehri ve sakin şehir başkenti olan Seferihisar Belediyesi referansı ile birliğe aday gösterilen dört kent; Muğla’nın Akyaka, Çanakkale’nin Gökçeada, Aydın’ın Yenipazar ve Sakarya’nın Taraklı belediyelerinin katılımı ile ülkemizdeki sakin şehir sayısı 5’e yükselmiştir. Sakin şehir olarak kabul görmüş bu yerlerden, Akyaka Özel Çevre Koruma Bölgesi olup, biyoçeşitliliği; Taraklı kendine özgü mimarisi ve eşsiz yapıları; Yenipazar geleneksel yerel lezzetleri; Gökçeada ise adada doğal tarımsal faaliyetleri öne çıkan özellikleridir (Ekincek, 2014: 38).

İtalya’nın Novellara Kenti’nde 2012 yılında düzenlenen Cittaslow Genel Kurulu’nda ise bu beş şehre Perşembe (Ordu), Vize (Kırklareli) ve Yalvaç (Isparta) da eklenerek sayı sekize ulaşmıştır (E. K. Tosun, 2013). 2000 yılında yapılan Birecik Barajı sonucunda 3/5’ü sular altında kalan ve 2/5’lik bölümü için yeni yerleşim alanları oluşturulmuş olan, “saklı cennet” ismiyle anılan, tarihi taş evleri ve eşsiz doğası ile Şanlıurfa’nın Halfeti ilçesi ise 2013 yılında ülkemizin 9. sakin şehri olmuştur (Trt, 2015). Son olarak Artvin’in ilçesi olan Şavşat, 2015’te “Sakin Şehir” unvanını sahip olmuş ve ülkemizdeki 10. Karadeniz’in ise Ordu’nun Perşembe ilçesi ile beraber 2. sakin şehri olmuştur (Milliyet, 2015).

2016 yılında İtalya'nın Greve in Chianti kentinde yapılan Uluslararası Sakin Şehir İcra Kurulu Toplantısı'nda Almanya, İtalya ve Tayvan'dan yeni katılan kentlerle beraber Türkiye'den Erzurum ilinin Uzundere ilçesinin üyeliği de kabul edilerek Türkiye'nin 11. sakin şehri olmuştur. Aynı toplantıda Aydın'ın Yenipazar ilçesi "sakin şehir dostu işletme" belgesi almaya da hak kazanmıştır (En Son Haber, 2016). 2017 yılına gelindiğinde ise Isparta'nın Eğirdir ilçesinin sakin şehir başvurusu kabul edilerek 3-5 Şubat tarihleri arasında Artvin'in Şavşat ilçesinde düzenlenen Cittaslow Türkiye Koordinasyon Komitesi toplantısında sakin şehir sertifikasını almıştır (AA, 2017). Aynı toplantıda kendine has dokusunu ve kimliğini muhafaza etmiş Bolu'nun Göynük ilçesi ile kurulmak istenen termik santralin iptali için gerçekleştirdikleri protestolarla Türkiye'nin gündeminde de yer edinen ve termik santral projesinin iptalini sağlayan Sinop'un Gerze ilçesi de sertifikaların sahibi olmuştur (Cnn Türk, 2017). Böylece Türkiye'nin sakin şehir sayısı 14'e ulaşmıştır.

Türkiye'deki sakin kentlerin hepsi küçük ölçekli ilçelerdir. 2016 yılı TÜİK verilerine göre ise bu sakin kentlerin nüfus ortalamaları 10.000 kişidir. Türkiye'deki sakin şehirlerin genel izlenim itibari ile birbirinden farklı yörelerde olan ve her biri kendine has değerleri ve kimlikleri kendi içerisinde barındıran, kültürel ve geleneksel özelliklerinden kopmamış yerler olduğu ifade edilebilir (Yavuzçehre ve Donat, 2017: 302). Türkiye'deki bazı sakin şehirler ise şunlardır;

— Seferihisar – İzmir

Seferihisar, İzmir'den 45 km uzaklıkta, 2016 yılı itibari ile 37.697 kişinin yaşadığı bir sahil kentidir. Bölge 1884 yılında cumhuriyet döneminden önce ilçe olarak yerel yönetim statüsüne yükselmiştir. İzmir'in 30 ilçesinden birisidir. Nüfusun %80'i tarımla uğraşmaktadır. Türkiye'nin en kaliteli satsumasının yetiştirilmesi ile beraber, zeytincilik, narenciye ve enginar yetiştiriciliği yapılmaktadır (Özgenç, 2012: 126).

Sakin şehir modelinin bir bölgeyi ne kadar etkileyebileceği konusunda 2012 yılında yapılan bir çalışmada Seferihisar'da yerel yetkililer ile mülakat gerçekleştirmiştir. Bu mülakatta, sakin şehir sayesinde, Seferihisar'da geleneklere, doğal, tarihi ve kültürel zenginliklere sahip çıkmanın öneminin daha iyi anlaşıldığını ve en önemlisi, bölge halkının Seferihisarlı olmakla (bu unvana sahip olmakla) gurur duyduğunu belirtilmiştir. Şehir sakinlerinin maddi kazançlarının arttığı ve refah

seviyesinin yükseldiğinin altı çizilmiştir. Ayrıca doğa ve kültürün çok önemli iki kavram olduğu ve gelecek nesillere miras bırakılabilmesi için şimdiden gerekli önlemler alınması gerektiği, bu önlemlerden en önemlilerinden bir tanesinin ise “sakin şehir” hareketi olduğu vurgulanmıştır (Coşar, 2014).

Türkiye’nin ilk sakin şehri Seferihisar’da birtakım çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalar; üretici pazarları, kadın emeği evleri ve kadın dayanışma merkezleri kurulup, “okullarda sebze bahçeleri” projesi, organik tarım ve sürdürülebilir balıkçılık gibi çalışmalar yapılmıştır. Bunlara ek olarak, güvenli ulaşım projeleri geliştirilip, Teos kazıları başlatılmış, arıtma tesisi yapılmış, gençlik merkezi ve ekmek projeleri, yedi tane park alanı, mavi bayrak için girişimler, “Turizmde Ekolojik Markalaşma” projesi ve UNICEF’in “Çocuk Dostu kent” projeleri başlatılmıştır. Şehrin ekonomisinde önemli rol oynayan balıkçılık, mandalina ve enginar için tesisler kurulmuş ve bu yönde yapılan üretimler teşvik edilmiştir (Acuner, 2015: 68).

Seferihisar’ın göze çarpan en büyük projelerinden birisi ise kurulursa dünyada bir ilki gerçekleştirecek olan “Cittaslow Üniversitesi”dir. Sakin şehrin birçok farklı disiplin ile alakalı olması bu fikri doğurmuş, beş üniversite rektörüyle işbirliği imzalanmış ve sekiz yüz dönüm arazi yerel yönetime onaylatılmıştır (Milliyet, 2011).

— Gökçeada – Çanakkale

2011 yılından beri sakin şehir olan Gökçeada Türkiye’nin Kuzey Egesi’nde yer almaktadır. Ada kendine has çevre ve coğrafi koşullarıyla önemli bir ekonomi ve turizm potansiyeline sahiptir (Andarabi, 2012: 39). Nüfusu 2016 yılı itibari 8776 kişidir. En büyük özelliklerinden birisi ise dünyanın ilk ve tek sakin şehir adası olmasıdır. Slow Food’un kurucusu Carlo Petrini adayı 2006 yılında ziyaret etmiş ve bir “Slow Food Conviviumu” kurulmasını talep etmiştir. Nitekim Gökçeada’nın sakin şehir olmasıyla birlikte eko-gastromik çalışmalar başlatılmıştır. 2011 yılında Uluslar arası Sakin Şehir Ağı’nın başlattığı “Yavaş Pazar” uygulaması, aynı yıl Gökçeada’da başlatılmıştır. Dünyada ve Türkiye’de konumu itibari ile organik tarıma en uygun alanlardan birisi konumundadır (Acuner, 2015: 72).

Gökçeada'nın kuzey tarafında, Kale köy plajının 1.5 km civarı güneyinde yer alan Yenibademli Höyük, Erken Bronz Çağı'ndan beri yani 5000 yıldan beri iskan edilmesinin belgelenmesiyle adanın tarihi ve kültürel alt yapısını ön plana çıkarmış, yerel kimliğini ortaya koymuştur (Hüryılmaz, 2007: 86-87).

Şekil 6. Gökçeada Sokaklarından Bir Görüntü

Kaynak: [Http://Gezilecekyerler.Com/Gokceada/Gokceada-Sokaklari/](http://Gezilecekyerler.Com/Gokceada/Gokceada-Sokaklari/) (07.06.2017).

Adanın bir diğer önemli ve kültürel çeşitlilik anlamında örnek teşkil eden bir özelliği ise Müslüman ve Ortodoksların bir arada ve dostça yaşamasıdır. Bununla birlikte imroz koyunu sadece adada bulunan bir ırktır, ayrıca Gökçeada'nın Kalabaki, Vasilaki ve Mavropali olarak şaraplık üzümleri vardır. Kalabaki üzüminden yapılan şaraba “Gökçeada Şarabı” denilmektedir. En eski ve geleneksel ikramları ise bal ve yoğurttur (Acuner, 2015: 73).

— Şavşat – Artvin

Şavşat sakin şehir unvanını 21-23 Haziran 2015 tarihinde İtalya'nın Milano şehrindeki bir törenle almıştır. Bu büyük ağa katılma sebepleri ise marka bir şehir yaratmak, bu süreçte kendilerini tanımlamak ve kimliklerini ortaya çıkarmaktır (Acuner, 2015: 80).

Artvin'den bir yetkili, düzenlediği basın toplantısında Şavşat'ın sakin şehir olmasıyla alakalı şu şekilde konuşmuştur (Ntv, 2015): “Şavşat kırsal alanıyla, kent

merkeziyle, kültürünün bozulmadığı bir alan olması hasebiyle, doğal güzelliyle, müziğiyle, kültürel öğeleriyle saklı cennet pozisyonu yaşamaktaydı. Bu unvanımızla birlikte bunu dünyaya ilan ettik"

Şekil 7. Yeşillikler İçerisinde Şavşat

Kaynak: [Http://Www.Yesilist.Com/Buyuk-Sehirler-Yavasliyor/](http://Www.Yesilist.Com/Buyuk-Sehirler-Yavasliyor/) (07.06. 2017)

Şavşat doğal tabiat parkını andıran yapısıyla, su kaynakları, yaylaları, ormanları, camileri, kiliseleri, manastırları, tarihi yapıları, tarihi kalesi, geleneksel el sanatları, geleneksel mutfak kültürü ve yöresel dans ve müzikleri ile çok önemli bir turizm potansiyelini bünyesinde taşımaktadır. Ayrıca Şavşat'ta kuş, bitki, yaban hayvanları gözlemcilikleri, doğa yürüyüşü parkurları, safari çeşitleri gibi eko turizm faaliyetleri ve bunlara ek olarak yayla turizmi, av turizmi, karavan-kamp turizmi, dağ ve yamaç turizmi yapılabilir (Acuner, 2015: 80).

2.5. İlgili Araştırmalar

Ülkemizde 2009 yılında İzmir'in Seferihisar ilçesinin sakin şehir olması ile başlayan sürece karşı araştırmacılar kayıtsız kalmamış, birçok araştırmacı çalışmalarında sakin şehir konusunu farklı açılarla ele almıştır.

Bu çalışmanın oluşturulması sürecinde de yararlanılmış farklı araştırmalardan öncelikle 2010 yılında yapılan "Sürdürülebilir Kent Kavramına Farklı Bir Bakış

Olarak Yavaş Şehirler (Cittaslow): Seferihisar Örneği” isimli çalışma incelenmiştir. Bu araştırmada sakin şehir kriterlerinin bir şehre, sosyokültürel ve fiziksel olarak ne gibi etkilerde bulunduğu Seferihisar üzerinde bir inceleme ile gösterilmiştir. Çalışmanın odak noktası olarak sakin şehir hareketinin yeni bir sürdürülebilir şehirleşme modeli olup olamayacağı üzerinde durulmuştur (Keskin, 2010).

2010 yılında gerçekleştirilen başka bir araştırmada “Mimari ve Yaşam Kalitesi Bağlamında Yavaş Şehir Hareketi ve Seferihisar Örneği” Seferihisar’da sakin şehir kıstaslarından hangilerinin gerçekleştirilip hangilerinin gerçekleştirilme aşaması halinde olduğu incelenmiştir. Sakin şehir hareketinin yaşam kalitesinin yükseltilmesinde önemli bir unsur olduğunun altı çizilerek zamanla hem şehirlere hem de insan yaşamına olumlu etkide bulunabileceği sonucuna ulaşılmıştır (Doğutürk, 2010).

“Bir Sürdürülebilir Kent Modeli: Yavaş Şehir Hareketi” isimli çalışmada sakin şehir hareketini benimseyen şehirler belirtilerek bu şehirlerin uygulamaları hakkında bilgiler verilmiştir. Araştırmada kentlerin sürdürülebilirlik kapsamında yapabilecekleri konusunda öneriler mevcuttur (Özkan, 2011)

“Bir Yerleşim Birimi Olarak Kent Anlayışında Yeni Politika: Yükselen Değer Olarak “Yavaş Kent “(Citta Slow)” isimli çalışmada, İtalya’dan çıkarak tüm dünyayı etkisi alan Sakin şehir hareketinin Türkiye’ye nasıl sıçradığı incelenerek Seferihisar’da yaşayanların sakin şehir algısı araştırılmış ve beklentileri ortaya konulmuştur (Öztürk,2012).

2012 yılında gerçekleştirilen “İzmir İli Yavaş Şehir Seferihisar Örneğinde Doğal Yapı Ve Kültürel Yapı Üzerine Araştırmalar” isimli çalışmada Seferihisar’da yer alan kültürel ve doğal yapılar üzerinde durularak sürdürülebilir gelişim ve sürdürülebilir çevrenin sağlanması için şehirler ve insanlar için yararlı bir araç olduğunun altı çizilmiştir (Göçkün, 2012).

Yine 2012 yılında gerçekleştirilen “Cittaslow Markasına Sahip Şehirlerde Yerel Halkın Turizme Yaklaşımı Üzerine Bir Analiz: Seferihisar Örneği” isimli çalışmada, sakin şehir markasını taşıyan şehirlerde bölge halkının turizme olan yaklaşımları ortaya konulmuştur. Çalışmada sakin şehir olan yerlerde yerel halkın

turizme karşı olumlu bir tutum içerisinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Andarabi, 2012).

2012 yılında gerçekleştirilen başka bir çalışma olan “İdeal Toplum Düzeni Arayışında Kurgulanan Kentsel Planlamalar, Ütopyalar Ve Yavaş Şehir Akımı” isimli çalışmada, ideal şehir tasarılarındaki plan, strateji, ulaşım ve gıda sorunları incelenerek yeni ve sağlıklı bir toplumsal düzen için kentsel çözümler işlenmiştir (Özgenç, 2012).

2013 yılında “Değişen Kentleşme Yaklaşımları ve Yavaş Kent (Cittaslow) Akımı” isimli çalışmada, Seferihisar, Yenipazar, Gökçeada, Taraklı ve Akyaka gibi sakin şehirleri incelemiş, bu yerlerde sakin şehir kriterlerine ne ölçüde uyulduğunu, sakin şehir hareketinin pozitif veya negatif etkileri olup olmadığını ve sakin şehir kapsamında gerçekleştirilen uygulamaları araştırmıştır. Araştırma sonucunda sakin şehir hareketinin bahsedilen yerlerde yerel kimliğin kazanılmasında, ekonomik gelişimde, çevrenin korunmasında, kadınların sosyal yaşamda daha aktif rol oynamasına ve sürdürülebilir kalkınmaya katkıda bulunduğu belirtilmiştir (Baydar, 2013).

2013 yılında yapılan “Destinasyon Markalama Ve Yavaş Şehir Seferihisar’ın Destinasyon Marka İmajı” isimli bir diğer çalışmada, Seferihisar’ın marka imajı hakkında bilgiler verilmiş, ziyaretçi davranışları; tekrar ziyaret gerçekleştirme ve çevresine tavsiye etme kapsamında ikiye ayrılarak aralarındaki farklar belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın sonucunda marka imajının ziyaretçinin çevresine tavsiye etme noktasında etkili olduğu sonucu bulunmuştur (Çerçi, 2013).

“Yavaş Şehir (Cittaslow) Olgusunun Turist Davranışları ve Yerel Halkın Kentsel Yaşam Kalitesi Algısına Etkileri” isimli çalışmada araştırmacı tarafından yerel yönetim, yerel halk, ziyaretçiler ve konaklama işletmesi yöneticileri ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmada sakin şehrin bir takım etkileri ile ilgili sorular sorulmuş, sakin şehir kavramının ziyaretçi davranışları üzerine etkileri ortaya konulmuştur (Coşar, 2013).

“Sakin Şehir (Cittaslow) Yöneticilerinin Sakin Şehir Hareketine Ve Sürdürülebilirliğe Yönelik Değerlendirmeleri” isimli çalışmada, yöneticiler sakin şehir kriterlerini zorluk, sakin şehir amaçlarını ise önem bakımından sıralayarak

araştırmacı tarafından yapılan analizler ile sakin şehir olmak isteyen yerlerin yöneticilerine öneriler geliştirilmiştir (Ekincek, 2014).

“Cittaslow (Yavaş Şehir): Seferihisar Örneğiyle Ekonomik Ve Mali Yapı” isimli çalışmada sakin şehir hareketinin bir bölgenin sosyokültürel ve ekonomik yapısına nasıl etkileri olabileceği belirtilmiştir. Bu kapsamda küçük yerlerin sakin şehir hareketi ile daha fazla turist çeken, ekonomik olarak kalkınmış ve bilinirliği artmış yerler olabileceği vurgulanmıştır (Olgun, 2016).

“Perşembe İlçesinin Yavaş Kent Birliğine Dâhil Olmasının Kentsel Yaşam Kalitesine Etkisi” isimli çalışmada Ordu’nun Perşembe ilçesinin sakin şehir olmasıyla beraber yaşam kalitesinde meydana gelen değişiklikler araştırılmıştır. Çalışmada Perşembe’de hem şehrin hem de yerel halkın yaşam kalitesinin artırılması için çalışmalar yapıldığı vurgulanarak sakin şehir hareketi ile yaşam kalitesi arasında olumlu bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır (Yılmaz, 2016).

Son olarak “Kültürel Mirası Koruma Bağlamında “Yavaş Şehir” (Cittaslow) Hareketi: Türkiye Örneği” isimli çalışmada üye olunduktan sonra Türkiye’deki sakin şehirlerde gerçekleştirilen koruma çalışmaları incelenmiştir. Araştırmada sakin şehirlerin, kültürel miraslar ile ilgili çalışmalarında sakin şehir birliğine üyelik öncesi ve üyelik sonrası yaklaşımları ele alınmıştır. Araştırmada sakin şehir olunduktan sonra yerel yönetimlerin kültürel miraslar daha fazla önlem aldıkları, kriterlerin şehrin olumsuz özelliklerini geliştirme noktasında etkili olduğu, yerel halkın faaliyetlere aktif katılımı ve oluşturulan projelere finans desteği sağlanması gibi olumlu sonuçlara rastlanmıştır. Ayrıca çalışmada artan ziyaretçi sayısı ile trafik sorunun olduğu, yerel halka sakin şehir konusunda gerekli bilgilendirmelerin yeterli düzeyde yapılmadığı ve plan, projelere verilen desteklerin sürdürülebilir olmadığı gibi sonuçlara ulaşılmıştır (Çakar, 2016).

3.ARAŞTIRMANIN EVRENİ

3.1. Sındırgı Hakkında Genel Bilgiler

İçerisinde birçok uygarlığı barındırmış, kendine ait kültürel değerleri ile kendini birçok yerden ayırmayı başaran Sındırgı, Balıkesir’e ait bir ilçedir. Sahip olduğu coğrafi avantajı ile de farklı turizm türleri için elverişli bir yapısı vardır. Çalışmanın bu bölümünde Sındırgı hakkında genel bilgiler verilecektir.

3.1.1. Sındırgı’nın Konumu ve Coğrafi Yapısı

Sındırgı, Marmara Bölgesi, güneybatı Marmara alt bölgesi içerisinde yer alan, Balıkesir’in bir ilçesidir. Yüzölçümü 1.433 km² olan ilçede rakım 250 metre iken 2016 yılı itibari ile nüfusu 34.401 kişidir ve 74 mahalleden oluşmaktadır. Etrafı dağlarla çevreli olacak şekilde, büyük bir ovanın kenarında yer alan ilçe, eski Balıkesir-İzmir yolu üzerine kurulmuştur. Sındırgı ile Balıkesir arası 63 km mesafededir. Ayrıca Akhisar’a 57 km, İzmir’e 150 km ve Simav’a 87 km uzaklıktadır (Sındırgı Belediyesi, 2016). Kuzeyinde yer alan ilçeler Dursunbey ve Bigadiç iken güneyinde Manisa’nın Demirci, Akhisar ve Gördes ilçeleri yer almaktadır. Batı’da Manisa’nın ilçesi olan Kırkağaç’a bakan ve doğu tarafında ise Kütahya’ya ait Simav ilçesi bulunan Sındırgı, Balıkesir’in Manisa ve Kütahya ile sınırında yer alan ilçe konumundadır (Özdem, 2003: 317).

İlçe sınırları içerisinde Marmara ve Ege Bölgelerinin en yüksek dağları arasında yer alan Ulus Dağı (1769 m), Sidan Dağı (1382 m) ve Şahinkaya Dağı (1080 m) yer alır. Ayrıca ilçede Sındırgı Ovası ve Gölcük Ovası olmak üzere iki adet ova mevcuttur. İlçe yüzölçümünün %51’ini ormanlık araziler, %24’ünü tarıma elverişli araziler, %18’lik kısmı dağlık-kıraç arazi, %7’lük kısmı ise çayır ve meralardan oluşur. İlçede yer alan akarsular Simav Çayı, Ilıca Çayı ve Cüneyt Çayıdır. İlçenin iklimi Akdeniz iklimi ve İç Anadolu İklimlerinin ortak özelliğini taşımaktadır.

3.1.2. Sındırgı’nın Tarihi

Tarihi çok eski zamanlara dayanan Sındırgı, “Misya Kıtası” olarak bilinen bölgenin içerisinde yer almaktadır. Büyük bir süre Lidya ve Frigya hâkimiyeti altında varlığını sürdüren Sındırgı, doğuda Pers imparatorluğunun, Misya denilen bu

toprakları ve bununla beraber Lidya ve tüm Anadolu'yu işgal etmeleriyle, İran İmparatorluğu boyunduruğuna girmişlerdir. 200 yıl İran egemenliği altında yaşayan bölgede Bergama Krallığıyla beraber Roma dönemi başlamıştır (Arslan, 2013).

Sındırgı'nın antik dönemine ait bilgiler sınırlı olmak ile birlikte, her ne kadar bölgede “Cersea” adında bir yerleşimden söz edilmişse de yerinin nerede olduğu ve varlığı konusunda yeterli kaynak yoktur. Fakat Sındırgı'da Roma dönemine ait köprü, Tümülüs ve hamam kalıntılarının olması; bu yörede bir yerleşim olduğu konusunda bizlere ışık tutmaktadır. Sındırgı kelimesinin Türkçe bir yer ismi olduğu ve “Sınmak” kelimesinden geldiği belirtilmiştir ve bu kelimenin anlamı ise “kırmak-kırılmak” anlamını taşımaktadır (Özdem, 2003: 318). Türklerin Anadolu'yu fethetmesiyle, Anadolu'da Selçuklu hükümdarlığı başlamış ve bu devletin dağılması ile beraber ortaya çıkan Karesi Beyliği, Sındırgı'yı da sınırları içerisinde barındırmıştır (Arslan, 2013: 245).

Sındırgı'nın Türk tarihi kapsamındaki metinler incelendiğinde Karesi Beyliği dönemine ulaşmak mümkündür. Nitekim Karasioğlu Kapaklı Kılağuz Bey'in türbesi halen şehir mezarlığında olup; vakfının 1530 yılındaki gelirinin 370 akça olduğu bilinmektedir. Osmanlı İmparatorluğu dönemiyle ilgili elde olan en eski kayıt ise 1492 tarihli olup Zağnos Paşa'nın ikinci eşi Sitti Nefise Hatun'a ait vakıfta tarif edilen Sındırgı'daki pirinçlik ve dükkanlara ait olan kayıtlardır. Karesi Beyliği döneminde önemli bir kaza merkezi olan Sındırgı, bu önemini Osmanlı zamanında da göstermiştir. 1530 yılında nahiye merkezi olan Sındırgı'ya bağlı 104 köy vardır ve bağlı olduğu kaza Bigadiç'tir. Sındırgı nahiyesinin pazarı “Bazar Köy” namı değer Çeltikçi köyünde kurulmaktadır. 1573 yılında köy sayısı 110'a ulaşmıştır ve bunlardan birisi vakıf köyüdür (Özdem, 2003: 318).

Sındırgı, Osmanlı imparatorluğu hâkimiyetine girdiğinde, Çavdarlılar, Avşarlılar, Çepniler ve Yağcıbedir isimleriyle anılan Türkmen topluluklarını sınırları içerisinde barındırmıştır. Çavdarlı aşiretinde Halil Ağa mezarı, ilçede bulunan Karagür Köyü Mezarlığı'ndadır (Sındırgı Belediyesi, 2016).

Selçuk Uysal “Sındırgı'nın Kitabı” adlı eserinde Sındırgı'nın kuruluşunu şu şekilde anlatmıştır; “Sındırgı'nın kuruluşu 18. yüzyılın sonlarında olmuştur. Çavdarlar aşiretinden Halil Ağa'nın torunlarından olan Şerif, kardeşleriyle aralarında

çıkan anlaşmazlık sonucunda İstanbul'a giderek saraya kadar girmiş ve "Paşa" unvanı alarak Sındırgı'ya dönmüştür. Şerif Paşa'nın bölgede yaptığı ilk iş bugünkü Kocakonak mahallesinde bir konak yaptırarak Sındırgı'nın bulunduğu yeri kendisine koruluk ve çiftlik yaptırmak olmuştur. Dolayısıyla Sındırgı'nın ilk kurulduğu yer daha önce köy olan bugün ise Sındırgı'ya bağlı bir mahalle olan Kocakonak'tır. Sındırgı'nın bulunduğu mevki çok beğenen Şerif Paşa, Midilli Adası'ndan getirttiği Rum ustalarına Koca Camii (Şerif Paşa Camii)'ini ve yanındaki Kocahan Hamamı'nı yaptırmıştır. Koruköy adını alarak 1845 yılında köy haline gelene gelen bugünkü Sındırgı'da yerleşmenin ilk temelleri atılmış olmuştur" (R. S. Uysal, 2006: 139).

1847 yılında Karesi Livası kazalarından biri olan Sındırgı, 1864 yılında nahiye olunca Bigadiç kazasına bağlı hale gelmiştir. 1881 yılında tekrar kaza statüsüne erişen Sındırgı'nın yönetimi kaymakam tarafından gerçekleştirilmiştir. 1894 yılında orta büyüklükteki bir kaza olan Sındırgı kasabası 65 dükkân, 3 han, 3 cami, 3 medrese, 1 rüştiye mektebi, 2 okul, 1 hamam, 1 kilise bulunup 3 mahalleden oluşmaktaydı. Ahmet Vefik Paşa tarafından gerçekleştirilen 1864 iskânında Yağcıbedir aşiretinden olan obalardan bir bölümü Karakaya, Eğridere, Eşmedere, Alakır, Çakıllı ve Hacı Rahman'a yerleştirilmişlerdir. Bu çerçevede olmak üzere Çepni boyuna mensup bir aşiret de bugünkü Koca Sina köyüne iskân edilmiştir (Özdem, 2003: 318).

Varlığını uzun süre köy olarak sürdüren Sındırgı'nın belde olması 1884'te belediye yönetiminin oluşmasıyla gerçekleşmiş, ilçe olması ise 1913'te Bigadiç'ten bağımsızlığını elde etmesiyle olmuştur (Arslan, 2013: 246). 29 Haziran 1920'de Yunanlıların işgal ettiği Sındırgı, Kuvayı Milliye Hareketine isimlerini altın harflerle yazdıran İbrahim Ethem ve Makbule Efe ile kurtuluş hareketine başlamıştır. Sındırgı halkının onurlu mücadelesi, azim ve kararlılığıyla Rum birlikler daha fazla direnememiş ve bölgeyi terk ederken ilçeyi ateşe vermişlerdir. Son olarak ise 1922 yılında başlayan Büyük Taarruz sonucu Türk orduları Sındırgı'yı düşmanlardan temizlemişler ve böylece 3 Eylül Sındırgı'nın kurtuluşu olmuştur (Arslan, 2013: 246).

3.1.3. Sındırgı İlçesinde Turizm

Bu bölümde elde edilen bilgilerin çoğu Sındırgı Belediye arşivinden elde edilmiştir. Bu bilgilere göre Sındırgı'da turizm potansiyeli bakımından kaynaklar etkin bir şekilde kullanılamamıştır. İlçede 2007 yılına kadar turizm işletme belgeli konaklama tesisi kurulmamıştır ve termal kaynaklardan yeterince yararlanılamamıştır.

Sındırgı'da iç turizme yönelik hareketlenmeler yılın belirli dönemlerine göre değişmekte olup, genellikle düşük yoğunluktadır. Merkeze 17 km civarında bir uzaklığı bulunan Hisaralan Mahallesi çevresinde 96 derece sıcaklığında kaynaklar mevcuttur ve bu ilçenin önemli kaplıca kaynaklarındandır. Bu kaynak 4 adet pansiyonla kaplıca turizmine hizmet verse de potansiyele bakıldığında koşullar oldukça yetersizdir (Asımgil, Güney ve Uçar, 2011: 234).

Sındırgı'ya 6 km uzaklıktaki Ilıca köyüne bir Termal Otel kurulmuştur. 9 dönümlük arazi üzerine bu otel, 28 oda ve 80 yatak kapasitelidir. Otel bölge jeotermal potansiyel kullanımına sınırlı bir şekilde olanak vermektedir. Turizm kapasitesinin artırılmasında yeni tesislere ihtiyaç duyulmaktadır ancak bu yeni tesisler sıfırdan inşa edilmek yerine, bölgedeki geleneksel yapılardan oluşturulması bölge açısından daha yararlı olabilir. Mimar Sinan ve Balıkesir Üniversiteleri ortak çalışmaları ile bölgedeki geleneksel yapılar kayıt altına alınmıştır. Bu yapılardan bölge turizmi faydalanabilir (Asımgil, Güney ve Uçar, 2011: 234).

Yukarıda da bahsedildiği üzere Sındırgı'da bulunan Hisaralan Mahallesi çevresindeki kaynaklar Sındırgı için bir hayli önemlidir. Bu yerin fiziki durumunu incelediğimizde toplamda 50.000 m²' si açık, 12.500 m²' si kapalı olmak üzere 58 standart, 24 villa süit, 8 süit ve 2 engelli oda ile birlikte toplamda 92 odada hizmet vermektedir. Tesisin Sındırgı turizmine önemli bir katkısı vardır.

İlçe merkezine 10 km mesafede Çaygören barajı mevkiinde bulunan başka bir konaklama işletmesinin kurulduğu alan 102.000 m²' dir. Sosyal Donatı alanları toplamda 16.000 m²' dir. Bu alan içinde termal havuzlar, hamam, Spa, mekanik banyo, duş, tuz odaları, fitness center, Fin hamamları, olimpik havuz ile beraber büyük eğlence havuzları bulunmaktadır. 2000 kişilik tesiste 200 kişilik yatak kapasitesi vardır.

Sındırgı bölgesinin turizm açısından diğer bir önemli özelliği ise doğa sporlarına uygun coğrafi alanıdır. Kertil ve Sıdan Yaylaları, dağcılık ve doğa yürüyüşü alanlarıdır. Bu yaylalardan hareketle, iç turizm potansiyeli için doğa sporları rotası oluşturulabilir. Bunlara ek olarak bölgede yer alan Attenion kenti ve Amadrası, önemi Osmanlı dönemi kadar uzanmış ve Osmanlı arşivinde yer almıştır (Asımgil, Güney ve Uçar, 2011: 234-235).

Ekolojik olarak zengin bir coğrafyada bulunan Sındırgı, diğer ilçeler ile kıyaslandığında farklı birçok turizm çeşidine ev sahipliği yapabilecek kapasitededir. İlçede sağlık turizmi, av turizmi ve tarihi dokusu ile kültür turizmi anlamında önemli zenginlikler mevcuttur. Bölgenin yeterince tanıtılmaması ise bu özelliklerin ön plana çıkmasında engel teşkil etmektedir (Asımgil ve diğerleri, 2011: 235).

Ayrıca bölgede bulunan ahşap köy ambarları, Yörüklerin kimliklerini yansıttığı gibi aynı zamanda Sındırgı tarihine de ışık tutmaktadır. Bunlar dışında Sındırgı Belediyesi tarafından hazırlanan bir takım broşürler ile bölgeye gelen ziyaretçilere yol gösterilmek ve yardımcı olunmak istenmiştir. Bu broşürlerden elde edilen bilgilere göre Sındırgı'nın önemli değerleri şu şekildedir;

- Sındırgı'da orijinal Yağcıbedir halılarının dokunduğu yerler ve Sındırgı merkeze uzaklıkları şu şekildedir; Eşmedere Mah-21 km, Çakıllı Mah-15 km, Karakaya Mah-16 km, Eğridere Mah-25 km, Alakır Mah-13 km.
- Kocayayla Makbule Efe Şehitliği: 16 Mart 1922 tarihinde düşmanla savaşırken 21 yaşında şehit düşen Makbule Efe'nin ebedi dinlenme yeridir.
- Gölcük Kemer Köprü: 15. yüzyıldan kalma köprü Sındırgı'ya 14 km uzaklıktadır.
- Kertil Dağı ve Mesire Alanı: 778 mt rakımlı dağ, şehir merkezine 14 km uzaklıkta olup, mesire yerinde piknik yapılabilir.
- Cüneyt Kemer Köprü: 15. yüzyıldan kalma tarihi kemer köprü şehir merkezine 6 km uzaklıkta olup Cüneyt vadisi üzerinde yer almaktadır. Vadi üzerinde 4 km doğal yürüyüş parkuru bulunmaktadır.
- Microlight Pisti: Motorlu Yelken Kanat pisti şehir merkezine 3 km uzaklıkta olup paramotorlar için uygun kalkış alanıdır.

- Yaylacık Paraşütle Atlama Tepesi: 660 metre yüksekliğindeki tepe, paraşüt ve diğer hava sporları için de uygun bir atlama noktasıdır. Şehir merkezine 5 km uzaklıktadır.
- Zindan Kayaları: Şehir merkezine 21 km uzaklıkta olup Çoturtepe mahallesinde 3000 yıllık kaya yerleşkesi bulunmaktadır.
- Çoturtepe Taş Evler: Şehir merkezine 17 km uzaklıkta olup, bu bölgede tarihi taş evler bulunmaktadır.
- Hisaralan Termal Kaynak: Merkeze 18 km uzaklıkta ve 98 derece doğal çıkışlı termal kaynak; kas, iskelet ve romatizma hastalıklarına iyi gelmektedir. Ayrıca şehir ısınması ve seracılıkta kullanılmaktadır.
- Tarihi Tahıl Ambarları: Çıralı çam ağacından çivi çakılmadan imal edilen Otantik görünümlü tahıl ambarları bölgede yaygın olarak hala kullanılmaktadır.

Sındırgı'nın ilçe tanıtımı için parolası; “Yağcıbedir diyarı, pehlivanlar mekânı, kahramanlar yurdu Sındırgı” şeklindedir. Sındırgı'da sağlık turizmi için kaplıcalar, kültür turizmi için kültürel zenginlikler, doğa turizmi için ise coğrafi mekânlar bulunmaktadır. İlçede Simav Çayı üzerinde rafting yapılabilecek alan potansiyeli vardır. Sındırgı tarihinde ilk kez 2015 yılında düzenlenen Yağcıbedir Halı Kültür ve Sanat Etkinlikleri çerçevesinde Çaygören Barajı'nda yelken yarışları düzenlenmiştir. Dağcılık ve kampçılık alanları da mevcuttur. Bunların dışında uç spor olarak bilinen yamaç paraşütü için ilçede uygun hava koşulları ve uçuş alanları da bulunmaktadır.

2016 yılında Sındırgı'da ev hanımlarının aile ekonomisinde katkı verebilmesi için Sındırgı Belediyesi tarafından Şerif Paşa Meydanı'nda Hanımeli Çarşısı açılmıştır. Yörük kültürünü yansıtan el sanatları ürünlerinin değerlendirilebilmesi için kurulan çarşı hakkında Sındırgı yetkililer Sındırgı'nın termal turizmle beraber gelişme göstererek son yıllarda yeni otellerin yapılmasıyla da turist kabul etmeye başlamış bir ilçe olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca Şerif Paşa Meydanında Hanımeli Çarşısı'nda 74 mahalledeki Yağcıbedir, Sarıkeçili ve Manav Yörükleri kültürünün sergilendiği bir nokta olduğunun altı çizilmiştir. Hanımeli Çarşısı'nın; ev hanımlarının daha önce yaptıkları ve yapmakta olduğu ürünlerinin buraya getirilerek, yazma, yaşmak, arpa saplı oya, iğne oyası, yağcıbedir halısıyla beraber Sındırgı

yöresine ait tescilli, nohut, bulgur veya fasulye gibi ürünlerin satıldığı, dışarıdan gelen misafirlere Sındırgı'yı yansıtan onun kimliğini taşıyan ürünleri sunabileceği ve bunların pazarlamasının yapılabileceği bir mekân olduğu vurgulanmıştır (Haberler.com, 2016).

3.1.4. Sındırgı ile Özdeşleşmiş Değerler

Bu bölümdeki bilgiler Sındırgı Belediyesi internet sitesinden (Sındırgı Belediyesi, 2016) ve Sındırgı arşivlerinden elde edilmiştir. Bu kapsamda; Yağcıbedir Halısı, Yağcıbedir Halı Kültür ve Sanat Etkinlikleri ile Köy Ambarları değerlendirilmiştir.

- Yağcıbedir Halısı

Yağcıbedir Halıları Sındırgı'da yaşayan Yörüklerin geleneksel izlerini üzerinde taşıyan her santimetrekaresinde ayrı bir emek bulunan, ince işçiliğini ince yün ipliklerinden alan çok önemli bir değerdir. Yün ipliği bu halının en özenli ve önemli noktasıdır. Öyle ki sadece 1 desimetrekaresinde 1600 kadar düğüm bulunabilir. 1cm'de ise 35 ilme bulunmaktadır. Altın gibi değerlidir ve eskidikçe değeri daha da artar bu nedenle gelinlik çağdaki çeyizinde 20 taneye kadar bulunmaktadır. Günümüzde Yağcıbedir Halısı anavatanı Sındırgı'da 11.000' e yakın tezgâhta çeşitli renk ve boyutlarda 300.000 tane kadar dokunmaktadır.

Yağcıbedir Halılarının yapımı esnasında öncelikle yanan odunların üzerine kazanlar konularak su ısıtılır. Kök boyalar ile boyanan ipler öylesine dayanıklıdır ki uzun yıllar geçse dahi renginden ödün vermez. Yağcıbedir halılarındaki 4 renk en önemli noktalardan biridir. Kırmızı, beyaz, bordo (koyu kırmızı) ve lacivert renkleri bu halılara hayat veren renklerdir. 200 yıla kadar ihtişamından hiçbir şey kaybetmeyen bu halılarda geçen uzun yıllar renk yelpazesinin daha da oturmasına ve bu şekilde zamanla değerinin kat kat artmasına sebebiyet vermektedir. Üzerindeki her motifte ayrı bir emek ayrı bir anlam, üzüntü, mutluluk ve hikâye vardır. Sındırgı'nın hemen her köyünde bu eşsiz değerler dokunmaktadır. Yedielli, Heybesulu ve Karagöz gibi adlarla gruplandırılmaktadır.

İsmi Sındırgı'da yaşayan Yağcıbedir Yörüklerinden alan Yağcıbedir Halısı tarihiyle Türk dünyasına da ışık tutmaktadır. Çünkü bu halıların tarihi İslamiyet

öncesi Türklere kadar uzanmaktadır. Üzerinde bulunan birçok desen İslamiyet öncesi kullanılan desenlerdir. Her bir deseni başka bir anlam ifade eden Yağcıbedir Halıları mutluluğu, hüznü, sevinci ve hatta yaşamdan sonraki ahret yaşantısına kadar birçok yelpazede çok büyük anlamları içinde barındırır. Bir insan vücuduna hayat veren damarlar gibi Yağcıbedir Halısına hayat veren yün iplikler ise koyunlardan elde edilerek, doğal boyalarla beraber her bir karesine işlenir. Eğridere, Karakaya, Alakır, Çakıllı, Eşmedere köylerinde günümüzde bu eşsiz halıların üretim merkezleridir.

▪ Yağcıbedir Halılarında Kullanılan Renkler

Lacivert (gök): Gökyüzü şüphesiz Türkler için çok büyük anlam ifade etmektedir. Tarihte kurulan Göktürk devletine bile ismini veren bu eşsiz mavilik labada bitkisinden el edilerek Yağcıbedir Halısına da ilham kaynağı olmuştur.

Kırmızı (al): İnsanlık tarihinde bazı renkler önemli bir yer tutar. Kırmızı rengi de bunlardan bir tanesidir. Bereketi temsil eden bu renk, günümüzde geline ve damada yakılan kınalara da rengini vermiş ve çiftlere bereket getirmesi istenmiştir. Sarıkız otundan gelen bu renk Yağcıbedir Halısı'na güzellik katmaktadır.

Kahverengi (narınç): Gerek İslamiyet gerekse birçok farklı inanışta insanoğlunun topraktan geldiğine inanılır. Öldüğünde tekrar toprağa gömülen insan için toprak ve ona renk veren kahverengi, hayattan izler taşıyan Yağcıbedir Halısının vazgeçilmez renkleri arasındadır.

Siyah (kara): Bu renk birçok toplumda yas tutmak ve üzüntü ile beraber hatırlanmaktadır. Bu sebeple Yağcıbedir Halılarında çok fazla yer bulmaz. Genelde yaşça büyük kadınlar tarafından tercih edilir.

Beyaz (ak): Her genç kızın hayali olan beyaz gelinlikten dolayıdır bilinmez ama yaşça genç kadınlar bu rengi daha çok kullanır. Saflığı, temizliği, berraklığı, sevinci ve beyaz gelinliği temsil eden bu renk Alakır ve Eğridere mahallerinde halı zemine rengini verecek şekilde kullanılmaktadır.

▪ Yağcıbedir Motif Envanteri

a) Kenar Desenlerine Göre

1- Yedisulu: Yedi rakamı İslamiyet ile beraber birçok inanış ve felsefede önemli bir rakamdır. Gökyüzünün yedi katlı olduğu düşünülmektedir. Bir haftada yedi gün vardır. Gökkuşağı yedi renklidir. Yağcıbedir halılarında da yedi tane suyolu vardır. Genelde nazar boncukları ile süslenen bu suyolları Çakıllı mahallesinde dokunan halılarda daha çok görülmektedir.

2- Heybesulu: Yağcıbedir halıları dokunduğu her yerde değişik özelliklerde içinde barındırır. Eşmedere mahallesi tarafından daha çok kullanılan bu kenar suyu yerel dilde “çam kobağı” olarak geçmektedir. Yağcıbedir Halılarına ismini veren Yağcıbedir Yörüklerinin vazgeçilmezleri sayılan atlara yük ve eşya yüklemek için kullandıkları heybelerin motifleridir.

a-1) Kenar Desenlerinde Kullanılan Diğer Motifler

1- Yıldız Dönüşü: İçinde hayata dair her şeyi barındıran bu eşsiz halılardaki yıldız dönüşü, yıldızların güneşin çevresinde dönmelerinden ilhamını almıştır. Daha çok Çakıllı ve Eğridere mahallerinin tercihidir.

2- Elibeline: Kadın Yörük kültüründe önemli bir yere sahiptir ve Yağcıbedir halılarında da yer almaktadır. Adından da anlaşılacağı üzere eline beline koymuş bir kadını simgeleyen bu motif ayrıca “ana” olmanın gücünü doğurganlığı, çokluğu temsil eder.

3- Deve Boynu: İslamiyet’te önemli bir yere sahip olan develer Türklerin bu inancı benimsemesi ile beraber farklı birçok kültürde kendine yer bulduğu gibi Türk kültüründe de yer bulmuştur. Deve boynu bir kenar motiftir ve Eğridere, Çakıllı gibi mahallelerde tercih edilmektedir.

4- Köpek Dişi: Konum olarak deveboynu ile benzer bir yerdedir fakat genelde aynı anda kullanılmazlar. Köpek dişi, deveboynunun tercih edilmediği zamanlarda onun yerine kullanılan ve hemen hemen her halıda bulunan bir motiftir.

b) Zemin Motiflerine Göre

1- Mihrap: Yağcıbedir halısı denildiğinde akla ilk gelen vazgeçilmez motiflerden bir tanesidir. Bir merdivenin basamaklarını anımsatan görünüşü ile gökyüzüne ulaşma, Allah’a yönelme gibi tasavvufi bir anlam taşımaktadır. Genellikle 13 tanedir. Üç farklı renkte simgelenir. Bunlar beyaz, siyah ve kahverengidir.

2- Kocabaş: Sadece Alakır mahallesinde tercih edilmeyen bunun dışında bütün dokuma yerlerinde tercih edilen bir simge olan kocabaş, üç tane olmakla beraber bir sürüye liderlik eden bir koçu simgeler. Kocabaş aynı zamanda “güç” anlamına da gelmektedir.

3- Yıldızlar: Yağcıbedir halılarının tümde rastlanan motiflerdendir. Zemin üstünde yer alır, üç adettir. En büyüğü dünyaya hayat veren yaşam kaynağı güneş, diğer ikisi ise ışığın olmadığı zamanlarda geceyi bıçak gibi bölen ayı temsil eder.

4- Hayat Ağacı: Bu motif aynı zamanda bir inancı da simgeler. Evlilik çağındaki kızların gelecek hedeflerini, beklentilerini içinde barındırır ve bu motifi işleyen kızların iyi şansı ve mutluluğu yakalayacağına inanılır.

5- Civa: Genelde iki bölüme ayrılır:

Terazi Motifi: Hakkı, doğruyu ve adaleti simgeler.

Ayaklı Motif: Bakıldığında kırkayağı andıran bir motiftir.

Çoğu insan tarafından ejderha denilince Çin mitolojisi akla gelse de Türk kültüründe ve Yağcıbedir halısında bu figürü görmek mümkündür. Kocabaş figüründe olduğu gibi ejderha figürü de gücü temsil etmekte ve Türklerin kudretli oluşunu simgelemektedir. Ayrıca insanlara zararı olmayan canlıların en heybetlisi olarak düşünülmüştür.

6- Çınar Yaprığı: İçerisinde bir başka güç ve dayanıklılık unsurunu kapsayan figürlerden bir tanesidir. Çınarlar asırlarca varlığını sürdürülebilen ve gerek odun olarak gerekse gölgesiyle bile insanlara yararı olan bir ağaçtır.

7- Elli Motif: Türk kültürüne yönelik birçok simgeyi içinde barındıran Yağcıbedir Halılarındaki elli motif, bağlılığın bir göstergesi olarak Mihrap motifinde civa yer

almadıysa mevcut olmaktadır. Karakaya mahallesiyle beraber Eğridere’ dede tercih edilmektedir.

8- Üzüm Salkımı: Çok fazla tercih edilmese de üzüm salkımı daima bereketi simgeleyen bir motif olarak göze çarpmaktadır.

- Yağcıbedir Halılarının Boyutları

60 cm. X 120 cm: Yastık Ebadı

90 cm. X 150 cm: Çeyrek Ebadı

125 cm. X 200 cm: Seccade Ebadı

150 cm. X 240 cm: Karyola Ebadı

200 cm. X 300 cm: Kelle Ebadı

80 cm. X 300 cm: Yolluk Ebadı

Gelişen teknoloji ve Yağcıbedir Halılarının bilinirliğinin artması ile beraber toplumun farklı kesimlerinden farklı talepler gelmektedir. Değişik renklerde ve boyutlarda da talep gören Yağcıbedir Halıları bu durum nedeniyle yozlaşma tehdidi altındadır. Özellikle teknolojinin gelişmesiyle ve bu alanda da makineleşmenin gerçekleşmesiyle beraber sentetik halıların üretimi daha hızlı olsa da, el ile yapılan ve her santimetrekaresinde ayrı bir hikâye ayrı bir değer taşıyan bu halıların değeri her geçen gün artmaktadır.

- Yağcıbedir Halı Kültür ve Sanat Etkinlikleri

Düzenlenen çeşitli festivallerle beraber küçük yerleşim birimleri kendilerini ulusal ve uluslar arası alanda daha iyi tanıtmaktadırlar. Festivaller yoluyla katılımcılar bilmedikleri bir bölgeyi keşfetme, farklı kültür ve yaşam tarzlarına sahip insanlarla bir arada olma şansı elde ederler. Bu sayede hem ülkenin hem de söz konusu bölgenin turizm gelişimine katkı sağlarlar (Gül, Erdem ve Gül, 2013, 214).

Sındırgı’da Yağcıbedir halılarını uluslararası alanda bilinirliğini arttırmak için her yıl festival düzenlenmektedir. Sındırgılıların ve çevre bölgelerin yoğun olarak ilgi ve katılım gösterdikleri etkinlik 1983 yılından itibaren uluslararası nitelik

kazanmıştır (Gül ve diğerleri, 2013: 221). Genelde her sene Sındırgı'nın Kurtuluş Günü 3 Eylül tarihine denk gelen festival “Yağcıbedir Halı Kültür ve Sanat Etkinlikleri” adı altında düzenlenmektedir. Ancak yağcıbedir halılarının ilçe ekonomisine önemli bir katkıda bulunmadığı, daha doğrusu bu otantik el sanatı niteliğindeki halıların günümüzde makine üretimleriyle rekabette zorlandığını belirtmek gerekir.

İlçe belediyesi bu festivali düzenleyerek Yağcıbedir halılarını tanıtmak ve ticari başarıdan daha öte ‘Yağcıbedir’ ismini markalaştırmayı ve bunu ilçenin de tanıtımında etkin bir strateji olarak kullanmayı hedeflemektedir.

- Köy Ambarları

Sındırgı kırsallarındaki ahşap ambarlar, iç turizm için önemli bir değer konumundadır. Kasabalarda adı kiler olan bu tarihi ve mimari öğeler, günümüzde tonlarca ürün saklanıp depolanan Silo'lara dönüşmüştür. Bu ambarlar genelde kışın yenilmek üzere malzemelerin depolandığı, ev sınırları dışında olan ve komşuların ambarları ile yan yana duran yapılar şeklindedir. Yerleşik düzenimizin ve kültürümüzün bir parçası olan bu ambarlara Balıkesir'in Sındırgı, Bigadiç ve Dursunbey ilçelerinin kırsal bölgelerinde rastlamak ve hala kullanıldığını görmek mümkündür (Asımgil ve diğerleri, 2011: 235).

Köy ambarları, 5 cm kalınlıktaki çıralı çam tahtasından inşa edilmişlerdir. Ambar yapıları iki kattan oluşur. Birinci katta tahıllar ikinci katta ise kuru sebze ve kak isimli kuru meyveler ve kışın tüketilen kurutulmuş baklagiller yer alır (Asımgil ve diğerleri, 2011: 235).

4. YÖNTEM

Bu çalışmada araştırma evreni olarak Balıkesir'in Sındırgı ilçesinin seçilmesinin öne çıkan unsurları arasında, bölgenin nüfusunun sakin şehir kriterlerine uyumlu olması, sınırları içerisinde birçok tarihi ve kültürel değerler barındırması, alternatif turizm türleri için elverişli bir coğrafi alanı olması, kamu ve sivil toplum kuruluşlarının sakin şehir hareketine olan ilgileri olduğu söylenebilir.

9 Ocak 2017 tarihinde Sındırgı'dan yetkililer Seferihisar'a giderek birtakım incelemelerde bulunarak sakin şehir konusunda fikir edinmeye çalışmıştır. Şehrin yapısını, sakin şehir olduktan sonra değişimleri, sakin şehir modelinin kente kazandırdıkları, çevreye, alt yapıya ve ekonomiye katkılarını yerinde inceleyen yetkililer, sakin şehir hakkında fikir edinmiştir.

Sındırgı'da, sakin şehir olabilmek için bir takım girişimlerde bulunulmuştur. Bunlardan bir tanesi "Sakin Şehir Olma Yolunda Sındırgı Projesi"dir. Bu kapsamda Bilge Nesiller Projesi adı altında Avrupa Birliği'nin desteğini alan "Sındırgı Turizm Sahnesinde" isimli proje kapsamında 15 Şubat 2017 tarihi itibari ile bu proje başlatılmıştır. Kamu kurumları da bu oluşturulan projelerle ilgili hazırlanan raporlar doğrultusunda bilgilendirilmiştir (Sındırgı'da Yaşam, 2017).

Tüm bunlar dışında Sındırgı'nın tarihi yapıları, bozulmamış doğası, Yağcıbedir halısı ile beraber yüzyıllardır sahip çıkılan ve korunan kültürel alt yapısı, bölgede ağır sanayi kuruluşlarının olmayışı ve çevreyi kirletecek unsurların bulunmayışı, bölgenin gelişmekte olan bir bölge olduğu için alt yapısının oluşturulmasında sakin şehir kriterlerinin daha kolay uygulanabilir olması, bölge halkının gelişime açık olması, Sındırgı'nın kültürel değerlerinin kaybolmasını istememesi, bölgeye son yıllarda turizm anlamında yeni tesisler kazandırılması, termal turizm ile ilgili yatırımların çoğaltılması, hanımeli çarşısının açılarak geleneksel yeme içme kültürünün ön plana çıkarılması, doğa sporlarının ve turizmin birçok farklı unsurunun bölgede yapılabilecek potansiyelin olması bu çalışmada sakin şehir incelemesi için neden Sındırgı ilçesinin seçildiğinin bir diğer cevaplarıdır.

4.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Hızla küreselleşen dünyada ülkeler arasında sınırlar kalkmaya başlamış ve bunun sonucunda dünya birbirinin kopyası şehirlerde yaşayan, yerel unsurların azalmaya başladığı ve doğal kaynakların dikkat edilmeden kullanıldığı bir betonlaşma çağıyla karşı karşıya kalmıştır. Bu durumda toplumda bir takım tepkilerin ortaya çıkmasına sebep olmuş ve bunun sonucunda “yavaş hareket”, “yavaş yemek” ve “sakin şehir” gibi kavramlar hayatımıza dâhil olmuştur.

Bu çalışmada önemle vurgulandığı üzere sakın şehir kavramı, turizm sektörüyle sürekli etkileşim halindedir. Bu etkileşimde ise sürdürülebilirlik bir köprü görevi görmüş ve bu nedenle sakın şehir hareketi sürdürülebilir bir turizm anlayışı olarak ele alınarak araştırmanın temelini oluşturmuştur.

Bu araştırmanın amacı, sahip olduğu coğrafi avantaj, zengin kültürel alt yapı, nüfus kriterine uygunluk, yerel yönetimin sakın şehir hareketine olan ilgisi gibi etmenlerle araştırma evreni olarak belirlenen Balıkesir’in Sındırgı ilçesinde yerel halkın sakın şehir hareketine yaklaşımlarını ölçerek “Sındırgı neden sakın şehir olmalı?” sorunsalını ayrıntılarıyla değerlendirmektir.

Bu çalışmada ayrıca yerel halkın sakın şehir hareketine yaklaşımda betimleyici özelliklerin ne derece etkili olduğu sorusuna cevap aranmak istenmiştir. Bu kapsamda cevabı aranan sorular şunlardır:

1. Yerel halkın betimsel özellikleri ile sakın şehir hareketine yaklaşımı arasında anlamlı farklılıklar var mıdır?
2. Yerel halkın sakın şehir hareketinin ekonomik, sosyokültürel ve çevresel etkilerine ilişkin görüşleri ve çözüm odaklı önerileri nelerdir?

Bu araştırma, sakın şehir olmak isteyen Sındırgı’da şimdiye kadar bu konuda herhangi bir bilimsel çalışma yapılmadığı için büyük önem arz etmekte ve sakın şehir olma yolunda referans olabilecek nitelik taşımaktadır. Ayrıca sakın şehir ülkemizde yeni gelişmekte olan bir kavram olduğundan, turizm kavramı ve sürdürülebilir turizm kavramları temel bilgilerden başlanarak açıklanmış ve bu şekilde sakın şehir ile aralarındaki uyumun herkes tarafından anlaşabilmesi hedeflenmiştir. Yavaş hareketle beraber sakın şehir konuları da kapsamlı bir şekilde

ele alınarak yöneltlen eleştirilerle beraber bir bölge için ne ifade edebileceği ortaya konulmuştur.

4.2. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Bu araştırma Sındırgı’da yaşayan yerel halkın sakin şehir hareketine yaklaşımını belirlemeye ilişkin görüşleri kapsamaktadır. Bir araştırmanın olmazsa olmazlarından sayılan ve bu araştırmada da olan bir takım sınırlılıklar mevcuttur. Bu sınırlılıklar;

- Bu çalışmada zaman sınırlılığı vardır.
- Araştırmadaki verilerin geçerliliği ve güvenilirliği, kullanılan anket formundaki soruların geçerliliği ve güvenilirliği ile sınırlıdır.
- Araştırmadaki bulgular, uygulanan anketlerden elde edilen veriler ile sınırlıdır.
- Araştırmadaki bulgular, Balıkesir’in Sındırgı ilçesinde yaşayan yerel halkın anket formuna verdikleri yanıtlar ile sınırlıdır.
- Araştırmanın bulguları, verilerin toplandığı tarih olan 2017 yılı ile sınırlıdır.

4.3. Araştırmanın Hipotezleri

Önceden belirlenmiş parametrelerle örneklemden elde edilen parametrelerin karşılaştırılarak test edilmesine hipotez testi denilmektedir. Örneklemden elde edilen parametreler, testi gerçekleştirilen parametrik değere istatistiksel olarak yakın ise hipotezler doğru kabul edilmektedir (Kalaycı, 2017: 65). Bu araştırmanın hipotezleri aşağıdaki gibidir;

H₁: Katılımcıların sakin şehir formunun ekonomik özelliğinin pozitif etkilerine ilişkin yaklaşımı bireysel özelliklere göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermektedir.

H₂: Katılımcıların sakin şehir formunun sosyokültürel ve çevresel özelliklerinin pozitif etkilerine ilişkin yaklaşımı bireysel özelliklere göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermektedir.

H₃: Katılımcıların sakin şehir formunun sosyokültürel, çevresel ve ekonomik özelliklerinin negatif etkilerine ilişkin yaklaşımı bireysel özelliklere göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermektedir.

H₄: Katılımcıların sakin şehir formunun çözüm odaklı etkilerine ilişkin yaklaşımı bireysel özelliklere göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermektedir.

4.4. Araştırmanın Yöntemi ve Örneklem

Bir veri seti elde edebilmek için araştırmacılar ikincil veriler ve birincil veriler olmak üzere iki farklı veri setinden yararlanırlar. Araştırmacı çalışması kapsamında ulaşmak istediği verilere kendi geliştirdiği birtakım araçlar ile ulaşamıyorsa bu durumda bir dernek, kişi, kurum veya örgüt tarafından gerçekleştirilmiş verileri kullanabilir, işte bu veriler ikincil verilerdir. Bu veri setinin bütçe ve zaman açısından avantajları olduğu gibi objektif olmama ve tarihinin eskimiş olması gibi dezavantajları da bulunmaktadır (Lorcu, 2015: 22).

Birincil kaynaklar söz konusu olduğunda araştırmacının nitel ya da nicel bir araştırma yaptığından bağımsız bir şekilde belli başlı üç kaynak vardır ve araştırmacı gereksinim duyduğu verileri farklı araçlarla kendisi elde eder. Bu bahsedilen üç kaynak ise şunlardır (Altunışık ve diğerleri, 2012: 80):

- Anket
- Gözlem
- Mülakat

Araştırmada öncelikle giriş bölümünde problem, amaç, önem, varsayımlar ve sınırlılıklar belirtilmiştir. İkinci bölümde literatür taraması yöntemiyle sürdürülebilir turizm ve sakin şehir kavramlarıyla ilgili bilgiler verilmiştir. Araştırmada kullanılan Balıkesir'in Sındırgı ilçesinde yaşayan yerel halkın sakin şehir modeline yaklaşımına ilişkin veriler Sındırgı'da yaşayan yerel halka uygulanan bir anket formu aracılığı ile toplanmış ve sosyal bilimler alanında kullanılan analiz programı ile analiz edilmiştir.

Örneklem sayısının belirlenmesi, araştırmada istatistiklerin kesinliğine ve ön görülen değişkenlerin miktarına tabi olmak ile beraber çoklu regresyon ve yol analizi olan araştırmalarda 200-400 arası örneklem sayısı yeterli kabul edilmektedir. Ayrıca

ankette yer alan ve analiz edilmek istenen değişken sayısının on katı kadar örneklem olması da örneklem sayısının belirlenmesinde yararlanılabilecek metotlardan bir tanesidir (Bartlett, Kotrlik ve Higgins, 2001: 48-49).

Anket formu 2012 yılında Feriyal Farhadi Andarabi tarafından yapılmış olan “Cittaslow Markasına Sahip Şehirlerde Yerel Halkın Turizme Yaklaşımı Üzerine Bir Analiz: Seferihisar Örneği” isimli çalışmadan alınmıştır. Sakin şehir markasını taşıyan şehirlerde bölge halkının turizme olan yaklaşımlarının ölçüldüğü araştırmada kullanılan ölçek, Sındırgı’da yerel halkın sakin şehir hareketine yaklaşımını ölçecek şekilde uyarlanmıştır.

Bu araştırma kapsamında Balıkesir’in Sındırgı ilçesinde zaman ve maliyet kısıtları çerçevesinde 357 anket formu katılımcıların bizzat kendileri tarafından doldurularak toplanmıştır. Elde edilen 357 anketten eksik ve hatalı doldurulan anket formlarının çıkarılması ile birlikte geçerli anket sayısı 352 olmuştur.

4.5. Verilerin Toplanması

Balıkesir’in Sındırgı ilçesinde yaşayan yerel halkın sakin şehir hareketine yaklaşımının belirlenmesi amacıyla 2017 yılı Temmuz – Ağustos ayları içerisinde anket uygulanmıştır. Ankette pilot uygulamada kullanılan “Yavaş Şehir” kavramı katılımcılar tarafından olumsuz algılanmış bu nedenle katılımcıların istekleri ve ‘yavaş’ kelimesinin ‘yavaş gelişim’ algısı yaratmasının önüne geçilebilmesi gibi nedenlerle “Yavaş Şehir” ibaresi “Sakin Şehir” olarak değiştirilmiştir.

Anket; A. Demografik Veriler ve B. Grup Sorular olmak üzere iki bölüme ayrılmıştır. Tek sayfada arkalı önlü bir şekilde tasarlanan anket kâğıdında bu soruların A. Demografik Veriler bölümünde cevaplayanların betimleyici özellikleriyle alakalı 7 soru yer almakta ve bölgelerindeki turizme ve sakin şehir hareketine destek ve tutumlarını belirlemek için ise 4 soru bulunmaktadır.

Anketin B. Grup Sorular bölümünde ise yerel halkın Sındırgı’nın sakin şehir hareketine yaklaşımlarını ölçen 22 kapalı uçlu soru bulunmaktadır. Beşli likert kullanılan araştırmanın bu bölümünde sıralama şu şekildedir: 1-Hiç Katılmıyorum, 2- Çok Az Katılıyorum, 3- Kısmen Katılıyorum, 4- Çoğunlukla Katılıyorum, 5- Tamamen Katılıyorum

4.6. Verilerin Analizi

Bu araştırmada sosyal bilimler alanında tercih edilen analiz tekniklerini kullanılmıştır. Tanımlayıcı istatistiksel metotlarla verilerin analizi gerçekleştirilmiştir (yüzde, ortalama). Ortaya çıkan bulguların güven aralığı %95 olup, anlamlılık düzeyi ise %5 olarak değerlendirilmiştir.

Sakin şehir hareketine yaklaşım düzeyini ölçen ifadeler yapılan literatür taraması sonucu ortaya çıkmıştır. Sakin şehir hareketine yaklaşım ölçeğinin genel güvenilirliği gösteren Cronbach's Alpha katsayısı 0,882'dir. Anketteki 2. ifade iç tutarlılığı olumsuz etkilediği için araştırmadan çıkarılmıştır. Tekrarlanan güvenilirlik analizinde yeni sonuç $\alpha = 0,896$ olmuştur. Bir ölçek; $0,80 \leq \alpha < 1,00$ değerlerindeyse bu onun güvenilirliğinin yüksek olduğunu gösterir (Kalaycı, 2017: 405).

Bazı analiz tekniklerinin uygulanabilmesi için verilerin bir takım özellikleri sağlaması veya bazı özelliklere sahip olması gerekir. Analizlerde parametrik veya parametrik olmayan analiz tekniklerin uygulanabilmesi için ise verilerin normal dağılım göstermesi veya normale yakın dağılıma sahip olması gereklidir (Altunışık ve diğerleri, 2012: 163-164).

Anket formundaki verilerin, parametrenin önceden belirlenmiş, bilinen değerinin değişmediğinin ifade edildiği sıfır hipotezine ilişkin bir karar verebilmek için, örnek bilgilerinin olasılığa dayandırılarak genelleştirilmesi gerekir (Kalaycı, 2017: 73). Veriye ait çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerlerinin hesaplanması ile normallik bilgileri sağlanmaktadır. Özellikle çarpıklık değeri bu konuda son derece yararlı bir parametredir. Çarpıklık değerinin 0'a eşit olması normal dağılımın bir göstergesi olmak ile birlikte, uygulamada ve özellikle sosyal bilimler alanında mükemmel bir normal dağılım gösteren veri bulmak oldukça zordur (Altunışık ve diğerleri, 2012: 167). Verilerin normal dağılıma uymaları için basıklık ve çarpıklık değerlerinin -1 ve +1 aralığında olması gerekir (Kalaycı, 2017: 73). Bu aralık Tabachnick ve Fidell'e (2013) göre -1.5 ve +1.5 aralığında olabilecek iken, Darren ve Mallery'e (2010) göre ise -2 ve +2 aralığında olabilir.

Yapılan normallik testinde tüm soruların çarpıklık değeri -1.5 ve +1.5 aralığında olduğu için çalışmada parametrik analiz teknikleri kullanılmıştır. Uygulanan faktör analizi sonucunda 4 boyuta ayrılan verilerin ortalamasının alınması

ile oluşturulan yeni değişkenlere uygulanan normallik testi sonucunda çarpıklık değerinin -1 ve +1 aralığından az olduğu görülmüştür. Bu nedenle bu araştırmada katılımcıların betimleyici özellikleri ve yaklaşımları arasında anlamlı farklılıkları bulmak amacıyla parametrik analiz tekniklerinden Bağımsız İki Örnek T Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi testi uygulanmıştır.

Ölçeklere ve alt boyutlara ait önermelerin yüksek derecede güvenilir olduğu görülmektedir. Araştırmada KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) ve Barlett analizi uygulanmış, KMO değerinin 0,904 ve Barlett değerinin ise 0,05'ten küçük olduğu görülmüş ve faktör analizine uygun olduğu belirlenmiştir.

5. BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde katılımcıların cevapları doğrultusunda ölçekler yoluyla elde edilen verilerin analizi sonucu ortaya çıkan bulgular yer almaktadır. Ortaya çıkan bu bulgulara dayalı olarak açıklamalar ve yorumlar yapılmıştır.

5.1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Balıkesir'in Sındırgı ilçesinde yaşayan yerel halk hakkında ölçekler vasıtasıyla elde edilen bilgiler analiz edilmiştir. Araştırmada anket formuna cevap veren yerel halkın betimleyici özelliklerine ait frekans ve yüzde dağılımlarına ilişkin bilgiler yer almaktadır. Araştırmada ayrıca katılımcıların bölgelerindeki turizme ve sakin şehir hareketine destek ve tutumlarına ilişkin bulgular da yer almaktadır. Ortaya çıkan bulgulara yönelik açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

Tablo 7. Katılımcıların Demografik Özellikleri (%)

Cinsiyet	Frekans	Yüzde(%)	Medeni Durum	Frekans	Yüzde(%)
Kadın	168	47,7	Evli	230	65,3
Erkek	184	52,3	Bekâr	108	30,7
Toplam	352	100	Boşanmış	14	4,0
Yaş	Frekans	Yüzde(%)	Toplam	352	100
18 Yaş altı	9	2,5	İkamet Etme	Frekans	Yüzde(%)
18-25	66	18,8	1'den az	22	6,2
26-35	97	27,6	1-5	50	14,2
36-45	89	25,2	6-10	28	8,0
46 Yaş ve üzeri	91	25,9	11-15	32	9,1
Toplam	352	100	16-20	30	8,5
Eğitim Durumu	Frekans	Yüzde(%)	20'den fazla	190	54,0
Okumamış	2	0,6	Toplam	352	100
İlköğretim	58	16,5	İş Durumu	Frekans	Yüzde(%)
Lise	132	37,5	Esnaf	12	3,4
Üniversite	144	40,9	Kamu	116	33,0
Y.Lisans/Doktora	16	4,5	Özel Sektör	25	7,1
Toplam	352	100	Öğrenci	28	8,0
Gelir Durumu	Frekans	Yüzde(%)	Ev Hanımı	94	26,7
1400 tl ve altı	164	46,6	Çiftçi/Hayvancı	8	2,3
1401-2500	88	25,0	İşçi	18	5,0
2501-4500	93	26,4	Emekli	20	5,7
4500 tl ve üzeri	7	2,0	Serbest Meslek	12	3,4
Toplam	352	100	Çalışmıyor	19	5,4
			Toplam	352	100

Tablo 7’de örneklem grubunun betimleyici özelliklerine göre dağılımı yer almaktadır. Ankette 352 geçerli sonuç bulunmaktadır. Katılan 352 katılımcının %52,3’ü erkek %47,7’si kadınlardır. Katılanların %65,3’ünün medeni durumu evlidir. Bekâr katılımcıların oranı %30,7, boşanmış katılımcıların oranı ise %4’tür. Katılımcıların yaş durumuna bakıldığında birbirine yakın sonuçlar görülmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğunu %27,6’lık oranla 26-35 yaş aralığındaki katılımcılar oluştururken, 46 yaş ve üzeri katılımcılar %25,9 ile ikinci sırada, 36-45 yaş aralığındaki katılımcılar ise %25,2’lik bir oranla üçüncü sıradadır. 18-25 yaş aralığındaki katılımcılar %18,8’lik bir orana sahipken, 18 yaş altı katılımcılar %2,5’lik oranla en az sayıya sahip katılımcı grubu konumundadır. Katılımcıların iş durumuna bakıldığında büyük çoğunluğun %33 orana sahip kamu çalışanları olduğu görülmektedir. Kamu çalışanlarını %26,7’lik oran ile ev hanımları takip etmektedir. Geriye kalan seçeneklerin ise birbirine benzer oranda ve sayıda olduğunu tabloya bakılarak yorumlanabilir. Katılımcıların eğitim durumunu incelendiğinde %40,9’unun üniversite mezunu olduğu görülmektedir. Katılımcıların %37,5’i lise mezunudur. Katılımcıların eğitim seviyelerinin yüksek olmasının sebebi olarak, çoğunluğunu kamu sektöründe çalışan katılımcıların oluşturması gösterilebilir. Katılımcıların %46,6’lık bir kısmının gelir seviyesi 1400 TL ve altı kadardır. 2501-4500 TL gelire sahip olanlar %26,4’lük bir oranla ikinci sıradayken, hemen arkasında %25 ile 1401-2500 TL’lik gelire sahip katılımcılar yer almaktadır. Katılımcıların gelir seviyelerinin çoğunluğunu 1401 TL ve altı olanların oluşturmasının sebebini ev hanımlarının yüksek katılımına ve 1401-4500 TL arasında gelire sahip olanların yüksek oran alması ise kamu sektöründe çalışan katılımcıların yüksek katılımına bağlanabilir. Katılımcıların %54’ünü (190 kişi) Sındırgı’da 20’den fazla yıldır ikamet etmekte olan katılımcılar oluşturmaktadır. Katılımcıların % 14,2’si ise bölgede 1-5 yıl arası ikamet eden katılımcılardır. 1 yıldan az ikamet edenler %6,2 ile en düşük orana sahip olan katılımcılardır.

Tablo 8. Katılımcıların Yöredeki Turist Yoğunluğuna, Sakin Şehir Hareketine Yönelik Memnuniyetlerine ve Sakin Şehir Hareketinin Kaybolan Meslekleri Canlandıracağına İlişkin Görüşleri

Yoğunluk	Frekans	Yüzde(%)	Yapılacak İş	Frekans	Yüzde(%)
Evet	42	11,9	El İşi Ür. Paz.	50	14,2
Hayır	310	88,1	Tur. Tes. Çal.	35	9,9
<i>Toplam</i>	<i>352</i>	<i>100</i>	Tar. Ür. Paz.	90	25,6
Memnuniyet	Frekans	Yüzde(%)	Ev Pans. Yap.	25	7,1
Evet	310	88,1	Yör. Yem. Paz.	32	9,1
Hayır	42	11,9	Diğer	13	3,7
<i>Toplam</i>	<i>352</i>	<i>100</i>	Hiçbiri	107	30,4
Kayb. Meslek	Frekans	Yüzde(%)	<i>Toplam</i>	<i>352</i>	<i>100</i>
Evet	266	75,6			
Hayır	86	24,4			
<i>Toplam</i>	<i>352</i>	<i>100</i>			

Katılımcılar A grubu sorularda yer alan “Evet”, “Hayır” cevap şıklı sorulardan Tablo 8’de “Yoğunluk” ismi altında gösterilmiş olan “*Yörede turist yoğunluğunun çok fazla olduğunu düşünüyor musunuz?*” sorusuna %88,1 oranında “Hayır” cevabı vermiştir. Sındırgı’da yaşayanlar bölgede turist yoğunluğunun az olduğunu düşünmektedirler.

Katılımcılar Tablo 8’de “Memnuniyet” ismi altında gösterilmiş olan “*Sındırgı’nın Sakin Şehir olmasından memnuniyet duyarım.*” sorusuna ise %81,1 oranında “Evet” diyerek, sürdürülebilir turizm formu olarak sakin şehir modeline karşı sıcak baktıklarını ortaya koymuşlardır. Öztürk (2012) tarafından gerçekleştirilen İzmir’in Seferihisar ilçesinde yapılan “Bir Yerleşim Birimi Olarak Kent Anlayışında Yeni Politika: “Yavaş Kent” (Cittaslow)” isimli çalışmada katılımcıların Seferihisar’ın sakin şehir olmasını iyi karşıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu iki sonuç birbirine benzemektedir.

Katılımcıların Tablo 8’de “Kayb. Meslekler” ismi altında gösterilen “*Sakin Şehir modeli günümüzde kaybolmaya yüz tutmuş bazı mesleklerin (nalbantçılık, kalaycılık, saraççılık vb.), turistik açıdan tekrar canlanmasına sebep olabilir.*” sorusuna “Evet ya da “Hayır” şıklarından birisini tercih etmeleri istenmiş ve %75,6 oranında bu soruya “evet” cevabı vermişlerdir. Sonuç olarak Sındırgı’da yaşayanlar çoğunlukla sakin şehir modeli ile birlikte kaybolmaya yüz tutmuş mesleklerin turistik açıdan tekrar canlanacağını düşünmektedirler

Katılımcılar Tablo 8’de “Yapılacak İş” ismi altında gösterilen “*Sındırgı Sakin Şehir olsa aşağıdaki seçeneklerden hangisini yapmak istersiniz?*” sorusunda çoğunlukla %30,4’lük bir oranla “Hiçbiri” seçeneğini işaretlemişlerdir. İkinci en yüksek çoğunluk ise %25,6’lık bir kesimin işaretlediği “tarımsal ürünlerimi pazarlarım” şıkkıdır.

5.2. Balıkesir Sındırgı İlçesinde Yaşayan Yerel Halkın Sakin Şehir Hareketine Yaklaşımına İlişkin Faktör Analizi Sonucu

Faktör analizi, birbiri ile ilişkisi olan ya da ilişkisi olduğu düşünülen birçok değişkeni, kendi içinde anlamlı, sayısı azaltılmış ve aralarında ilişki bulunmayan faktörler biçiminde ayıran çok değişkene sahip istatistik tekniklerindendir (Kalaycı 2017, 321). Uygulamada faktör analizinin çeşitli kullanım alanları bulunmaktadır. Bu kullanım alanlarında en öne çıkanlardan biri ise bir kavramı ölçmede kullanılan değişkenlerin açıklayıcılığı yüksek olanların faktörler şeklinde tespit edilmesi ve araştırmanın devamında kullanılacak olan diğer analizlerde girdi değişkeni olarak yararlanılmasıdır (Altunışık ve diğerleri. 2012, 264-265).

Araştırmada yerel halkın Sındırgı’nın sakin şehir hareketine yaklaşımlarını ölçen 22 kapalı uçlu soru bulunmaktadır. Beşli likert kullanılan araştırmanın bu bölümünde sıralama şu şekildedir: 1-Hiç Katılmıyorum, 2- Çok Az Katılıyorum, 3- Kısmen Katılıyorum, 4- Çoğunlukla Katılıyorum, 5- Tamamen Katılıyorum. Ankette yer alan 2. ifade iç tutarlılığı bozduğundan analize dâhil edilmemiştir. Gerçekleştirilen KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) ve Barlett analizi sonucunda KMO değeri 0,904 ve Barlett değerininse 0,05’ten az olduğu görülmüştür. Böylece faktör analizinin uygulanabilir olduğu belirlenmiştir.

Gerçekleştirilen faktör analizinde ortaya 4 boyut çıkmıştır. Bu boyutlar; katılımcıların sakin şehir formunun ekonomik özelliğinin pozitif etkilerine ilişkin yaklaşımı, katılımcıların sakin şehir formunun sosyokültürel ve çevresel özelliklerinin pozitif etkilerine ilişkin yaklaşımı, katılımcıların sakin şehir formunun sosyokültürel, çevresel ve ekonomik özelliklerinin negatif etkilerine ilişkin yaklaşımı ve son olarak katılımcıların sakin şehir formunun çözüm odaklı etkilerine yaklaşımıdır.

Tablo 9. Katılımcıların Sakin Şehir Hareketine Yaklaşım Ölçeğine İlişkin Faktör Analizi Sonucu

İFADELER	<i>Eko.</i>	<i>Poz.</i>	<i>Neg.</i>	<i>Ç.O.</i>	Öz Değer	Açıklanan Varyans
Ekonomik Yaklaşım Boyutu($\bar{x}$: 3,83)						
5. Sındırgı Sakin Şehir olursa yöre halkı daha fazla ekonomik kazanç elde eder ($\bar{x}$: 3,88)	,823					
4. Sındırgı Sakin Şehir olursa bölge daha iyi tanıtılır ($\bar{x}$: 3,84)	,822					
3. Sındırgı Sakin Şehir olursa yerel halkın yaşam kalitesi yükselir ($\bar{x}$: 3,72)	,767					
6. Sındırgı Sakin Şehir olursa yörede yeni iş sahaları açılır, istihdam sağlanır ($\bar{x}$: 3,74)	,764				8,571	40,816
1. Sındırgı, daha fazla turist çekmek için Sakin Şehir olmalı($\bar{x}$: 3,85)	,745					
9. Sakin Şehir olmak, Sındırgı’da yöresel ürünleri ve el sanatlarını teşvik edebilir ($\bar{x}$: 3,98)	,671					
Pozitif Yaklaşım Boyutu ($\bar{x}$: 3,74)						
10. Sakin Şehir olmak, Sındırgı’nın tarihi-kültürel mirasların korunmasına vesile olabilir ($\bar{x}$: 3,92)		,775				
20. Sakin Şehir Sındırgı’nın kentsel dokusunun korunmasına yardımcı olabilir ($\bar{x}$: 3,78)		,765				
12. Sakin Şehir modeli sayesinde Sındırgı’daki kültür ve sanat faaliyetlerinde artış meydana gelebilir ($\bar{x}$: 3,76)		,727				
17. Sakin Şehir olmak, çevre ve doğanın korunmasına yardımcı olabilir ($\bar{x}$: 3,79)		,686				
11. Sakin Şehir olmak, Sındırgı’daki gelenek ve göreneklerin korunmasına vesile olabilir ($\bar{x}$: 3,83)		,681			2,629	12,520
22. Sakin Şehir olmak, yörede alt yapı standartlarının yükselmesine sebep olabilir ($\bar{x}$: 3,75)		,647				
21. Sakin Şehir olmak, Sındırgı’daki sanayi ve ticari faaliyetlerin çevreyle uyumlu olmasını sağlayabilir ($\bar{x}$: 3,64)		,603				
14. Sakin Şehir olmak, Sındırgılıların geleneksel yeme içme alışkanlıklarını korur ($\bar{x}$: 3,51)		,574				

Tablo 9 devamı						
İFADELER	Eko.	Poz.	Neg.	Ç.O.	Öz Değer	Açıklanan Varyans
Negatif Yaklaşım Boyutu ($\bar{x}$: 2, 61)						
13. Sakin Şehir olmak, Sındırgı’da alkol ve uyuşturucu kullanımını artırabilir ($\bar{x}$: 2,62)			,780			
15. Sakin Şehir olmak, Sındırgılıların kendi öz dilinden uzaklaşmasına sebep olabilir ($\bar{x}$: 2,44)			,776			
16. Sakin Şehir olmak, Sındırgı’daki parklar ve piknik yerlerinin kirliliğine sebep olabilir ($\bar{x}$: 2,53)			,703		1,719	8,187
8. Sındırgı Sakin Şehir olursa göç alabilir ve ben bu durumdan rahatsızlık duyarım ($\bar{x}$: 2,47)			,625			
7. Sakin Şehir olmak, Sındırgı’da pahalılık yaratabilir ($\bar{x}$: 3,03)			,625			
Çözüm Odaklı Yaklaşım ($\bar{x}$: 3, 19)						
19. Sakin Şehir olmak Sındırgı’daki ses kirliliğine çözüm olabilir ($\bar{x}$: 3,11)				,814	1,002	4,772
18. Sakin Şehir olmak, Sındırgı’nın trafik sorunu için çözüm olabilir ($\bar{x}$: 3,28)				,811		
KMO Ölçüm Yeterliliği Katsayısı: 0,904 Approx. Chi-Square: 4622,69 Df:210 Barlett’s Sphericity:0,001 Açıklanan Toplam Varyans: 66,295 Cronbach Alpha: 0,896						

Sındırgı’da yaşayan yerel halkın anket sorularına verdiği cevaplar neticesinde yapılan faktör analizi sonucunda sakin şehir olunursa bölgenin daha iyi tanıtılacağı, yöre halkının daha fazla ekonomik kazanç elde edeceği, yaşam kalitesinin yükseleceği, yeni iş sahalarının açılacağı ve bölgenin daha iyi tanıtılabileceği gibi ifadeler tek bir faktör altında toplanmıştır. Katılımcılar 9. ifadede yer alan “Sakin Şehir olmak, Sındırgı’da yöresel ürünleri ve el sanatlarını teşvik edebilir” sorusunu da ekonomik kapsamda değerlendirmiştir. Böyle bir durumun ortaya çıkmasının sebebi Sındırgı’da yer alan “Hanımeli Çarşısı”nda Sındırgı’daki yöresel ürünlerin ve el sanatlarının yer alması ve buradan ekonomik kazanç elde edilmesi olarak gösterilebilir. Bu ifadelerin ana odak noktası ekonomik kazanç ve istihdam gibi kavramlar olduğundan dolayı faktörün ismi “Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Ekonomik Özelliğinin Pozitif Etkilerine İlişkin Yaklaşımı” olmuştur. Bu faktörün Eigen değeri 8,571 ve açıklanan varyans ise %40,816 olarak belirlenmiştir.

Katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda yapılan faktör analizi sonucunda sakin şehrin sosyokültürel, çevresel ve geleneksel yönü ile ilgili olumlu ifadelerin tek bir boyutta toplandığı görülmüştür. Bu nedenle faktörün ismi “Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Sosyokültürel ve Çevresel Özelliklerinin Pozitif Etkilerine İlişkin Yaklaşımı” olmuştur. Bu faktörün Eigen değeri 2,629 ve açıklanan varyans da %12,520 olarak belirlenmiştir.

Sakin şehir olunması ile beraber Sındırgı’da alkol ve uyuşturucu kullanımının artabileceği, yerel halkın öz dilinden uzaklaşabileceği, parklar ve piknik alanlarının kirlenebileceği, Sındırgı’nın göç alabileceği ve pahalılığın ortaya çıkabileceği gibi diğer ifadelere göre nispeten daha olumsuz ifadelerin tek bir boyutta yer aldığı görülmüştür. Bu ifadelerin ortak noktası ise içersinde sakin şehir hareketinin sosyokültürel, çevresel ve ekonomik özelliklerinin negatif yanlarının olmasıdır. Bu sebepten dolayı faktörün ismi “Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Sosyokültürel, Çevresel ve Ekonomik Özelliklerinin Negatif Etkilerine İlişkin Yaklaşımı” olmuştur. Bu faktörün Eigen değeri 1,719 ve açıklanan varyans da %8,187 olarak belirlenmiştir.

Son olarak ise sakin şehrin Sındırgı’daki trafik ve ses kirliliği sorununa çözüm getirebileceği gibi ifadelerin yer aldığı boyutun ismine “Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Çözüm Odaklı Etkilerine İlişkin Yaklaşımı” ismi verilmiştir. Bu faktörün Eigen değeri 1,002 ve açıklanan varyans da %4,772 olarak belirlenmiştir.

Tablo 10. Faktör Sonuçları ve Güvenilirlik Analizi

Faktörler	Değişken Sayısı	Güvenilirlik Değeri (Alpha)
Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Ekonomik Özelliğinin Pozitif Etkilerine İlişkin Yaklaşımı	6	,897
Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Sosyokültürel ve Çevresel Özelliklerinin Pozitif Etkilerine İlişkin Yaklaşımı	8	,918
Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Sosyokültürel, Çevresel ve Ekonomik Özelliklerinin Negatif Etkilerine İlişkin Yaklaşımı	5	,749
Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Çözüm Odaklı Etkilerine Yaklaşımı	2	,761
Toplam	21	,896

Faktör analizi sonucu ortaya çıkan boyutlara bakıldığında “Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Ekonomik Özelliğinin Pozitif Etkilerine İlişkin Yaklaşımı” boyutu ve “Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Sosyokültürel ve Çevresel Özelliklerinin Pozitif Etkilerine İlişkin Yaklaşımı” boyutlarının güvenilirlik değerleri $0,80 \leq \alpha < 1,00$ aralığında olduğu için yüksek derecede güvenilir olduğu görülmektedir. Diğer iki boyut olan “Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Sosyokültürel, Çevresel ve Ekonomik Özelliklerinin Negatif Etkilerine İlişkin Yaklaşımı” ile “Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Çözüm Odaklı Etkilerine Yaklaşımı” boyutlarının ise $0,60 \leq \alpha < 0,80$ aralığında oldukları için oldukça güvenilir olduğu görülmektedir.

5.3. Katılımcıların Sakin Şehir Formuna Olan Yaklaşımına İlişkin Bulgular

Bu bölümde anket formunun B grubu sorular olarak ayrılan kısmına Sındırgı’da yaşayan yerel halkın hangi soruya ne kadar katılım gösterdikleri yüzdelik olarak belirtilmiş ve aritmetik ortalamalarına yer verilmiştir. Elde edilen sonuçlar, ifadelerin faktör analizi ile ayrılan dört boyutunda gerçekleşmiştir. Yörede yaşayan yerel halkın görüşlerine yönelik toplanan verilerin pozitif veya negatif seçenekler üzerinde yoğunlaşmaları aritmetik ortalama değerleri alınarak yorumlanmıştır.

Tablo 11. Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Ekonomik Özelliğinin Pozitif Etkilerine İlişkin Yaklaşımı Boyutu Kapsamında Elde Edilen Bulgular

İFADELER	$\bar{x}$	S.S.
1. Sındırgı, daha fazla turist çekmek için Sakin Şehir olmalı.	3,85	1,469
2. Sındırgı Sakin Şehir olursa yerel halkın yaşam kalitesi yükselir.	3,72	1,428
3. Sındırgı Sakin Şehir olursa bölge daha iyi tanıtılır.	3,88	1,443
4. Sındırgı Sakin Şehir olursa yöre halkı daha fazla ekonomik kazanç elde eder.	3,84	1,398
5. Sındırgı Sakin Şehir olursa yörede yeni iş sahaları açılır, istihdam sağlanır.	3,74	1,393
6. Sakin Şehir olmak, Sındırgı’da yöresel ürünleri ve el sanatlarını teşvik edebilir.	3,98	1,327

Tablo 11’i incelediğimizde ilk ifade olan “Sındırgı, daha fazla turist çekmek için sakin şehir olmalı” ifadesine katılımcıların %49,4’ü tamamen katılıyorum, %22,7’si çoğunlukla katılıyorum, %14,8’i hiç katılmıyorum, %7,4’ü çok az katılıyorum ve %5,7’si kısmen katılıyorum şeklinde fikir belirtmişlerdir. Aritmetik ortalamanın 3,85 olması görüşlerin pozitive eğilimli olduğunu göstermektedir. Seçeneklerin pozitif kısmının (tamamen katılıyorum, çoğunlukla katılıyorum)

toplamda %72,12lik bir oran alması Sındırgı ilçesinin daha fazla turist çekmesinde sakin şehir formunun etkin bir rol oynayacağını göstermektedir. Çıkan bu sonuç Andarabi'nin çalışmasında ortaya çıkan “cittaslow markası turist sayısının artışında etkili bir markadır” ifadesi ile de uyusmaktadır (Andarabi, 2012: 67).

İkinci ifade olan “Sındırgı sakin şehir olursa yerel halkın yaşam kalitesi yükselir” yargısına katılımcıların cevabı %41,2'si tamamen katılıyorum, %25,9'u çoğunlukla katılıyorum, %13,6'sı hiç katılmıyorum, %9,4'ü çok az katılıyorum ve %9,9'u kısmen katılıyorum şeklinde olmuştur. Aritmetik ortalamanın 3,72 olması görüşlerin pozitif eğilimli olduğunu göstermektedir. Verilen cevaplar sonucunda Sındırgı'nın sakin şehir olması durumunda yerel halkın yaşam kalitesinde bir artış olacağı söylenebilir. Bu sonuç Andarabi'nin (2012) çalışmasında ortaya çıkan “cittaslow yerel halkın yaşam kalitesinin yükseltilmesinde etkili bir modeldir” yargısıyla örtüşmektedir. Ayrıca bu sonuç Öztürk'ün (2012) çalışmasında, Seferihisar'da sakin şehir olunduktan sonra yaşam kalitesinin yükseldiği sonucuyla da desteklenmektedir.

Üçüncü ifademizdeki “Sındırgı sakin şehir olursa bölge daha iyi tanıtılır” yargısına katılımcıların %51,1'i tamamen katılıyorum, %20,2'si çoğunlukla katılıyorum, %13,1 hiç katılmıyorum, %8,2'si çok az katılıyorum ve %7,4'ü kısmen katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Aritmetik ortalama 3,88 ile bu grup soruların ikinci en fazla algılanan sorusu olmuştur. Bu da katılımcıların Sındırgı sakin şehir olursa bölgenin çok daha iyi tanıtılacağını düşündükleri anlamına gelmektedir.

Dördüncü ifadedeki “Sındırgı sakin şehir olursa yöre halkı daha fazla ekonomik kazanç elde eder” yargısında katılımcılar %44,9 tamamen katılıyorum, %26,4 çoğunlukla katılıyorum, %13,1 hiç katılmıyorum, %9,1 kısmen katılıyorum ve %6,5 çok az katılıyorum şıklarını tercih etmişlerdir. Aritmetik ortalama 3,84 olduğundan katılımcıların Sındırgı'nın sakin şehir olması durumunda yöre halkının daha fazla ekonomik kazanç elde edeceğini düşündükleri söylenebilir. Ayça Öztürk'ün yaptığı çalışmada da katılımcılar Seferihisar'ın sakin şehir olduktan sonra ekonomik anlamda olumlu bir değişim içerisinde olduğunu belirtmişlerdir (Öztürk, 2012: 148). Bu sonuç, araştırmadan elde edilen bilgileri destekleri niteliktedir.

Beşinci ifadede yer alan “Sındırgı sakin şehir olursa yörede yeni iş sahaları açılır, istihdam sağlanır” yargısına katılımcılar %39,8 ile tamamen katılıyorum, %29 ile çoğunlukla katılıyorum, %13,1 ile hiç katılmıyorum, %9,9 ile kısmen katılıyorum

ve %8,2 çok az katılıyorum şıklarını tercih etmişlerdir. Aritmetik ortalamanın 3,74 olmasıyla bu seçenekte de pozitif bir yaklaşım görülmektedir. Böylece sakin şehrin ekonomik özelliğinin pozitif etkilerine yönelik yaklaşımların incelendiği bu tabloda diğer şıklarda olduğu gibi katılımcılar bu yargıya da sıcak yaklaşmış ve Sındırgı'nın sakin şehir olması durumunda yörede yeni iş sahalarının açılacağını ve istihdam sağlanarak bölge halkının ekonomik olarak fayda göreceğini düşünmüşlerdir.

Son ifadede yer alan “Sakin Şehir olmak, Sındırgı’da yöresel ürünleri ve el sanatlarını teşvik edebilir.” yargısına ise katılımcıların %49,1’i tamamen katılıyorum, %26,7’si çoğunlukla katılıyorum, %10,2’si hiç katılıyorum, %7,1’i kısmen katılıyorum ve %6,8’i çok az katılıyorum tercihlerinde bulundukları görülmüştür. Bu ifadenin aritmetik ortalaması 3,98 olduğu ve bu boyutta yer alan en pozitif yargı olduğu görülmektedir.

Tablo 12. Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Sosyokültürel ve Çevresel Özelliklerinin Pozitif Etkilerine İlişkin Yaklaşımı Boyutu Kapsamında Elde Edilen Bulgular

İFADELER	$\bar{x}$	S.S
1. Sakin Şehir olmak, Sındırgı’nın tarihi-kültürel mirasların korunmasına vesile olabilir.	3,92	1,353
2. Sakin Şehir olmak, Sındırgı’daki gelenek ve göreneklerin korunmasına vesile olabilir.	3,79	1,403
3. Sakin Şehir modeli sayesinde Sındırgı’daki kültür ve sanat faaliyetlerinde artış meydana gelebilir.	3,76	1,412
4. Sakin Şehir olmak, Sındırgılıların geleneksel yeme içme alışkanlıklarını korur.	3,51	1,359
5. Sakin Şehir olmak, çevre ve doğanın korunmasına yardımcı olabilir.	3,83	1,297
6. Sakin Şehir Sındırgı’nın kentsel dokusunun korunmasına yardımcı olabilir.	3,78	1,328
7. Sakin Şehir olmak, Sındırgı’daki sanayi ve ticari faaliyetlerin çevreyle uyumlu olmasını sağlayabilir.	3,64	1,393
8. Sakin Şehir olmak, yörede alt yapı standartlarının yükselmesine sebep olabilir.	3,75	1,387

Tablo 12’deki ilk ifade olan “Sakin şehir olmak, Sındırgı’nın tarihi ve kültürel miraslarının korunmasına vesile olabilir” yargısına katılımcılar %47,2 tamamen katılıyorum, %27,6 çoğunlukla katılıyorum, %10,2 hiç katılmıyorum, %9,7 çok az katılıyorum ve %5,4 kısmen katılıyorum şeklinde tercihte bulunmuşlardır. Aritmetik ortalamanın da 3,92 olması ile pozitif etkilere ilişkin yaklaşımı ölçen bu

boyutta en yüksek değere sahip yargıdır. Tamamen katılıyorum ve çoğunlukla katılıyorum gibi pozitif yargıların %74,8 aldıkları yüksek orana dayanarak katılımcıların; sakin şehir olmanın, Sındırgı'nın tarihi ve kültürel miraslarını korumaya yardımcı olacağını düşündükleri söylenebilir. Bu sonuç Andarabi'nin çalışmasında ortaya koyduğu “sakin şehir markasına sahip şehirlerde kültür miraslarının korunmasında turizmin olumlu bir etkisi olduğu” yargısıyla uyushmaktadır (Andarabi, 2012: 69). Sakin şehir olan yerlerde turizm anlamında hareketlilik yaşanması, hammaddesi doğa ve kültürel çevre olan turizm sektörünün bu alanda koruyucu bir rol üstlenebileceği her iki çalışmada da vurgulanmıştır. Çakar'ın (2016) çalışmasında Seferihisar'da yapılan çalışmalarla tarihi yapıların geri kazandırıldığına altı çizilmiştir.

İkinci ifadede “Sakin Şehir olmak, Sındırgı'daki gelenek ve göreneklerin korunmasına vesile olabilir” yargısına katılımcılar %42,6 tamamen katılıyorum, 28,1 çoğunlukla katılıyorum, 12,5 hiç katılmıyorum, %9,7 çok az katılıyorum ve %7,1 kısmen katılıyorum şeklinde tercihte bulunmuşlardır. Katılımcılar sakin şehir olmanın Sındırgı'daki gelenek ve göreneklerin korunmasına yardımcı olacağını düşünmektedirler. Bu sonuç Andarabi'nin çalışmasında belirttiği “Cittaslow markasına sahip şehirde yaşayan yerel halkın kendi öz değerlerini koruduğu” sonucu ile örtüşmektedir (Andarabi, 2012: 69). Öztürk'ün yaptığı çalışmada da Seferihisar'ın sakin şehir olduktan sonra geleneksel değerlerini yeniden kazanmaya başladığı vurgulanmıştır (Öztürk, 2012: 154)

Üçüncü ifadede “Sakin Şehir modeli sayesinde Sındırgı'daki kültür ve sanat faaliyetlerinde artış meydana gelebilir” yargısına katılımcılar %42,9 tamamen katılıyorum, %25 çoğunlukla katılıyorum, %13,1 hiç katılmıyorum, %10,8 kısmen katılıyorum ve %8,2 çok az katılıyorum şeklinde cevap vermişlerdir. Katılımcılar sakin şehir modelinin uygulanması halinde Sındırgı'daki kültür ve sanat faaliyetlerinde artış meydana geleceğini düşünmektedirler. Sakin şehir kriterlerinde yerel kültürü tanımak ve korumak adına düzenlenen sanatsal faaliyetler önem arz etmektedir (Andarabi, 2012: 69). Bu sonuç Öztürk'ün çalışmasında vurguladığı; Seferihisar'da sakin şehir olunduktan sonra gerçekleşen festivallerle, tanıtım çalışmalarıyla ve çeşitli projelerle yerel kimliğin ortaya çıkmaya başladığı sonucuyla örtüşmektedir (Öztürk, 2012).

Dördüncü ifadede yer alan “Sakin Şehir olmak, Sındırgılıların geleneksel yeme içme alışkanlıklarını korur” yargısına katılımcıların %33,5 çoğunlukla katılıyorum, %27,3 tamamen katılıyorum, %16,5 kısmen katılıyorum, %14,8 hiç katılmıyorum ve %8 çok az katılıyorum şeklinde cevap verdikleri görülmüştür. Katılımcılar sakın şehir olmanın Sındırgılıların yeme içme alışkanlıklarını koruyacağını düşünmektedirler. Bu ifadede aritmetik ortalama 3,51 ile en düşük değere sahiptir. Sakin şehrin sosyokültürel ve çevresel özelliklerin pozitif etkilerine olan yaklaşımı ölçen bu boyutta katılımcıların bu soruyu diğer sorulara göre daha az anlaşılır bulduğu söylenebilir. Bu sonuç Andarabi’nin çalışmasında katılımcıların “sakın şehir olan yerlerde turizm, yöredeki geleneksel yeme-içme alışkanlıklarını değiştirmektedir” yargısına olumsuz görüş bildirmeleri sebebi ile bu çalışmada elde edilen sonuç ile uyduğu gözlenmektedir (Andarabi, 2012: 68).

Beşinci ifadedeki “Sakin Şehir olmak, çevre ve doğanın korunmasına yardımcı olabilir” yargısına katılımcılar %40,3 tamamen katılıyorum, %28,4 çoğunlukla katılıyorum, %14,8 kısmen katılıyorum, %9,9 hiç katılmıyorum ve %6,5 çok az katılıyorum şeklinde cevap vermişlerdir. Katılımcılar sakın şehir olmanın çevre ve doğanın korunmasına yardımcı olabileceğini düşünmektedirler. Bu sonuç Andarabi’nin çalışmasında katılımcıların “sakın şehirlerde turizm çevre ve doğanın kirlenmesine neden olmaktadır” yargısına olumsuz görüş bildirerek aksi yönde düşündüklerini belirttiğinden, bu çalışmada ortaya çıkan Sındırgı’nın sakın şehir olması durumunda çevre ve doğanın korunmasına yardımcı olabileceği sonucu ile örtüşmektedir (Andarabi, 2012: 73).

Altıncı ifadede yer alan “Sakin Şehir Sındırgı’nın kentsel dokusunun korunmasına yardımcı olabilir” yargısına katılımcılar %38,1 tamamen katılıyorum, %31,2 çoğunlukla katılıyorum, %12,2 kısmen katılıyorum, %11,4 hiç katılmıyorum ve %7,1 çok az katılıyorum şeklinde cevap vermişlerdir. Katılımcılar sakın şehir formunun Sındırgı’nın kentsel dokusunun korunmasına yardımcı olabileceğini düşünmektedirler. Bu sonuç Andarabi’nin çalışmasında katılımcıların “sakın şehirlerde turizm, kentsel dokunun bozulmasına sebep olmaktadır” yargısına olumsuz görüş bildirdikleri için, bu çalışmada ortaya çıkan sonuç ile örtüşmektedir (Andarabi, 2012: 74).

Yedinci ifadedeki “Sakin Şehir olmak, Sındırgı’daki sanayi ve ticari faaliyetlerin çevreyle uyumlu olmasını sağlayabilir” yargısına katılımcılar %35,2 tamamen katılıyorum, %30,4 çoğunlukla katılıyorum, %13,6 hiç katılmıyorum, %11,6 kısmen katılıyorum ve %9,1 çok az katılıyorum şeklinde cevap vermişlerdir. Katılımcılara göre sakin şehir olmak Sındırgı’daki sanayi ve ticari faaliyetlerin çevreyle uyumlu olmasını sağlayacaktır. Andarabi’nin çalışmasında katılımcıların “sakin şehirlerde turizm çevreye zarar veren ticari ve sanayi faaliyetlerin gelişmesine sebebiyet vermektedir” yargısına olumsuz görüş bildirdiklerinden, bu çalışmada ortaya çıkan sonuç ile örtüşmektedir (Andarabi, 2012: 74).

Son ifadedeki “Sakin Şehir olmak, yörede alt yapı standartlarının yükselmesine sebep olabilir” yargısına katılımcılar %41,2 tamamen katılıyorum, %25,3 çoğunlukla katılıyorum, %14,2 kısmen katılıyorum, %13,1 hiç katılmıyorum ve %6,2 çok az katılıyorum şeklinde cevap vermişlerdir. Katılımcılar sakin şehir olmanın Sındırgı’daki alt yapı standartlarını yükselteceğini düşünmektedirler. Bu sonuç Andarabi’nin çalışmasında ortaya koyduğu “sakin şehirlerde turizm, bölgede alt yapı standartlarının yükselmesine sebep olmaktadır” yargısı ile örtüşmektedir (Andarabi, 2012: 71).

Tablo 13. Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Sosyokültürel, Çevresel ve Ekonomik Özelliklerinin Negatif Etkilerine İlişkin Yaklaşımı Boyutu Kapsamında Elde Edilen Bulgular

İFADELER	$\bar{x}$	S.S.
1. Sakin Şehir olmak, Sındırgı’da pahalılık yaratabilir.	3,03	1,429
2. Sındırgı Sakin Şehir olursa göç alabilir ve ben bu durumdan rahatsızlık duyarım.	2,47	1,502
3. Sakin Şehir olmak, Sındırgı’da alkol ve uyuşturucu kullanımını artırabilir.	2,62	1,485
4. Sakin Şehir olmak, Sındırgılıların kendi öz dilinden uzaklaşmasına sebep olabilir.	2,44	1,451
5. Sakin Şehir olmak, Sındırgı’daki parklar ve piknik yerlerinin kirliliğine sebep olabilir.	2,53	1,509

Tablo 13’teki ilk ifade olan “Sakin Şehir olmak, Sındırgı’da pahalılık yaratabilir” yargısına katılımcılar %27 çoğunlukla katılıyorum, %23,3 hiç katılmıyorum, %19 kısmen katılıyorum, %17,6 tamamen katılıyorum ve %13,1 çok az katılıyorum şeklinde cevap vermişlerdir. Tamamen katılıyorum ve çoğunlukla katılıyorum gibi pozitif yargıların oranı toplamda %44,6, hiç katılmıyorum ve çok az

katılıyorum gibi negatif yargıların oranı ise %36,4'tür. Frekanslara baktığımızda katılımcılar sakın şehir olmanın Sındırgı'da pahalılık yaratabileceğini düşünmektedirler. Bu sorunun aritmetik ortalaması tüm boyutlar ve sorular arasında 3,03 ile en düşük ortalamalardan birine sahiptir. Bu nedenle katılımcıları arada bırakan ve net yargılar vermekten uzak durdukları yargılardan biri konumundadır. Bu ifade ayrıca Knox'un çalışmasında belirtmiş olduğu, sakın şehirlerin ziyaretçi sayılarının artması ile beraber bölgede pahalılık yaşanabileceği ifadesiyle de örtüşmektedir (Knox, 2005). Ayrıca bu sonuç Andarabi'nin çalışmasında belirttiği "sakın şehirlerde turizmin, orta düzeyde pahalılık yaratıcı etkisi olduğu düşüncesinin varlığı" sonucu ile örtüşmektedir (Andarabi, 2012: 72). Öztürk'ün yaptığı çalışmada da Seferihisar'ın sakın şehir olmasıyla beraber pahalılık sorunu yaşadığı vurgulanmıştır (Öztürk, 2012).

İkinci ifadede "Sındırgı Sakin Şehir olursa göç alabilir ve ben bu durumdan rahatsızlık duyarım" yargısını katılımcılar %42,9 hiç katılmıyorum, %17,3 çoğunlukla katılıyorum, %15,3 kısmen katılıyorum, %13,1 tamamen katılıyorum ve %10,8 çok az katılıyorum şeklinde cevap vermişlerdir. Sakin şehirlerde turizm, ikinci konut satışının artışına sebep olabilir (Andarabi, 2012: 70). Katılımcılar Sındırgı'nın sakın şehir olmasıyla beraber göç alması durumunda bundan rahatsızlık duymayacaklarını belirtmişlerdir.

Üçüncü ifadedeki "Sakin Şehir olmak, Sındırgı'da alkol ve uyuşturucu kullanımını artırabilir" yargısına ise katılımcılar %37,8 hiç katılmıyorum, %21,3 çoğunlukla katılıyorum, %18,5 kısmen katılıyorum, %13,1 tamamen katılıyorum ve %9,4 çok az katılıyorum şeklinde cevap vermişlerdir. Katılımcılar sakın şehir olmanın Sındırgı'da alkol ve uyuşturucu kullanımını artırmayacağını düşünmektedirler. Bu sonuç Andarabi'nin çalışmasında katılımcıların "sakın şehirlerde turizm, alkol ve uyuşturucu kullanımını artırmaktadır" yargısına olumsuz görüş bildirdikleri için, bu çalışmada elde edilen sonuç ile örtüştüğü söylenebilir (Andarabi, 2012: 68).

Dördüncü ifadede yer alan "Sakin Şehir olmak, Sındırgılıların kendi öz dilinden uzaklaşmasına sebep olabilir" yargısına katılımcılar %41,2 hiç katılmıyorum, %19 çoğunlukla katılıyorum, %14,5 oranda çok az katılıyorum ve kısmen katılıyorum seçenekleri eşit ve %10,8 tamamen katılıyorum seçeneklerini

işaretlemişlerdir. Katılımcılar sakin şehir olmanın Sındırgılıları kendi öz dillerinden uzaklaşmasına sebep olmayacağını düşünmektedirler, 2,44'lük aritmetik ortalama ise bu boyuttaki en net yargı olma özelliğini taşımaktadır. Bu sonuç Andarabi'nin çalışmasında katılımcıların “sakin şehirlerde turizm, bölge sakinlerinin kendi öz dilinden uzaklaşmasına neden olmaktadır” yargısına olumsuz görüş bildirdikleri için, bu araştırmada elde edilen sonuç ile örtüşmektedir (Andarabi, 2012: 68).

Bu boyutta yer alan son soru olan “Sakin Şehir olmak, Sındırgı'daki parklar ve piknik yerlerinin kirliliğine sebep olabilir” yargısına katılımcılar %40,1 hiç katılmıyorum, %20,2 çoğunlukla katılıyorum, %14,2 çok az katılıyorum, %13,6 tamamen katılıyorum ve %11,9 kısmen katılıyorum şeklinde cevap vermişlerdir. Katılımcılar sakin şehir olmanın Sındırgı'daki park ve piknik yerlerinin kirliliğine sebep olmayacağını düşünmektedirler. Bu sonuç Andarabi'nin çalışmasında ulaşılan katılımcıların “sakin şehirlerde turizm, parklar, sahiller ve piknik yerlerinin kirliliğine sebep olmaktadır” yargısına olumsuz görüş bildirdiklerinden dolayı, bu çalışmada ortaya çıkan sonuç ile örtüştüğü gözlemlenmektedir (Andarabi, 2012: 73).

Tablo 14. Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Çözüm Odaklı Etkilerine Yaklaşımı Boyutu Kapsamında Elde Edilen Bulgular

İFADELER	$\bar{x}$	S.S.
1. Sakin Şehir olmak, Sındırgı'nın trafik sorunu için çözüm olabilir.	3,11	1,475
2. Sakin Şehir olmak Sındırgı'daki ses kirliliğine çözüm olabilir.	3,28	1,483

Tablo 14'te sakin şehrin çözüm odaklı etkilerine yaklaşım boyutunda yer alan ve ilk sorusu “Sakin Şehir olmak, Sındırgı'nın trafik sorunu için çözüm olabilir” ifadesidir. Katılımcılar bu ifadeye %23,6 oranında hiç katılmıyorum, %23 oranında tamamen katılıyorum, %21,9 oranında çoğunlukla katılıyorum, %21,6 oranında kısmen katılıyorum ve %9,9 oranında çok az katılıyorum cevaplarını vermişlerdir. Sonuçlara baktığımızda “hiç katılmıyorum” ve “tamamen katılıyorum” cevaplarının birbirlerine yakın oranda olduğu görülmektedir. Aritmetik ortalamaya baktığımızda ise 3,11 değerle sonuçların ortalama değer olan 3 değerinden fazla olduğu ve pozitif bir yaklaşımda olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bilgilere dayanarak katılımcıların, sakin şehir olmanın Sındırgı'nın trafik sorunu için bir çözüm olabileceğini düşündüğü söylenebilir.

İkinci ifadedeki “Sakin Şehir olmak Sındırgı’daki ses kirliliğine çözüm olabilir” yargısına katılımcılar %31 tamamen katılıyorum, %18,kısmen katılıyorum, %17,6 hiç katılmıyorum, %16,8 çoğunlukla katılıyorum ve %15,9 çok az katılıyorum cevabı vermişlerdir. Katılımcılar sakın şehir olmanın Sındırgı’daki ses kirliliğine çözüm olabileceğini düşünmektedirler.

5.4. Hipotezlerin Test Edilmesine İlişkin Bulgular

Bu bölümünde katılımcıların kişisel özelliklerine göre, anket formunda yer alan soruların 4 boyutuna verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir farkın gerçekleşme durumu incelenecektir. İki grup arasındaki farkı bulmak için veriler karşılaştırılırken Bağımsız İki Örnek T Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi testi uygulanmıştır.

Katılımcıların demografik özelliklerini gösteren değişkenlerde, örneklem sayısı içerisinde yetersiz sayıda kalan birtakım ifadeler diğer ifadelere birleştirilmiştir. Bu ifadeler şu şekildedir; katılımcıların yaş durumunu gösteren yaş değişkeninde ise “18 yaş altı” ifadesini seçen katılımcılar (9), 18-25 yaş aralığındaki katılımcılarla birleştirilmiştir. Katılımcıların eğitim durumunu gösteren “eğitim durumu” değişkeninde “okumamış” (2) ve “yüksek lisans/doktora” (14) ifadelerini seçen katılımcılar sırasıyla “ilköğretim” ve “üniversite” ifadesini seçen katılımcılarla birleştirilmiştir. Son olarak “gelir durumu” değişkeninde “4500 TL ve üzeri” ifadesi (7), “2501-4500 TL” ifadesi ile birleştirilmiştir.

Tablo 15. Demografik Özelliklere Göre Katılımcıların Sakin Şehir Hareketine Yaklaşımları Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığının Belirlenmesine Yönelik T Testi ve ANOVA

Faktörler	T Testi	Tek Yönlü Varyans Analizi					
	Cinsiyet	Medeni Durum	Yaş	Eğitim Durumu	İş Durumu	Gelir Durumu	İkamet Etme Süresi
Ekonomik	0,248	0,011	0,300	0,848	0,261	0,275	0,565
Pozitif	0,585	0,024	0,180	0,997	0,269	0,947	0,011
Negatif	0,503	0,842	0,045	0,338	0,020	0,184	0,903
Çözüm Odaklı	0,057	0,353	0,464	0,590	0,604	0,839	0,014

p < 0,05

Yapılan Bağımsız İki Örnek T Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) neticesinde elde edilen veriler tablo 15’teki gibidir. Bağımsız İki Örnek Testi

sonucunda veri setindeki dört boyutun hiçbirinde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) sonucunda ise bulunan anlamlı farklar şu şekildedir: Sakin şehir hareketinin; Ekonomik özelliğinin pozitif etkisi ile katılımcıların medeni durumu, Sosyokültürel ve çevresel özelliklerinin pozitif etkisi ile medeni durum ve ikamet etme süresi özellikleri, Sosyokültürel, çevresel ve ekonomik özelliklerinin negatif etkisi ile yaş ve iş durumu, Çözüm odaklı etki ile ikamet etme süresi özelliği arasındadır.

H₁: Katılımcıların sakın şehir formunun ekonomik özelliğinin pozitif etkilerine ilişkin yaklaşımı bireysel özelliklere göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermektedir.

Tablo 16. Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Ekonomik Özelliğinin Pozitif Etkilerine İlişkin Yaklaşımı ile Medeni Durum Değişkeni Arasındaki Anlamlı Farklılıklar

<i>Grup</i>	<i>n</i>	<i>$\bar{x}$</i>	<i>SS</i>
Evli	230	3,787	1,187
Bekâr	108	3,953	1,172
Boşanmış	14	2,928	1,599

<i>Varyans Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>SS</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>P</i>	<i>Anlamlı Fark</i>
Gruplar Arası	13,216	2	6,608	4,585	,011	Evli/Boşanmış
Gruplar İçi	502,978	349	1,441			Bekâr/Boşanmış
Toplam	516,194	351				

Yapılan varyans analizi sonucunda $F_{(2-349)}=4,585$, $p<0,05$ istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu farkın kaynağını belirlemek için öncelikle homojen dağılım testi yapılmış ve $p=0,300$ olduğu için Post Hoc testlerinden Tukey Testi kullanılmıştır. Evli=3,787 & Boşanmış= 2,928 medeni halleri arasında $p=0,025$ ve Bekâr= 3,953 & Boşanmış= 2,928 medeni halleri arasında $p=0,008$ anlamlı farklılık bulunmuştur. Bunlar sonucunda, katılımcıların medeni halleri bakımından sakın şehir formunun ekonomik özelliğinin pozitif etkilerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılık olduğu ulaşılan bulgular doğrultusunda ispatlanmıştır. H₁ hipotezi kabul edilmiştir.

H₂: Katılımcıların sakın şehir formunun sosyokültürel ve çevresel özelliklerinin pozitif etkilerine ilişkin yaklaşımı bireysel özelliklere göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermektedir.

Tablo 17. Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Sosyokültürel ve Çevresel Özelliklerinin Pozitif Etkilerine İlişkin Yaklaşımı ile Medeni Durum Değişkeni Arasındaki Anlamlı Farklılıklar

<i>Grup</i>	<i>n</i>	<i>$\bar{x}$</i>	<i>SS</i>
Evli	230	3,714	1,136
Bekâr	108	3,900	0,950
Boşanmış	14	3,089	1,100

<i>Varyans Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>SS</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>P</i>	<i>Anlamlı Fark</i>
Gruplar Arası	8,840	2	4,420	3,781	,024	
Gruplar İçi	407,984	349	1,169			Bekâr/Boşanmış
Toplam	416,825	351				

Yapılan varyans analizi sonucunda $F_{(4-347)}=3,781$, $p<0,05$ anlamlı farklılık istatistiksel olarak bulunmuştur. Farklılığın kaynağını tespit etmek önce homojen dağılım testi yapılmış ve sonuç $p=0,036$ olduğu için Post Hoc testlerinden Games Howell Testi kullanılmış ve Bekar = 3,900 & Boşanmış = 3,089 medeni halleri arasında $p=0,046$ anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu bilgiler ışığında katılımcıların medeni durum bakımından sakin şehir formunun sosyokültürel ve çevresel özelliklerinin pozitif etkilerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılık olduğu belirlenen bulgular doğrultusunda ispatlanmıştır. H_2 hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 18. Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Sosyokültürel ve Çevresel Özelliklerinin Pozitif Etkilerine İlişkin Yaklaşımı ile İkamet Etme Süresi Değişkeni Arasındaki Anlamlı Farklılıklar

<i>Grup</i>	<i>n</i>	<i>$\bar{x}$</i>	<i>SS</i>
1 yıldan az	22	3,511	1,087
1-5 yıl	50	3,610	1,146
6-10 yıl	28	3,526	1,012
11-15 yıl	32	3,984	1,072
16-20 yıl	30	3,216	1,323
20'den fazla	190	3,886	1,018

<i>Varyans Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>SS</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>P</i>	<i>Anlamlı Fark</i>
Gruplar Arası	17,439	5	3,488	3,022	,011	
Gruplar İçi	399,385	346	1,154			16-20/20+
Toplam	416,825	351				

Yapılan varyans analizi sonucunda $F_{(5-346)}=3,022$, $p<0,05$ anlamlı farklılık istatistiksel olarak bulunmuştur. Farklılığın kaynağını tespit etmek amacıyla homojen dağılım testi $p=0,188$ olduğu için Post Hoc testlerinden Tukey Testi kullanılmış ve 16-20 yıl arası ikamet edenler= 3,216 & 20 yıldan fazla ikamet edenler= 3,886 arasında ($p=0,02$) anlamlı farklılık bulunmuştur. Sonuç olarak katılımcıların ikamet etme süreleri bakımından sakin şehir formunun sosyokültürel ve çevresel özelliklerinin pozitif etkilerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılık olduğu ulaşılan bulgular doğrultusunda ispatlanmıştır. H_2 hipotezi kabul edilmiştir.

H_3 : Katılımcıların sakin şehir formunun sosyokültürel, çevresel ve ekonomik özelliklerinin negatif etkilerine ilişkin yaklaşımı bireysel özelliklere göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermektedir.

Tablo 19. Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Sosyokültürel, Çevresel ve Ekonomik Özelliklerinin Negatif Etkilerine İlişkin Yaklaşımı ile Yaş Değişkeni Arasındaki Anlamlı Farklılıklar

<i>Grup</i>	<i>n</i>	<i>$\bar{x}$</i>	<i>SS</i>
18 Yaş altı	9	3,266	0,761
18-25	66	2,754	0,892
26-35	97	2,744	1,004
36-45	89	2,505	1,097
46 Yaş ve üzeri	91	2,433	1,110

<i>Varyans Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>SS</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>P</i>	<i>Anlamlı Fark</i>
Gruplar Arası	10,805	4	2,701	2,531	,045	
Gruplar İçi	370,311	347	1,067			
Toplam	381,116	351				

Yapılan varyans analizi sonucunda $F_{(4-347)}=2,531$, $p<0,05$ istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Ancak hesaplanan küçük etki büyüklüğünden (Eta kare= 0.02) hareketle bu farkın uygulamada anlamlı olmadığı söylenebilir. Dolayısıyla grupların ölçülen özellik açısından benzer olduğu sonucuna varılabilir. Bu nedenle H_3 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 20. Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Sosyokültürel, Çevresel ve Ekonomik Özelliklerinin Negatif Etkilerine İlişkin Yaklaşımı ile İş Durumu Değişkeni Arasındaki Anlamlı Farklılıklar

<i>Grup</i>	<i>n</i>	<i>$\bar{x}$</i>	<i>SS</i>
Esnaf	12	2,750	0,942
Kamu	116	2,417	1,069
Özel Sektör	25	2,952	0,777
Öğrenci	28	2,564	0,869
Ev Hanımı	94	2,566	1,092
Çiftçi/Hayvancı	8	3,475	1,556
İşçi	18	2,622	0,979
Emekli	20	2,730	0,943
Serbest Meslek	12	3,366	0,702
Çalışmıyor	19	2,618	0,980

<i>Varyans Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>SS</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>P</i>	<i>Anlamlı Fark</i>
Gruplar Arası	21,043	9	2,338	2,221	,020	Kamu/S.Meslek
Gruplar İçi	360,073	342	1,053			
Toplam	381,116	351				

Yapılan varyans analizi sonucunda $F_{(9-342)}=2,221$, $p<0,05$ istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Farklılığın kaynağını tespit etmek amacıyla öncelikle homojen dağılım testi yapılmış ve $p=0,016$ olduğu için Post Hoc testlerinden Games Howell Testi uygulanmıştır. Kamu sektöründe çalışanlar ile serbest meslek çalışanları arasında $p=0,016$ anlamlı farklılığı bulunduğu için H_3 hipotezi kabul edilmiştir.

H_4 : Katılımcıların sakın şehir formunun çözüm odaklı etkilerine ilişkin yaklaşımı bireysel özelliklere göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermektedir.

Tablo 21. Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Çözüm Odaklı Etkilerine İlişkin Yaklaşımı ile İkamet Etme Süresi Değişkeni Arasındaki Anlamlı Farklılıklar

<i>Grup</i>	<i>n</i>	<i>$\bar{x}$</i>	<i>SS</i>
1 yıldan az	22	2,500	0,925
1-5 yıl	50	3,030	1,412
6-10 yıl	28	3,000	1,452
11-15 yıl	32	3,687	1,075
16-20 yıl	30	2,933	1,412
20'den fazla	190	3,300	1,318

<i>Varyans Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>SS</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>P</i>	<i>Anlamlı Fark</i>
Gruplar	24,959	5	4,992	2,904	,014	1-/11-15
Gruplar İçi	594,847	346	1,719			1-/20+
Toplam	619,806	351				

Yapılan varyans analizi sonucunda $F_{(5-346)}=0,014$, $p<0,05$ anlamlı farklılık istatistiksel olarak bulunmuştur. Farklılığın kaynağını tespit etmek amacıyla öncelikle homojen dağılım testi yapılmış ve $p=0,026$ olduğu için Post Hoc testlerinden Games Howell Testi kullanılmıştır. 1 yıldan az ikamet edenler ile 11-15 yıl arası ikamet edenler arasında $p=0,001$, 1 yıldan az ikamet edenler ile 20 yıldan süredir ikamet edenler arasında ise $p=0,011$ anlamlı farklılık bulunmuştur. Sonuç olarak katılımcıların ikamet etme süreleri bakımından sakın şehir formunun çevre odaklı etkilerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılık olduğu ulaşılan bulgular doğrultusunda ispatlanmıştır. H_4 hipotezi kabul edilmiştir.

5.5. Hipotezlerin Test Sonuçlarına İlişkin Bulgular

Hipotezlerin test edilmesine ilişkin gerçekleştirilen Bağımsız İki Grup T Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi neticesinde yapılan faktör analizi sonucunda ortaya çıkan boyutlar ile katılımcıların bireysel özelliklerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Katılımcıların sakın şehir formunun ekonomik özelliğinin pozitif etkilerine ilişkin yaklaşımı medeni duruma göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermektedir. Katılımcıların sakın şehir formunun sosyokültürel ve çevresel özelliklerinin pozitif etkilerine ilişkin yaklaşımı medeni durum ve ikamet etme sürelerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermektedir. Katılımcıların sakın şehir formunun sosyokültürel, çevresel ve ekonomik

özelliklerinin negatif etkilerine ilişkin yaklaşımı yaş ve iş durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermektedir. Son olarak katılımcıların sakin şehir formunun çözüm odaklı etkilerine ilişkin yaklaşımı ikamet etme süresine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermektedir. Tablo 22’de elde edilen bilgiler doğrultusunda hipotezlerin kabul, kısmen kabul ve ret durumları gösterilmiştir.

Tablo 22. Hipotez Sonuç Tablosu

Hipotezler	Kabul	Kısmen Kabul	Ret
H₁: Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Ekonomik Özelliğinin Pozitif Etkilerine İlişkin Yaklaşımı Bireysel Özelliklere Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Farklılıklar Göstermektedir.		✓	
H₂: Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Sosyokültürel Ve Çevresel Özelliklerinin Pozitif Etkilerine İlişkin Yaklaşımı Bireysel Özelliklere Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Farklılıklar Göstermektedir.		✓	
H₃: Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Sosyokültürel, Çevresel Ve Ekonomik Özelliklerinin Negatif Etkilerine İlişkin Yaklaşımı Bireysel Özelliklere Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Farklılıklar Göstermektedir.		✓	
H₄: Katılımcıların Sakin Şehir Formunun Çözüm Odaklı Etkilerine İlişkin Yaklaşımı Bireysel Özelliklere Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Farklılıklar Göstermektedir.		✓	

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

“Balıkesir Sındırgı İlçesinde Yaşayan Yerel Halkın Sakin Şehir Hareketine Yaklaşımı” konulu bu araştırmanın birinci bölümünde turizm ile ilgili temel kavramlar, ikinci bölümünde ise sürdürülebilirlik ve sakin şehir konularına işlenmiş olup, sürdürülebilirlik kavramı ve sürdürülebilir turizm kavramları incelenerek sakin şehir konusu ayrıntısı ile irdelenmiştir. Araştırmanın üçüncü bölümü araştırmanın evreni hakkında genel bilgileri kapsamaktadır. Araştırmanın dördüncü kısmında ise yöntem hakkında bilgiler verilmiştir.

Araştırmanın beşinci kısmı verilerin analizi ve bulgulara ilişkin sonuçların incelendiği kısımdır. Araştırmaya katılan bireylerin % 47,7’si kadın katılımcılar % 52,3’ü ise erkek katılımcılardır. Katılımcıların % 65,3’lük kısmını evliler oluşturmaktadır. Katılımcıların yaş aralıklarının oranlarının birbirilerine yakın oldukları görülmüştür. Buna göre %27,6 ile 26-35 yaş aralığı başı çekerken, 46 yaş ve üzeri %25,9, 36-45 yaş aralığı ise %25,2 ile en yüksek yaş aralığı değerlerine sahiptirler. Katılımcıların iş durumuna baktığımızda büyük çoğunluğu % 33 ile kamu sektörü çalışanları, % 26,7 ile de ev hanımları oluşturmaktadırlar. Eğitim durumunda ise üniversite mezunları %40,9 ile ilk sırayı alırken, lise mezunları 37,5 ile en fazla ikinci çoğunluğa sahip katılımcı grubudur. Katılımcıların gelir durumlarında ise 1400 TL ve altı aylık geliri olanlar %46,6 ile ilk sırada yer almaktadır. 1400 TL ve altı aylık gelire sahip olanların, üniversite mezunlarının çoğunlukta olmasına rağmen bu derece yüksek olmasının sebebinin araştırmaya ev hanımlarının yüksek katılım oranı gösterilebilir. Son olarak ise katılımcıların ikamet etme süreleri incelendiğinde büyük çoğunluğun %54 ile Sındırgı’da 20 yıldan fazla süredir ikamet edenler olduğu görülmektedir.

Araştırmada katılımcıların Sındırgı’da turizme ve sakin şehir hareketine yaklaşımları da incelenmiştir. Katılımcılar %88,1’lik büyük bir oranla Sındırgı’da turist yoğunluğunun çok fazla olduğunu düşünmemektedirler. Ayrıca Sındırgı’nın sakin şehir olmasından da yine %88,1’lik büyük çoğunlukla memnuniyet duyacaklarını belirtmişlerdir.

Günümüzde pek çok meslek gelişen teknoloji ve ekonomik koşullar sebebi ile kaybolmaya yüz tutmuştur. Katılımcılar sakin şehir modeli ile %75,6’lık bir oranla,

nalbantçılık, kalaycılık, saraççılık gibi bu kaybolan mesleklerin tekrar canlandırılabilceğini düşünmektedirler. Sındırgı'nın sakin şehir olması durumunda ise %30,4'lük büyük bir kesim rutinlerini bozmak istemeyip herhangi farklı bir iş veya yaptıkları işlerin yanına ek gelir getirecek farklı bir iş yapmayı düşünmemektedirler. Diğer büyük bir çoğunluk olan 25,6'lık bir kesim ise tarımsal ürünlerini pazarlamayı düşünmektedir. Bu sonuçtan tarımla geçinen büyük bir kesime ev sahipliği yapan Sındırgı'nın, sakin şehir olunması durumunda bunu bir fırsat olarak değerlendirebilecekleri sonucuna varılabilir.

Araştırmada yer alan değişkenlere uygulanan faktör analizi sonucunda 4 farklı boyut ortaya çıkmıştır. Bu boyutlar, katılımcıların sakin şehir formunun ekonomik özelliğinin pozitif etkilerine ilişkin yaklaşımı, katılımcıların sakin şehir formunun sosyokültürel ve çevresel özelliklerinin pozitif etkilerine ilişkin yaklaşımı, katılımcıların sakin şehir formunun sosyokültürel, çevresel ve ekonomik özelliklerinin negatif etkilerine ilişkin yaklaşımı ve son olarak katılımcıların sakin şehir formunun çözüm odaklı etkilerine yaklaşımıdır.

Araştırmada katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda ayrılan boyutlara göre göze çarpan sonuçlar şu şekildedir. Katılımcıların sakin şehir formunun ekonomik özelliğinin pozitif etkilerine ilişkin yaklaşımları dikkate alındığında Sındırgı'nın sakin şehir olması durumunda daha iyi tanıtılacağını düşünülmektedir. Sakin şehir markası Sındırgı için güçlü bir tanıtım aracı olabilir. Katılımcıların sakin şehir formunun sosyokültürel ve çevresel özelliklerinin pozitif etkilerine ilişkin yaklaşımı dikkate alındığında ise sakin şehir olmanın, Sındırgı'nın tarihi ve kültürel miraslarının korunmasına vesile olacağını düşünmektedirler. Sakin şehir modelinin araştırmada anlatılan özellikleri ve amacı düşünüldüğünde katılımcıların bu düşüncesinde ne kadar haklı olduğu ortaya çıkmaktadır.

Katılımcıların sakin şehir formunun sosyokültürel, çevresel ve ekonomik özelliklerinin negatif etkilerine ilişkin yaklaşımlarına baktığımızda ise öne çıkan iki sonuç vardır. Araştırmaya katılan yerel halk ve ziyaretçiler, sakin şehir olunması durumunda Sındırgı'da pahalılığın ortaya çıkabileceğini düşünmektedirler. (Knox, 2005)'un da çalışmasında belirttiği üzere sakin şehir olan yerlerde ziyaretçilerin sakin şehir unvanına layık görülen bir yeri tanımak ve incelemek için yöreyi ziyaret etmesi doğrultusunda bölgede pahalılık ortaya çıkabilir. Bu durum katılımcıların

endişelerinde haklılık payı olduklarının bir göstergesidir. Sakin şehir formunun sosyokültürel, çevresel ve ekonomik özelliklerinin negatif etkilerine ilişkin bir diğer göze çarpan sonuç ise katılımcıların Sındırgılıların sakin şehir olunması ile birlikte kendi öz dillerinden uzaklaşabileceklerini reddetmeleridir. Sakin şehir sayesinde yukarda da belirtildiği üzere pek çok insan bölgeyi ziyaret edebilir. Bu da yerel halk ile ziyaretçilerin daha yakın temasta bulunmasını ve birbirlerinden etkilenmelerine neden olabilir. Fakat bu durumun Sındırgı için problem olmayacağı Sındırgılıların kendi öz dillerinin bu durumdan kolay kolay etkilenmeyecekleri bulgulara dayanarak söylenebilir. Son olarak sakin şehir formunun çözüm odaklı etkilerine yönelik yaklaşımı incelendiğinde ise sakin şehir olmanın Sındırgı'daki ses kirliliği için bir çözüm olabileceği düşünülmektedir. Sakin şehir kriterlerini incelediğimizde çevre politikaları içerisinde yer alan “görsel kirliliğin ve trafik gürültüsünün azaltılması” kriteri sayesinde belediyeye verilen başlıca sorumluluklardan biri de gürültü kirliliği ile mücadeledir. Bu nedenle katılımcıların bu görüşlerinde haklı oldukları ortaya çıkmaktadır.

Katılımcıların sakin şehir formunun ekonomik özelliğinin pozitif etkilerine ilişkin yaklaşımı katılımcıların betimleyici özelliklerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Bekâr katılımcılar evli ve boşanmış katılımcılara göre daha olumlu bir tutum içerisinde. Boşanmış katılımcıların yaklaşımları olumsuzla doğru seyretilmektedir.

Katılımcıların medeni durum bakımından sakin şehir formunun sosyokültürel ve çevresel özelliklerinin pozitif etkilerine ilişkin bakış açıları arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır. Bekâr katılımcılar boşanmış katılımcılara göre daha olumlu yaklaşmaktadırlar. Aynı şekilde 20 yıldan fazladır yörede ikamet edenler de 16-20 yıldır bölgede yaşayanlara oranla çok daha olumlu bir yaklaşım sergilemektedir. İkamet edilen süre arttıkça sakin şehir modeline yönelik olumlu düşünceler daha da artmaktadır.

Katılımcıların sakin şehrin sosyokültürel, çevresel ve ekonomik özelliklerinin negatif etkilerine ilişkin yaklaşımları ve iş durumu değişkeni arasında da istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Serbest meslek çalışanları kamu sektörü çalışanlarına oranla negatif yaklaşımları kabul eden bir tutum içindedir. Kamu

Çalışanları sakin şehrin sosyokültürel, çevresel ve ekonomik özelliklerinin negatif etkilerine olumsuz bir şekilde yaklaşmaktadırlar

Son olarak katılımcıların ikamet etme süreleri bakımından sakin şehir formunun m odaklı etkilerine ilişkin bakış açıları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. 1 yıldan az ikamet eden katılımcılar oldukça negatif bir tutum içerisinde olurken, 11-15 yıl ve 20 yıldan fazla süredir yörede yaşamını sürdürenler çok daha olumlu bir yaklaşım içersindedirler. Bölgeye yeni yerleşen katılımcılar sakin şehir formunun m odaklı etkilerinin çok verimli olmayacağını düşünmektedirler.

Sonuç olarak araştırma turizmin en temel kavramlarından başlanarak incelenmeye çalışılmıştır, sakin şehir olmak için isteği olan Sındırgı kaynak teşkil etmesi bakımından önem arz etmektedir. Araştırmacı tarafından yapılan bilimsel taramada sakin şehir olma isteği olan veya sakin şehir olma önerisinde bulunulmuş şehirlerde sakin şehir formuna yönelik yaklaşımı belirlemeye yönelik araştırmaya rastlanmamıştır, bu nedenle karşılaştırma olanağı sınırlı kalmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen bulgular bilimsel yazına katkıda bulunmakla beraber Sındırgı Belediyesi için referans kaynaklardan birisi olacaktır.

Araştırma sonucu ortaya çıkması beklenen bir diğer yarar ise, bulgularda ortaya çıkan pozitif yaklaşımlara yoğunlaşarak bu olumlu düşüncelerin sürekli yüksek tutulması ve olumsuz görüşlere dikkat çekilip düzeltilmesi için farkındalık yaratılmasıdır. Yerel halkın memnuniyet düzeylerinin sürekli yüksek tutulması, bölgede sürdürülebilir bir turizm gelişimi için oldukça önemli bir yere sahiptir.

Araştırmanın sınırlılıkları içerisinde elde edilen verilere ve yukarıda belirtilen sonuçlara göre bir takım öneriler geliştirilmiştir. Bu neriler araştırmacılar için ve yerel yönetimler için olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Sındırgı'da yaşayan yerel halk üzerinde yapılan bu araştırmada elde edilen veriler, sakin şehir olmak isteyen tüm şehirlerde üzerinde dikkatle durulması gereken hususlar içermektedir. Ortaya çıkan veriler doğrultusunda yerel yönetim için öneriler şunlardır;

- Sakin şehir hareketine yerel halkın yaklaşımının elde edilen veriler doğrultusunda genel anlamda olumlu olduğu söylenebilir. Özellikle gençlerde bu yaklaşım oldukça yüksek iken yüksek yaş aralığına sahip katılımcılarda düşüktür. Bu nedenle yaş aralığı yüksek katılımcıların da beklentilerini karşılayacak bir takım önlemler alınabilir. Sakin şehir ile beraberinde gelecek yenilikler ve değişimler bu kesime daha iyi anlatılmalı genç katılımcıların heyecanı bu yaş grubunda da sağlanmalıdır.
- Dönemsel olarak yapılan anketlerle yaş aralığı yüksek kesimin istekleri ve beklentileri saptanabilir. Bu doğrultuda etkinlikler yapılmalı, belli aralıklarla yapılan yeni araştırmalarla beklentilerin ve isteklerin ne derece değiştiği gözlemlenmelidir.
- Verilerin analizinde ortaya çıkan sonuçlardan olan bölgede pahalılığın ortaya çıkabileceği çekincesine karşı bir takım ekonomik önlemler alınabilir. Sakin şehir olduğunda bölgede oluşabilecek turizm potansiyeli sayesinde yerel halkın daha fazla ekonomik gelire sahip olabileceği, turizm sektörüne yönelik yeni yatırımların gerçekleştirilebileceği ve sakin şehir bünyesinde kurulacak semt pazarları sayesinde yerel halkın ek gelire sahip olabileceğinin altı çizilmelidir. Ayrıca üretici ile tüketici arasında “aracıların” kaldırılarak üreticinin direk tüketici ile buluşması sağlanmalı bu sayede fiyatların olası artışının önüne geçilmelidir. Yerel ürünler sertifikalandırılmalıdır.
- Şerif Paşa meydanında bulunun Hanımeli Çarşısı Sındırgı’nın kendi öz değerlerine odaklanması ve bunların sürdürülebilirliği noktasında çok büyük bir önem arz etmektedir. Burada Sındırgı ortaya çıkarılan ürünleri sertifikalandırarak hem şehir ekonomisi için katma değer oluşturmakta hem de Sındırgı kültürünü gelecek kuşaklara taşımaktadır. Hanımeli Çarşısı Sındırgı sınırlarını aşmalı, öncelikle çevre ilçelerde sonrasında çevre illerde ve son olarak yurtdışında da tanıtım çalışması yapılarak, ürünlerin herkes tarafından tanınması sağlanmalıdır.
- Sındırgı sakin şehir formuna adaylık noktasında kendi öz değerlerini korumaya ve geliştirmeye odaklanmalıdır. Yağcıbedir halısı yöre için çok önemli bir değere sahiptir. Sakin şehir olunmasıyla beraber bu değer ayırt edici bir özellik olarak değerlendirilebilir. İtalya’nın Bra şehri bu noktada Sındırgı için bir rol model olabilir. Bra tamamen kendi yöntemleriyle ürettiği

çikolatalar, sucuklar, salamlar, organik meyve ve sebzelerle bu yiyeceklerin patentlerini almıştır. Bu patentli ürünler, yılın belli dönemindeki organizasyonlar ile gelen ziyaretçilerle paylaşarak kentin ekonomisine katkıda bulunulur. Bra'da peynir imalathaneleri bir hayli yaygındır. Kentte peynire ve peynirciliğe olan ilginin artması imalathanelerinin de artmasına sebep olmuş bu nedenle yerli hayvancılıkta kalkınmıştır. Bu sayede bölgede işsizlik sorunu da çözüme kavuşmuştur. Bra peynirleri sadece İtalya'da değil tüm Avrupa'da büyük talep görmektedir. Sındırgı'da hâlihazırda son yıllarda gerek festivallerle gerek tanıtım çalışmaları ile yağcıbedir halısını tanıtma ve öz değer oluşturma noktasında büyük aşama kaydetmiştir. Yağcıbedir halısı sakin şehir adaylığında büyük bir koz, sakin şehir olunduğunda ise iyi bir tanıtım ve ekonomik getiri unsuru olabilir.

- Anket verilerini uygulanması sırasında katılımcıların sözlü olarak dile getirdikleri en büyük sorunlardan biri Sındırgı'nın trafik ve ses sorunudur. Nitekim bölgeye gelen ziyaretçiler ve Sındırgı'ya yeni yerleşip 1 yıldan az süredir yaşayanlar, Sındırgı sakin şehir olsa dahi bu sorunun giderilemeyeceğini düşünmektedirler. Sındırgı'da ikamet etme süresi arttıkça bu sorunların giderileceğine dair inanç yükselmektedir. Trafik sorunu için alınabilecek önlem kentte yoğun trafiğe sebebiyet veren ve tıkanıklık yaratan noktalar tespit edilmeli ve gerek trafik ışıklandırmaları gerekse yol genişletme çalışmaları ile oluşabilecek sıkıntıların önüne geçilmelidir. Ayrıca motorsuz ulaşım teşvik edilmeli, hâlihazırda sakin şehir standartları içerisinde yer alan bisiklet yolları yapılarak bisikletle ulaşım desteklenmelidir. Bu Sındırgı'da henüz artmamış sanayi faaliyetlerinden dolayı kirlenmemiş havasının korunması için de önemli bir girişim olacaktır.
- Trafik problemlerinin önlenmesi için toplu ulaşım özendirilmeli, özel araçlara ödenen ücretlerden çok daha avantajlı kılınarak bu konuda avantaj sağlanmalıdır.
- Şehrin her noktasında belirli aralıklarla ulaşım sağlanarak, şehir merkezinden uzak mahallelerde yaşayanların dahi Sındırgı'da kurulan pazarlara ve gelir getirici diğer unsurlara katılımı sağlanmalıdır.
- Katılımcılar Sındırgı'da turist yoğunluğunun düşük olduğunu düşünmektedirler. Nitekim ilçede 2007 yılına kadar turizm işletme belgeli

konaklama tesisi kurulmamıştır ve termal kaynaklardan yeterince yararlanılamamıştır. İlçe sadece termal turizmle sınırlı kalmamalı alternatif turizm türleri için geliştirmelerde bulunmalı, bölge coğrafyasının avantajları kullanılmalıdır. Doğa sporlarına uygun coğrafi alanlar keşfedilip olanlar için zaten uygun olanlar ve kullanılanlar için potansiyel artırılmalıdır. Kertil ve Sıdan Yaylaları, dağcılık ve doğa yürüyüşü alanlarıdır. Bu yaylalardan hareketle, iç turizm potansiyeli için doğa sporları rotası oluşturulabilir.

- Ekolojik olarak zengin bir coğrafyada bulunan Sındırgı, diğer ilçeler ile kıyaslandığında farklı birçok turizm çeşidine ev sahipliği yapabilecek kapasitededir. İlçede sağlık turizmi, av turizmi ve tarihi dokusu ile kültür turizmi anlamında önemli zenginlikler mevcuttur. Bölgenin tanıtım çalışmalarının sıklaştırılmasıyla bu tür yerler daha da önem kazanmalıdır. Sakin şehir olunması ile potansiyel turistler için uygun çekim alanları olacaktırlar.
- Termal turizm, bölgede turizm gelişmesi açısından büyük öneme sahiptir. Fakat termal kaynaklar etkili bir şekilde kullanılmalı ve sürdürülebilirliği sağlanmalıdır. Ülkemizde termal kaynakların turizmde olduğu kadar kentlerin ısıtılmasında da kullanılan yerlerde jeotermal kaynakların tükenebileceği bilinen bir gerçektir. Sındırgı’da jeotermal kaynakların kapasitesini aşan tesislere izin verilmemelidir. Kaynaklar kapasitenin aşılması sonucunda rezervuar basınçlarının düşmesiyle tükenebilir. Geri basma kuyularının yanlış yerlerde açılmasıyla rezervuar sıcaklıklarını düşmeye başlayabilir. Çevredeki çaylara boşalan atık suları normal görülmeye başlayan bir uygulama olmuştur. Bu nedenle bu sorunlara önlem alınmalı jeotermal kaynakların sürdürülebilirliği korunmalıdır.
- Bir yerin sakin şehir olmasıyla beraber ekonomik ve sosyal yönden gelişimlerin yanı sıra kültür ve sanat faaliyetlerinin de artması beklenmektedir. Nitekim bu araştırma sonucunda da katılımcılar bu doğrultuda sakin şehir formunun Sındırgı’da tarihi ve kültürel mirasların korunacağı yönünde yüksek derecede olumlu bir görüşe sahiptir. Sındırgı’nın ilçe tanıtımı için parolası; “Yağcıbedir diyarı, pehlivanlar mekânı, kahramanlar yurdu Sındırgı” şeklindedir. Sındırgı’da Yağcıbedir halılarını bilinirliğini arttırmak için her yıl festival düzenlenmektedir. “Yağcıbedir Halı

Kültür ve Sanat Etkinlikleri” adı altında düzenlenen bu etkinlikler daha da geliştirilmeli, ulusal ve uluslararası sanatçıların katılımıyla medya ve kamuoyunun da ilgisi ve dikkati çekilmelidir. Bir belediye için masraflı olabilecek bu girişimlerin geri dönüşü şüphesiz Sındırgı’nın marka bir kent olabilmesinde büyük katkı sağlayacaktır.

- Araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda, olumlu özelliklerin geliştirilmesi, olumsuz özelliklerin değiştirilmesi, Sındırgı’nın sakin şehir olmasa dahi gelişimi ve ilerlemesi için oldukça önem taşımaktadır.

Araştırmacılar için öneriler ise şunlardır;

- Bu araştırma zaman ve maddi sınırlılıklar doğrultusunda Sındırgı merkezde yer alan yerel halk ile sınırlı tutulmuştur. Sındırgı’nın kırsal mahallelerinde yapılacak yeni çalışmalarla yerel halkın yaklaşımlarına yeni bakış açıları kazandırılabilir ve genellenebilme düzeyi artırılabilir.
- Araştırmadaki zaman ve maddi sınırlılıklardan dolayı katılımcıların iş durumlarının iki grupta (kamu, ev hanımı) ağır bastığı görülmektedir. Farklı meslek gruplarıyla yapılacak kapsamlı çalışmalar sayesinde sakin şehrin gerek ekonomik yönü gerekse diğer yönleri ile ilgili yeni bakış açıları ve beklentiler saptanabilir.
- Araştırma örneklemini Sındırgı’daki yerel halk ile sınırlıdır. Sındırgı’yı tercih eden ziyaretçiler üzerinde yapılabilecek yeni çalışmalarla hem yeni bakış açıları kazandırılabilir hem de daha tarafsız değerlendirmelere ulaşılabilir.
- Yerel halkın yaklaşımlarının ölçüldüğü bu çalışmayla beraber Sındırgı’nın mevcut hali ile sakin şehir kriterlerini ne ölçüde karşıladığı ile ilgili bir çalışma yapılarak yerel yönetimin bu hususta daha fazla bilgi sahibi olması sağlanabilir.
- Sındırgı’da gastronomi alanında yapılacak yeni araştırmalar sakin şehir yolunda Sındırgı’nın kimliğinin güçlenmesine yardımcı olacaktır.

KAYNAKÇA

- AA. *Eğirdir Türkiye'nin 12. "Sakin Şehri" Oldu.* 27 01 2017. [Http://Aa.Com.Tr/Tr/Yasam/Egirdir-Turkiyenin-12-Sakin-Sehri-Oldu-/736367](http://Aa.Com.Tr/Tr/Yasam/Egirdir-Turkiyenin-12-Sakin-Sehri-Oldu-/736367) (07 06, 2017 Tarihinde Erişilmiştir).
- Acuner, Elif. *Cittaslow (Sakin Şehir) Olma Yolunda İlk Adım.* 1. Baskı. Trabzon: Celepler Basın Yayın Ve Dağıtım, 2015.
- Akat, Ömer. *Pazarlama Ağırlıklı Turizm İşletmeciliği.* 3. Baskı. Bursa: Ekin Kitabevi, 2000.
- Akman, Didem. "Turizm Gelişmesinin Yarattığı Doğal Ve Kültürel Değişimler: Kaş Örneği." Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Çevre Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara Üniversitesi , Ankara, 2007.
- Akman, Elvettin, Nilüfer Negiz, Ve Çiğdem Akman. "Sürdürülebilir Bir Kalkınma İçin Yavaşça Acele Et (Festina Lente)." *Yerel Ve Bölgesel Kalkınma: Küresel Ve Yerel Bakış Açıları* (Celal Bayar Üniversitesi Matbaa Birimi), Mart 2013: 37-54.
- Aktaş, Ahmet. *Turizm İşletmeciliği Ve Yönetimi.* 2. Baskı. Antalya: Azim Matbaa, 2002.
- Altunışık, Remzi, Recai Coşkun, Serkan Bayraktaroğlu, Ve Engin Yıldırım. *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri Spss Uygulamalı.* Sakarya: Sakarya Yayıncılık, 2012.
- Altuntaş, Arzu. "Sürdürülebilir Toplamlar Ve Metropollerin Baskılarından Kurtulmak İçin Alternatif Bir Yol: Sürdürülebilir Kentler." *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 9, No. 17 (2012): 135-148.
- Andarabi, Feriyal Farhadi. "Cittaslow Markasına Sahip Şehirlerde Yerel Halkın Turizme Yaklaşımı Üzerine Bir Analiz: Seferihisar Örneği." Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi, Ankara, 2012.

- Arslan, Ferhat. "Bigadiç Ve Sındırgı İlçelerinde Yerleşmeler." Doktora Tezi, Coğrafya (Türkiye Coğrafyası) Anabilim Dalı, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2013.
- Asımgil, Bedriye, Yasemin İnce Güney, Ve Hatice Uçar. "Unutulmuş Bir Değer: Balıkesir İç Bölge Turizm Potansiyeli." *Balıkesir Kent Sempozyumu 2010 Bildiriler Kitabı*. Balıkesir: Türk Mühendis Ve Mimar Odaları Birliği Balıkesir İl Koordinasyon Kurulu, 2011.
- Atıl, Aslı, Bahriye Gülgün, Ve İsmail Yörük. "Sürdürülebilir Kentler Ve Peyzaj Mimarlığı." *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi* 2, No. 42 (2005): 215-226.
- Avcı, Nilgün. "Turizmde Taşıma Kapasitesinin Önemi." *Ege Akademik Bakış* 2, No. 7 (2007): 485-501.
- Avcıkurt, Cevdet. *Turizm Sosyolojisi Genel Ve Yapısal Yaklaşım*. Ankara: Detay Yayıncılık, 2015.
- Avcıkurt, Cevdet, İlban, Mehmet Oğuzhan. *Avrupa Birliği'nde Turizm ve Türkiye*. Ankara: Detay Yayıncılık, 2016.
- Ayaş, Necla. "Çevresel Sürdürülebilir Turizm Gelişmesi." *Gazi Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 1, No. 9 (2007): 59-69.
- Aydın, Oğuz. "Türkiye'de Alternatif Bir Turizm; Sağlık Turizmi." *Kmü Sosyal Ve EkonomiK Araştırmalar Dergisi*, 2012: 91-96.
- Aytimur, Remzi. "Slow Food Hareketi'nin Beslenme Alışkanlıkları Ve Sağlıklı Beslenmeye Etkisi Üzerine Bir Uygulama Çalışması: Halfeti Ve Seferihisar Örneği." Yüksek Lisans Tezi, Mardin, 2015.
- Bartlett, James E., Joe W. Kotrlık, Ve Chadwick C.. Higgins. "Organizational Research: Determining Appropriate Sample Size İn Survey Research." *Information Technology, Learning, And Performance Journal* 19, No. 1 (2001): 43-50.

- Basiago, Andrew. "Economic, Social, And Environmental Sustainability İn, Development Theory And Urban Planning Practice." *The Environmentalist* (Kluwer Academic Publishers), No. 19 (1999): 145]161.
- Baydar, Adviye İkbāl. " Değişen Kentleşme Yaklaşımları ve Yavaş Kent (Cittaslow) Akımı" Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Isparta, 2013.
- Biz Evde Yokuz. *Stğacık Ve Seferihisar'da Gezilecek Yerler*. 08 2016. [Http://Www.Bizevdeyokuz.Com/Sigacik-Seferihisar-Gezilecek-Yerler/](http://www.bizevdeyokuz.com/Sigacik-Seferihisar-Gezilecek-Yerler/) (07 06, 2017 Tarihinde Erişilmiştir).
- Bozkurt, Veysel. *Değişen Dünyada Sosyoloji - Temeller Kavramlar Kurumlar*. Bursa: Ekin Kitabevi, 2005.
- Campbell, Scott. "Green Cities, Growing Cities, Just Cities? Urban Planning And The Contradictions Of Sustainable Development." *Journal Of The American Planning Association*, 1996: 296-312.
- Can, Emel. "Turizm Destinasyonlarında Sürdürülebilir Turizmin Sürdürülebilir Rekabet Açısından Değerlendirilmesi." *Istanbul Journal Of Social Sciences*, No. 4 (2013): 24-40.
- Castellani, Valentina, Ve Serenella Sala. "Carrying Capacity Of Tourism System: Assessment Of Environmental And Management Constraints Towards Sustainability." *Visions For Global Tourism Industry – Creating And Sustaining 296 Competitive Strategies*, April 2012: 296-316.
- Cittaslow Goolwa. *Cittaslow Goolwa About Us*. 06 07 2017. [Https://Www.Cittaslowgoolwa.Com.Au/About-Us/Cittaslow-Goolwa](https://www.cittaslowgoolwa.com.au/About-Us/Cittaslow-Goolwa) (07 06, 2017 Tarihinde Erişilmiştir).
- Cittaslow. *International Network Of Cities Where Living Is Good*. 06 07 2017. [Http://Www.Cittaslow.Org/](http://www.cittaslow.org/) (07 06, 2017 Tarihinde Erişilmiştir).

- Cittaslow Türkiye. *Cittaslow Türkiye Felsefesi*. 03 07 2017.
[Http://Cittaslowturkiye.Org/](http://Cittaslowturkiye.Org/) (07 03, 2017 Tarihinde Erişilmiştir).
- Cnn Türk. 'Sakin Şehirler'e Türkiye'den 3 İl Daha Eklendi. 06 02 2017.
[Http://Www.Cnnturk.Com/Seyahat/Sakin-Sehirlere-Turkiyeden-3-Il-Daha-Eklendi?Page=1](http://Www.Cnnturk.Com/Seyahat/Sakin-Sehirlere-Turkiyeden-3-Il-Daha-Eklendi?Page=1) (07 06, 2017 Tarihinde Erişilmiştir).
- Coşar, Yeşim. "Yavaş Şehir Olgusunun Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Algılanan Etkisi" *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi* 25, No. 2 (2014): 226 - 240.
- "Yavaş Şehir Olgusunun Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Algılanan Etkisi" Doktora Tezi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Turizm İşletmeciliği Programı, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, 2013
- Çakar, Deniz. "Kültürel Mirası Koruma Bağlamında "Yavaş Şehir" (Cittaslow) Hareketi: Türkiye Örneği." Yüksek Lisans Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, Restorasyon Programı, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, 2016.
- Çalık, Azade Özlem. "Turistik Merkezlerin Sosyal Taşıma Kapasitesi: Beypazarı Örneği." Doktora Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi, Ankara, 2014.
- Çavuş, Şenol. "Turistik Merkezlerin Taşıma Kapasiteleri İle Yaşam Evreleri Arasındaki İlişkiler Ve Kuşadası Örneğinde Değerlendirme." Doktora Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, 2002.
- Çelik, Nur. *Sürdürülebilir Turizm Uygulamalarının Turizm Talebi Üzerine Etkileri: Muğla Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014.
- Çerçi, Ayşegül. "Destinasyon Markalama Ve Yavaş Şehir Seferihisar'ın Destinasyon Marka İmajı." Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2013.
- Darren, George, Ve Paul Mallery. *Spss For Windows Step By Step*. 11. Sürüm. Boston: Pearson, 2010.

- Demir, Cengiz, Ve Aydın Çevirgen. *Ekoturizm Yönetimi*. 1. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2006a.
- . *Turizm Ve Çere Yönetimi, Sürdürülebilir Gelişme Yaklaşımı*. 1. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2006b.
- Demirel, Hilal. "Turizmde Sürdürülebilirlik." Ankara: T.C. Kültür Ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü, Şubat 2010. 5.
- Dikmen, Çiğdem Belgin, Ve Zuhale Özçetin. "Kültürel Ve Sosyal Sürdürülebilirlik Bağlamında Yozgat Konaklarının Cephe Düzeni." *Tarihi Yapılarda Çatı Ve Cepheler*. Bursa, 12-13 Nisan 2012.
- Dogrusoy, İlknur Turkseven, Ve Ahu Dalgakıran. "An Alternative Approach In Sustainable Planning: Slow Urbanism." *Archnet-Ijar, International Journal Of Architectural Research*, 2011: 127-142.
- Doğan, Mustafa, Murat Aksu, Özge Çelik, Ve Halil Kaymak. "Cittaslow Markasının Turizme Etkisi: Seferihisar'daki Konaklama İşletmeleri Yöneticileri Üzerine Bir Araştırma." *Uluslararası Sosyal Ve Ekonomik Bilimler Dergisi* 2, No. 4 (2014): 06-11.
- Doğutürk, Gözde. "Mimari Ve Yaşam Kalitesi Bağlamında Yavaş Şehir Hareketi Ve Seferihisar Örneği." Yüksek Lisans Tezi, Mimarlık Anabilim Dalı Mimari Tasarım Sorunları Programı, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul, 2010.
- Dünya Çevre Ve Kalkınma Komisyonu. *Ortak Geleceğimiz*. 3. Baskı. Ankara: Tçsv Yayınları, 1991.
- Ekincek, Sema. "Sakin Şehir (Cittaslow) Yöneticilerinin Sakin Şehir Hareketine Ve Sürdürülebilirliğe Yönelik Değerlendirmeleri." Yüksek Lisans Tezi, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, 2014.
- Ekinci, Mehmet Behzat. "The Cittaslow Philosophy In The Context Of Sustainable Tourism Development; The Case Of Turkey." *Tourism Management*, No. 41 (2014): 178-189.

- En Son Haber. *Türkiye'nin 11'inci Sakin Şehri Uzundere Oldu*. 21 03 2016.
[Http://Www.Ensonhaber.Com/Turkiyenin-11inci-Sakin-Sehri-Uzundere-Oldu-2016-03-21.Html](http://Www.Ensonhaber.Com/Turkiyenin-11inci-Sakin-Sehri-Uzundere-Oldu-2016-03-21.Html) (07 06, 2017 Tarihinde Erişilmiştir).
- Ersin, Acar İnam. "Sürdürülebilir Turizm Bağlamında Yöre İmgesi: Antalya - Belek Turizm Merkezi Örneği." Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2009.
- Ersoy, Bilge. "Urla Ekoturizm Potansiyelinde Bademler Köyü" Yüksek Lisans Tezi, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir, 2017.
- Eryılmaz, Tuba. "Sürdürülebilir Kalkınma Kavramı Ve Türkiye'de Sürdürülebilir Kalkınma." Ankara, 2011.
- Formaggio Kitchen. *Formaggio Kitchen*. 06 07 2017.
[Http://Www.Formaggiokitchen.Com](http://Www.Formaggiokitchen.Com) (07 06, 2017 Tarihinde Erişilmiştir).
- Gezilecek Yerler. *Gökçeada Sokakları*. 2017.
[Http://Gezilecekyerler.Com/Gokceada/Gokceada-Sokaklari/](http://Gezilecekyerler.Com/Gokceada/Gokceada-Sokaklari/) (07 06, 2017 Tarihinde Erişilmiştir).
- Gössling, Stefan. "Ecotourism: A Means To Safeguard Biodiversity And Ecosystem Functions ?" *Ecological Economics*, No. 29 (1999): 303–320.
- Göçkan, Elif. " İzmir İli Yavaş Şehir Seferihisar Örneğinde Doğal Yapı Ve Kültürel Yapı Üzerine Araştırmalar" Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir, 2012.
- Grzelak-Kostulska, Elżbieta, Beata Hołowiecka, Ve Grzegorz Kwiatkowski. «Cittaslow International Network: An Example Of A Globalization Idea?» *In The Scale Of Globalization. Think Globally, Act Locally, Change Individually In The 21st Century*, 2011: 186-192.
- Gül, Kudret, Barış Erdem, Ve Melike Gül. "Yerel Festivallerin Etkinliğine Bağlı Ziyaretçi Kazanımları: Sındırgı Yağcıbedirfestivali Örneği." *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 18, No. 2 (2013): 213-239.

- Günerhan, Sibel Ağı, Ümit Erdem, Ve Hüseyin Günerhan. "Çevre Ve Enerji Açısından Yavaş Şehir Hareketinin Gelişimi." *Tesisat Mühendisliği Dergisi*, 2010: 32-37.
- Haberler.Com. *Sındırgı'da Hanımeli Çarşısı Açıldı*. 30 06 2016. <https://M.Haberler.Com/Sindirgi-Da-Hanimeli-Carsisi-Acildi-8575570-Haberi/> (07 11, 2017 Tarihinde Erişilmiştir).
- Hacıoğlu, Necdet, Avcıkurt Cevdet. "Turistik Ürün Çeşitlendirmesi" Nobel Yayınevi, Ankara, 2008
- Hall, C. Michael, Ve Stephen J. Page. *The Geography Of Tourism And Recreation: Environment, Place And Space*. New York: Routledge, 2001.
- Harcourts.com. <http://harcourts.com.au/Property/674953/SVH25287/20-Oliver-Street> (07 07, 2017 Tarihinde Erişilmiştir).
- Honore, Carl. *Yavaş (In Praise Of Slow)*. Çeviren Esen Gür. İstanbul: Alfa Yayınları, 2008.
- Hüryılmaz, Halime. "Gökçeada-Yenibademli Höyük: 5000 Yıllık Bir Yerleşmede Sosyal Yaşam." *Sosyal Bilimler Dergisi*, No. 17 (2007): 86- 96.
- Issı, Yasemin. "Türkiye Turizminin Yapay Ve Doğal Çevre Üzerindeki Etkileri." *İktisat Fakültesi Mecmuası* 47, No. 1-4 (1989).
- İlban, Mehmet Oğuzhan, Kaşlı, Mehmet. "Altınoluk'ta Turizmin Gelişmesini Etkileyen Sorunlar: Hizmet İşletmelerinde Bir Araştırma" *Çağdaş Yerel Yönetimler* 1, No. 20 (2011).
- Kahraman, Nüzhet, Ve Oğuz Türkay. *Turizm Ve Çevre*. 3.Baskı. Ankara: Detay Yayıncılık, 2009.
- Kalaycı, Şeref. *Spss Uygulamalı Çok Değişkenli Analiz Teknikleri*. 8. Baskı. Ankara: Dinamik Akademi, 2017.
- Karakurt Tosun, Elif. "Sürdürülebilir Kentsel Gelişim Sürecinde Kompakt Kent Modelinin Analizi." *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 15, No. 1 (2013): 103-120.

- Kuter, Nazan, Ve H. Emre Ünal. "Sürdürülebilirlik Kapsamında Ekoturizmin Çevresel, Ekonomik Ve Sosyo-Kültürel Etkileri." *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, No. 9 (2009): 146-156.
- Kutlu, Salih Ziya, Ve İsmail Şahin. "Cittaslow: Sürdürülebilir Kalkınma Ekseninde Bir Değerlendirme." *Journal Of Tourism And Gastronomy Studies* 1, No. 2 (2014): 55-63.
- Lale, Zehra. "Sürdürülebilir Kalkınma Temeline Dayalı Yaşanılabilir Çevre Oluşturulması: Eskişehir Tepebaşı İlçesi Örneği." Eskişehir: Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ocak 2016.
- Lorcu, Fatma. "Örneklerle Veri Analizi Spss Uygulamalı" Detay Yayıncılık" 1. Baskı Ankara: Detay Yayıncılık, Nisan, 2015.
- Manomaivibool, Panate. "Wasteful Tourism İn Developing Economy? A Present Situation And Sustainable Scenarios." *Resources, Conservation And Recycling*, No. 103 (2015): 69-76.
- Marın, Mehmet, Ve Uğur Yıldırım. *Çevre Sorunlarına Çağdaş Yaklaşımlar -Ekolojik, Ekonomik, Politik Ve Yönetisel Perspektifler-*. 1. Baskı. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2004.
- Mathieson, Alister, Ve Geoffrey Wall. *Tourism: Economic, Physical, And Social Impacts*. Michigan : Longman, 1982.
- Mayer, Heike, Ve Paul Knox. "Small-Town Sustainability: Prospects İn The Second Modernity." *European Planning Studies* 18, No. 10 (2010): 1545-1565.
- Mayer, Heike, Ve Paul L. Knox. "Slow Cities: Sustainable Places İn A Fast World." *Journal Of The Urban Affairs Association* 28, No. 4 (2006): 321–334.
- . *Small Town Sustainability Economic, Social, And Environmental Innovation*. Basel, Boston, Berlin: Birkhauser - Walter De Gruyter, 2013.
- Mcintosh, Robert W., Charles R. Goeldner, Ve J. R. Brent Ritchie. *Tourism; Principles, Practices, Philosophies*. 7. Baskı. New York: John Wiley & Sons, Inc., 1995.

- Milliyet Gazetesi*. 25 06 2015. <http://www.milliyet.com.tr/savsat-sakin-sehir-oldu-artvin-yerelhaber-855022/> (07 06, 2017 Tarihinde Erişilmiştir).
- Milliyet*. *Sakin şehir Üniversite Oluyor*. 25 09 2011. <http://www.milliyet.com.tr/yazarlar/mehves-evin/sakin-sehir-universite-oluyor-1443072/> (07 06, 2017 Tarihinde Erişilmiştir).
- Mowforth, M., Ve I. Munt. *Tourism And Sustainability: New Tourism In The Third World*. London: Centrum Voor Studie En Documentatie Van Latijns Amerika (Cedla), 1998.
- Ntv. *Dünyanın 'Sakin şehir'i Artvin'in şavşat İlçesi Oldu*. 01 07 2015. http://www.ntv.com.tr/yasam/dunyanin-sakin-sehiri-artvinin-savsat-ilçesi-oldu,-6cnov06duarwu9lz_7nta (07 06, 2017 Tarihinde Erişilmiştir).
- Olgun, Abdurrahman. "Yavaş şehir (Cittaslow): Seferihisar Örneğiyle Ekonomik Ve Mali Yapı." Yüksek Lisan Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Maliye Programı, Karadeniz Teknik Üniversitesi , Trabzon, 2016.
- Özdamar, Murat. "şanlıurfa'da Kùltür Turizmi: şanlıurfa'ya Kùltür Turizmi Kapsamında Seyahat Acentaları İle Gelen Yerli Turistlerin Profilini Ve Anlık Satın Alma Davranışlarını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma" Yüksek Lisans Tezi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Ana Bilim Dalı, Mersin Üniversitesi, Mersin, 2011.
- Özdem, Filiz. *Bitek Kent: Balıkesir*. 1. Baskı. Düzenleyen Fahri Güllüoğlu. Balıkesir: Yapı Kredi Yayınları, 2003.
- Özdemir, Seden Bike. "Çevre Koruma Kullanma Dengesinde Taşıma Kapasitesinin Önemi Örnek Turizm Sektörü." Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosya Çevre Bilimler Anabilim Dalı, Ankara Üniversitesi, Ankara, 2007.
- Özgenç, Özden. "İdeal Toplum Düzeni Arayışında Kurgulanan Kentsel Planlamalar, Ütopyalar Ve Yavaş şehir Akımı." Yüksek Lisans Tezi, Mimarlık Anabilim Dalı, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniveritesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2012.

- Özkan, Hakkı Can. "Bir Sürdürülebilir Kent Modeli: Yavaş Şehir Hareketi." Yüksek Lisans Tezi , Mimarlık Anabilim Dalı Bina Araştırma Ve Planlama Programı, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2011.
- Öztürk, Ayça. "Bir Yerleşim Brimi Olarak Kent Anlayışında Yeni Politika: Yükselen Değer Olarak 'Yavaş Kent' (Cittaslow)." Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı Uygulamalı Sosyoloji Bilim Dalı, Ege Üniversitesi, İzmir, 2012.
- Özür, Nazan Karakaş. "Sakin Şehir/Cittaslow Hareketi Ve Yerleşme Coğrafyası." *Sdü Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, No. 37 (Nisan 2016): 151-179.
- Pajo, Aykut, Ve Kaplan Uğurlu. "Cittaslow Kentleri İçin Slow Food Çalışmalarının Önemi." *Electronic Journal Of Vocational Colleges*, 2015: 65-73.
- Papageorgiou, K., Ve I. Brotherton. "A Management Planning Framework Based On Ecological, Perceptual And Economic Carrying Capacity: The Case Study Of Vikos-Aoos National Park, Greece." Düzenleyen Cüneyt Tokmak. *Journal Of Environmental Management*, No. 56 (1999): 271–284.
- Petrini, Carlo, Ve Gigi Padovani. *Slow Food Devrimi : Arcigola'dan Terra Madre'ye - Yeni Bir Yaşam Ve Yemek Kültürü*. Sinek Sekiz, 2011.
- Sarkım, Mustafa. *Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Turistik Ürün Çeşitlendirme Politikaları Ve Antalya Örneği*. Doktora Tezi, İktisat Ana Bilim Dalı, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir: İktisat Ana Bilim Dalı, 2007.
- . "Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Turistik Ürün Çeşitlendirme Politikaları Ve Antalya Örneği." İzmir: T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilimdalı Doktora Tezi, 2007. 20-21.
- Sharpley, Richard. *Tourism Development And The Environment: Beyond Sustainability ?* London: Earthscan, 2009.
- Sındırgı Belediyesi. *Sındırgı Tarihi*. 2016.
[Http://Www.Sindirgi.Bel.Tr/Tema1/Sindirgi/Detay.Asp?İd=11](http://www.Sindirgi.Bel.Tr/Tema1/Sindirgi/Detay.Asp?İd=11) (07 08, 2017 Tarihinde Erişilmiştir).

- Sındırgı'da Yaşam. *Sakin Şehir Yolunda Sındırgı Projesi Başladı*. 18 02 2017. <Http://Sindirgida.Com/Sakin-Sehir-Yolunda-Sindirgi-Projesi-Basladi/> (07 11, 2017 Tarihinde Erişilmiştir).
- Slow Food. *Slow Food*. 04 07 2017. <Https://Www.Slowfood.Com/> (07 04, 2017 Tarihinde Erişilmiştir).
- Soykan, Füsün. "Kırsal Turizm Ve Türkiye İçin Önemi." *Ege Coğrafya Dergisi*, 2003: 1-11.
- Soylu, Yasin. "Turistik Destinasyonlarda Taşıma Kapasitesi: Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Örneği." Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, 2013.
- Spenceley, Anna. "Nature-Based Tourism And Environmental Sustainability In South Africa." *Journal Of Sustainable Tourism* 2, No. 13 (2005): 136-168.
- Steele, Wendy E. "Do We Need A 'Slow Housing' Movement?" *Housing, Theory And Society*, 2012: 172-189.
- Sungur, Zerrin. "Türkiye'nin Sakin Şehirlerindeki Kadın Girişimciliğine Sosyolojik Bir Bakış." *International Conference On Eurasian Economies* , 2013: 641-648.
- Şahin, Gizem. "Orman Kaynaklarının Ekoturizm Amaçlı Kullanımı" Yüksek Lisans Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği Anabilim Dalı, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 2014.
- Şerefoğlu, Coşkun. "Kalkınmada Kırsal Turizmin Rolü - 2007-2013 Yılları Arasında Ülkemizde Uygulanacak Olan İpard Kırsal Kalkınma Programındaki Yeri, Önemi Ve Beklenen Gelişmeler." Uzmanlık Tezi, Dış İlişkiler Ve Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanlığı, T.C. Tarım Ve Köy İşler Bakanlığı, Ankara, 2009.
- Tabachnick, Barbara G., Ve Linda S. Fidell. *Using Multivariate Statistic*. 5. Baskı. Boston: Pearson, 2013.

- Tekeli, İlhan. "Kentsel Korumada Değişik Yaklaşımlar Üzerine Düşünceler." Ankara: Türkiye 2. Dünya Şehircilik Kologyumu, 1989.
- Theobald, William F. *Global Tourism: The Next Decade*. 1. Baskı. Oxford: Butterworth-Heinemann Ltd, 1994.
- Tıraş, Hayrettin. "Sürdürülebilir Kalkınma Ve Çevre: Teorik Bir İnceleme." *Ksü İibf Dergisi* (Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı) 2, No. 2 (2012).
- Tokmak, Cüneyt. "Sürdürülebilir Turizm Açısından Taşıma Kapasitesi: Topkapı Sarayı Örneği." Doktora Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Bölümü Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi, Ankara, 2008.
- Toprak, Düriye. "Sürdürülebilir Kalkınma Çerçevesinde Çevre Politikaları Ve Mali Araçlar." *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2, No. 4 (2006): 147-169.
- Torun, Ehlinaz. "Kırsal Turizmin Bölge İnsanına Katkıları." *Kmü Sosyal Ve EkonomiK Araştırmalar DergiSi*, 2013: 31-37.
- Tosun, Cevat. "Challenges Of Sustainable Tourism Development İn The Developing World:The Case Of Turkey." *Tourism Managment* 22 (2001): 289-303.
- Tosun, Cevat, Ve Yasin Bilim. "Şehirlerin Turistik Açidan Pazarlanması: Hatay Örneği." *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi* 15, No. 2 (2004): 125-138.
- Tosun, Elif Karakurt. "Yaşam Kalitesi Ekseninde Şekillenen Alternatif Bir Kentsel Yaşam Modeli: Yavaş Kentleşme Hareketi." *Uludağ Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2013: 215-237.
- Trt Haber. 03 05 2015. [Http://Www.Trthaber.Com/Haber/Yasam/Sakin-Sehir-Halfetide-Turizm-Hareketlendi-182459.Html](http://Www.Trthaber.Com/Haber/Yasam/Sakin-Sehir-Halfetide-Turizm-Hareketlendi-182459.Html) (07 06, 2017 Tarihinde Erişilmiştir).
- Tunçer, Mehmet, Ve Abdurrahman Olgun. "Seferihisar'ın Ekonomik Ve Mali Yapısı Üzerinden Sakin Şehir Uygulamalarına İlişkin Bir İnceleme." *Uluslararası Ekonomi Ve Yenilik Dergisi* 3, No. 1 (2017): 47-72.

- Türker, Gülay Özaltın, Ve Ali Türker. "Yerel Halkın Turizm Etkilerini Algılama Düzeyi Turizm Desteğini Nasıl Etkiler: Dalyan Destinasyonu Örneği." *Electronic Journal Of Vocational Colleges*, 2014: 81-98.
- Tüsiad. *Sürdürülebilir Turizm*. İstanbul: Tüsiad, 2012.
- Uğur, Ayşe Gül. "Sürdürülebilir Turizm, Yerel Değerler İle Turist Tatmini Arasındaki Yapısal İlişkilerin İncelenmesi: Bütünleşik Bir Yaklaşım." Nevşehir: T.C. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nisan 2015. 6-8.
- Unep. *Making Tourism More Sustainable*. Düzenleyen Carbone Giulia Ve Eugenio Yunis. Paris: United Nations Environment Programme And World Tourism Organization, 2005.
- Unesco. *Unesco*. 01 04 2017. [Http://En.Unesco.Org/Themes/Education-Sustainable-Development/Sustainable-Urbanization](http://En.Unesco.Org/Themes/Education-Sustainable-Development/Sustainable-Urbanization).
- Unwto. 27 Nisan 2017. Www.Unwto.Org/Facts/Eng/Vision.Htm.
- Unwto. *Unwto- Sustainable Development Of Tourism*. 27 Nisan 2017. Sdt.Unwto.Org/Content/About-Us-5.
- Unwto. *World Tourism Barometer*. World Tourism Organization, 2015, 1.
- Uysal, Özgür. "Sürdürülebilir Büyüme Kavramının Çevre Ve Ekonomik Boyutlarının Araştırılması." *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi* 5, No. 2 (2013): 111-118.
- Uysal, R. Selçuk. *Sındırıcı'nın Kitabı*. Ankara: Alter Yayıncılık, 2006.
- Ünal, Murat, Ve Y. Sinan Zavalı. "Küreselleşme Karşıtı Bir Hareket: Yavaş Hareketi." *İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi* 5, No. 4 (2016): 889-912.
- Ürger, Savaş. *Genel Turizm Bilgisi*. Antalya: Akdeniz Üniversitesi Basımevi, 1992.

- Watson, G. Llewellyn, Ve Joseph P. Kopachevsky. "Tourist Carrying Capacity: A Critical Look At The Discursive Dimension." *Progress In Tourism And Hospitality Research* 2, No. 2 (1996): 169–179.
- Wikipedia. *Wikipedia The Free Encyclopedia*. 06 07 2017. <https://en.wikipedia.org/wiki/Ludlow>.
- Yarcan, Şükrü. *Turizm Endüstrisinin Yapısı*. 1. Baskı. İstanbul, Bebek: Boğaziçi Yayınları, 1995.
- . *Türkiye'de Turizm Ve Ulusallaşma*. 1. Baskı. İstanbul, Bebek: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, 1996.
- Yavuz, Alpagut. "Sürdürülebilirlik Kavramı Ve İşletmeler Açısından Sürdürülebilir Üretim Stratejileri." *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2010: 63 - 86.
- Yavuzçehre, Pınar Savaş, Ve Onur Donat. "Türkiye'de Sakin Kent (Cittaslow) Üyeliğinin Kamusal Mekanlara Etkisine Yönelik Bir İnceleme." *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, No. 27 (2017): 300-320.
- Yılmaz, Aras. "Perşembe İlçesinin Yavaş Ken Birliğine Dahil Olmasının Kentsel Yaşam Kalitesine Etkisi." Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon, 2016.
- Yücel, Fatih, Ve M. Emin İnal. "Cittaslow Movement: An Opportunity For Branding Small Towns And Economic Development In Turkey." *International Journal Of Economics And Research* 3, No. 3 (2012): 64 - 75.
- Yurtseven Rıdvan, Kaya Ozan Ve Harman Serhat. "Yavaş Hareketi", 1.Baskı, Ankara, Detay Yayıncılık, Mart 2010.

EKLER

EK 1: Anket Formu

Değerli katılımcı; Bu anket formu “Balıkesir Sındırgı İlçesinde Yaşayan Yerel Halkın Sakin Şehir Hareketine Yaklaşımı“ konulu yüksek lisans tezi çalışması için hazırlanmıştır. Soruları içtenlikle yanıtlayacağınız inancındayız. Katkılarınız ve desteğiniz için çok teşekkür ederiz.

Araştırmacı: Adnan Burak ACAR

Tez Danışmanı: Doç. Dr. İsmet KAYA

E-Posta : brkcr17@gmail.com

Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı – Balıkesir

A. Kişisel Sorular

1- Cinsiyetiniz?

☐ Kadın ☐ Erkek

2- Medeni Durumunuz?

☐ Evli ☐ Bekâr ☐ Boşanmış

3- Yaşınız?

☐ 18 Yaş altı ☐ 18-25 ☐ 26-35 ☐ 36-45

☐ 46Yaş ve Üzeri

4- Eğitim Durumu?

☐ Okumamış ☐ İlköğretim ☐ Lise

☐ Üniversite ☐ Yüksek Lisans / Doktora

5- İş durumunuz?

☐ Esnaf ☐ Kamu ☐ Özel Sektör ☐ Öğrenci ☐ Ev Hanımı ☐ Çiftçi/Hayvancı ☐

☐ İşçi ☐ Emekli ☐ Serbest Meslek ☐ Çalışmıyor

6- Aylık gelir?

☐ 1400 TL ve altı ☐ 1401 – 2500 TL ☐ 2501 – 4500 TL ☐ 4501 TL ve üzeri

7- Yörede turist yoğunluğunun çok fazla olduğunu düşünüyor musunuz?

☐ Evet ☐ Hayır

8- Sındırgı’da ne kadar süredir ikamet ediyorsunuz?

☐ 1’den az ☐ 1-5 ☐ 6-10 ☐ 11-15 ☐ 16-20 ☐ 20’den fazla

NOT: Sakin şehir hareketi tüm dünyada bilinen adı ile “Cittaslow”, nüfusu 1.500 ile 50.000 arasında olan küçük kentlerin veya büyük kasabaların dâhil olabildiği bir kentleşme modelidir. Amacı; bir yerin kaybolmaya yüz tutmuş şehir kimliğini ortaya çıkarmak, geleneksel kültürünü, el sanatlarını, yöresel tatlarını, var olan tarihsel dokuyu korumak ve devamlılığını sağlamaktır. Türkiye’deki başlıca sakin şehirler; Akyaka, Eğirdir, Gerze, Gökçeada, Göynük, Halfeti, Perşembe, Şavşat, Seferihisar, Vize, Taraklı, Yalvaç, Yenipazar ve Uzundere’dir.

9- Sındırgı’nın Sakin Şehir olmasından memnuniyet duyuyorum.

() Evet () Hayır

10- Sındırgı Sakin Şehir olsa aşağıdaki seçeneklerden hangisini yapmak istersiniz?

() El işi ürünler üretip pazarlarım () Turizm tesislerinde çalışırım () Tarımsal ürünlerimi pazarlarım

() Ev pansiyonculuğu yaparım () Yöresel yemeklerimi pazarlarım () Diğer (belirtiniz)

() Hiçbiri

11- Sakin Şehir modeli günümüzde kaybolmaya yüz tutmuş bazı mesleklerin (nalbantçılık, kalaycılık, saraççılık vb..), turistik açıdan tekrar canlanmasına sebep olabilir.

() Evet () Hayır

AÇIKLAMA: Aşağıdaki sorulara katılım derecenize göre, Kesinlikle Katılmıyorum, Kısmen Katılmıyorum, Fikrim Yok, Kısmen Katılıyorum, Kesinlikle Katılıyorum seçeneklerinden birini işaretleyerek cevap veriniz. B. Grup Sorular: Aşağıda belirtilen ifadelerde size en uygun tek seçeneği x ile işaretleyiniz	1) Hiç Katılmıyorum	2) Çok Az Katılıyorum	3) Kısmen Katılıyorum	4) Çoğunlukla Katılıyorum	5) Tamamen Katılıyorum
1. Sındırgı, daha fazla turist çekmek için Sakin Şehir olmalı.					
2. Sındırgı Sakin Şehir olduğunda kalkınır ve gelişirse, yerel kimliğini kaybeder.					
3. Sındırgı Sakin Şehir olursa yerel halkın yaşam kalitesi yükselir.					
4. Sındırgı Sakin Şehir olursa bölge daha iyi tanıtılır.					
5. Sındırgı Sakin Şehir olursa yöre halkı daha fazla ekonomik kazanç elde eder.					
6. Sındırgı Sakin Şehir olursa yörede yeni iş sahaları açılır, istihdam sağlanır.					
7. Sakin Şehir olmak, Sındırgı'da pahalılık yaratabilir.					
8. Sındırgı Sakin Şehir olursa göç alabilir ve ben bu durumdan rahatsızlık duyarım.					
9. Sakin Şehir olmak, Sındırgı'da yöresel ürünleri ve el sanatlarını teşvik edebilir.					
10. Sakin Şehir olmak, Sındırgı'nın tarihi-kültürel mirasların korunmasına vesile olabilir.					
11. Sakin Şehir olmak, Sındırgı'daki gelenek ve göreneklerin korunmasına vesile olabilir.					
12. Sakin Şehir modeli sayesinde Sındırgı'daki kültür ve sanat faaliyetlerinde artış meydana gelebilir.					
13. Sakin Şehir olmak, Sındırgı'da alkol ve uyuşturucu kullanımını artırabilir.					

14. Sakin Şehir olmak, Sıdırgılıların geleneksel yeme içme alışkanlıklarını korur.					
15. Sakin Şehir olmak, Sıdırgılıların kendi öz dilinden uzaklaşmasına sebep olabilir.					
16. Sakin Şehir olmak, Sıdırgı'daki parklar ve piknik yerlerinin kirliliğine sebep olabilir.					
17. Sakin Şehir olmak, çevre ve doğanın korunmasına yardımcı olabilir.					
18. Sakin Şehir olmak, Sıdırgı'nın trafik sorunu için çözüm olabilir.					
19. Sakin Şehir olmak Sıdırgı'daki ses kirliliğine çözüm olabilir.					
20. Sakin Şehir Sıdırgı'nın kentsel dokusunun korunmasına yardımcı olabilir.					
21. Sakin Şehir olmak, Sıdırgı'daki sanayi ve ticari faaliyetlerin çevreyle uyumlu olmasını sağlayabilir.					
22. Sakin Şehir olmak, yörede alt yapı standartlarının yükselmesine sebep olabilir.					